

**ОБЩИНСКИ ПЛАН
ЗА РАЗВИТИЕ НА
ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА
2014-2020 ГОДИНА**

Ноември 2013 г.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

СЪДЪРЖАНИЕ	1
СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	3
I. ВЪВЕДЕНИЕ	7
1. РОЛЯ И СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН	8
II. СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ.....	12
1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА	12
1.1. ВЪВЕДЕНИЕ.....	12
1.2. АНАЛИЗ НА ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЯ КАПИТАЛ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА	14
1.2.1. ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА, ГРАНИЦИ, ОБЩА ПЛОЩ.....	14
1.2.2. РЕЛЕФ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА	14
1.2.3. СЕИЗМИЧНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА.....	16
1.2.4. КЛИМАТ	16
1.2.5. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ	17
1.2.6. ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ.....	17
1.2.7. ПОЧВИ.....	18
1.2.8. ВОДИ И ВОДНИ РЕСУРСИ.....	18
1.2.9. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ	20
1.2.10. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ.....	22
1.3. ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	23
1.3.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ	23
1.3.2. КАЧЕСТВО НА ВОДИТЕ.....	24
1.3.3. ПОЧВИ.....	25
1.3.4. ОТПАДЪЦИ	26
1.3.5. ШУМ	28
1.3.6. РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА.....	28
1.3.7. ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА.....	28
1.3.8. СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ И ЗОНИ С НАРУШЕНИ ЕКОЛОГИЧНИ ПАРАМЕТРИ	28
1.4. ОСНОВНИ ИЗВОДИ.....	29
1.5. ПРЕПОРЪКИ.....	29
1.6. АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА	31
1.6.1. ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ	31
1.7. ИНФРАСТРУКТУРНА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА	65

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

1.7.1. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	65
1.8. КОНКУРЕНТНОСПОСОБНОСТ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА.....	69
1.8.1. ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА.....	69
1.8.2. ВОДЕЩИ СЕКТОРИ И ОТРАСЛИ В ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА.....	98
1.8.3. БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ И БРУТНА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ.....	101
1.8.4. ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ В ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА.....	103
1.8.5. БЛАГОСЪСТОЯНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО.....	106
1.8.6. ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПРОЦЕСИ.....	110
1.9. УРБАНИЗАЦИЯ И УСТОЙЧИВО УСТРОЙСТВЕНО ПЛАНИРАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА.....	110
1.9.1. АДМИНИСТРАТИВНО УСТРОЙСТВО НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА.....	111
1.10. ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ.....	111
1.11. ПРЕПОРЪКИ ЗА ПЛАНОВ ПЕРИОД 2014-2020 Г.	118
2. SWOT АНАЛИЗ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА.....	122
3. СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА.....	130
3.1. ВИЗИЯ ДО 2020 Г.....	131
3.2. ГЛАВНА ЦЕЛ.....	131
3.3. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ.....	131
3.4. ПРИОРИТЕТИ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ.....	132
4. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА.....	138
5. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА.....	143
5.1. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА.....	144
5.2. РАЗРАБОТВАНЕ НА СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ.....	144
6. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	152
7. ОСНОВНИ СТРУКТУРИ И ТЕХНИТЕ ФУНКЦИИ.....	153
8. НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР.....	155
9. ИНФОРМИРАНост, ПУБЛИЧНОСТ И ПАРТНЬОРСТВО.....	162
9.1. ИНФОРМИРАНост, ПУБЛИЧНОСТ И ПАРТНЬОРСТВО ПО ВРЕМЕ НА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ОПР.....	163
9.2. ПУБЛИЧНОСТТА ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ОПР.....	164
10. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ.....	165
Таблица № 27. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР И ВРЪЗКИТЕ С ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ, МЕРКИ И ПРОЕКТИ.....	167

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АМ	Автомагистрали
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
БИ	Биотичен индекс
БПК	Биохимична потребност от кислород
БСК	Българска стопанска камара
БТПП	Българска търговско-промишлена палата
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕБВР	Европейска банка за възстановяване и развитие
ЕВРОСТАТ	Статистическа служба към Европейската комисия
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕК	Европейска комисия
ЕПИ	Европейското партньорство за иновации
ЕС	Европейски съюз
ЕТК	Европейски транспортен коридор
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗТ	Защитени територии
ИАОС	Изпълнителната агенция по околната среда

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МИЕТ	Министерство на икономиката, енергетиката и туризма
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НЕМ	Националната екологична мрежа
НИРД	Научноизследователска и развойна дейност
НИЦ	Научно-изследователски център
НМБР	Национална мрежа за бизнес развитие
НПО	Неправителствени организации
НПР	Националната програма за реформи
НПУДО	Националната програма за управление на дейностите по отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НЦ"ЕМПИ"	Национален център „Европейски младежки програми и инициативи“
ООН	Организация на обединените нации
ОП	Оперативна програма
ОП „Добро управление“	Оперативна програма „Добро управление“
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“
ОПР	Общински план за развитие

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

ОПРА	Оперативна програма „Рибарство и аквакултури“
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“
ОПРЧР	Оперативна програма ”Развитие на човешките ресурси”
ОСЗ	Общинска служба земеделие
ПАВ	Полициклични ароматни въглеводороди
ПАВЕЦ	Помпено-акумулаторни водноелектрически централи
ПГ	Парникови газове
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРОПР	Програма за реализиране на Общинския план за развитие
ПРООН	Програма на ООН за развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РИОКОЗ	Регионална инспекция за опазване и контрол на общественото здраве
РОУКАВ	Райони и агломерации за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух
РПМ	Републиканска пътна мрежа
РПР	Регионален план за развитие
РСР	Регионален съвет за развитие
СЗРП	Северозападен район за планиране
СГН	Среднодневна норма

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

СДН	Средногодишна норма
СПМН	Средства за подслон и места за настаняване
ТП „ДГС – Тетевен“	Търговско предприятие „Държавно горско стопанство – Тетевен“
ТЕЦ	Топлоелектрическа централа
УХТ	Университет по хранителни технологии
ФПЧ	Фини прахови частици
ХПК	Химична потребност от кислород
IUCN	International Union for Conservation of Nature Международен съюз за защита на природата и природните ресурси
NUTS	Обща класификация на териториалните единици за статистически цели
PPS	Стандарт на покупателна способност
LLL	Life Long Learning/Учене през целия живот

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно чл. 13. (1) от Закона за регионално развитие, Общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с Областната стратегия за развитие. Основна функция на ОПР е да определи необходимите цели и действия за развитие на общината при отчитане на нейните специфични условия и потенциал за развитие.

Основната цел на Общинския план за развитие е да предложи обща рамка и последователност от конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво.

За да се постигне основната цел, е необходимо да бъдат решени следните задачи:

- Добра координация и комплексно управление на проекта по разработването на ОПР между Възложител, Изпълнител и местни партньори;
- Извеждане на ясна и последователна методология за разработването на ОПР;
- Определяне на структурата на ОПР, отчитаща Методически указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България /2012-2022/, Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 /2014-2020/, Областни стратегии за развитие /2014-2020/ и Общински планове за развитие /2014-2020/ /„Методическите указания за...”/ на МРРБ;
- Събиране на актуална и надеждна информация, обработка и синтез на данни от разнообразни информационни източници;
- Анализ на основните законодателни и стратегически документи и извеждането на изводи, касаещи ОПР;
- Извършване на комплексен ситуационен анализ в общината;
- Разработване на разширен и синтезиран SWOT анализ;
- Определяне на визия за развитие и формулиране на цели, приоритетни области и съпътстващите ги мерки;
- Формулиране на изпълними и балансирани стратегически предложения;
- Провеждане на публични дискусии и анкетни проучвания, ориентирани към различни целеви групи и представляващи основно средство за генериране на идеи.

Общинският план за развитие на община Ябланица обхваща времеви хоризонт от 2014 г. до 2020 г. и като оперативен документ отговаря на следните основни изисквания:

- Съобразен е с принципите на устойчиво развитие и допринася за прилагането на тези принципи в обхвата на конкретната територия на община Ябланица.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

- Отчита спецификата на конкретната територия, спазва принципа за пространствено развитие, съчетаващ социално-икономическото и инфраструктурното развитие.
- Осигурява приемственост и надграждане на другите стратегически, планови и законови документи на регионалното развитие и на териториалното устройство, като:
 - Стратегия „Европа 2020”, която насърчава интелигентния, устойчив и приобщаващ растеж на страните членки на ЕС;
 - Национална програма за развитие на България: България 2020 г.
 - Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) 2012 -2022 г.;
 - Закон за регионалното развитие;
 - Регионален план за развитие на Северозападен район за планиране 2014-2020 г.;
 - Областната стратегия за развитие на област Ловеч 2014-2020 г.;
 - Националната концепция за пространствено развитие на Република България (НКПРБ) 2012 - 2025 г. и други европейски документи в областта на регионалното развитие и развитието на селските региони.

1. РОЛЯ И СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН

ОПР се рамкира от планирането на цялата Ловешка област, изразено от Областната стратегия за развитие за периода 2014-2020 г. ОСП посочва проблемите, ресурсите и капацитета, споделени от всички общини, и очертава общата визия и цели за развитие. Спазено е задължителното изискване към общинския план да се интегрират решенията на областната стратегия на местно ниво. Стратегическите предложения от ОПР напълно съответстват и на Стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, които са неразделен компонент на ОСП на Област Ловеч.

Като цяло изработеният планов документ кореспондира и с Регионалния план за развитие на Северозападен район, както и с оперативните програми и приоритетите на ЕС.

В новия план са отчетени резултатите от изпълнението на ОПР на Ябланица за периода 2007-2013, като са развити запазилите се като актуални идеи за подобряване на ситуацията в общината и през новия програмен период. Изборът на актуалните идеи се мотивира и от основните изводи на Междинната оценка за изпълнението на ОПР на Ябланица за периода 2007-2013 г.

Общинският план за развитие на община Ябланица има интегрален характер и съчетава в себе си мерки и дейности в различни сектори за подобряване на условията и факторите за растеж, които се

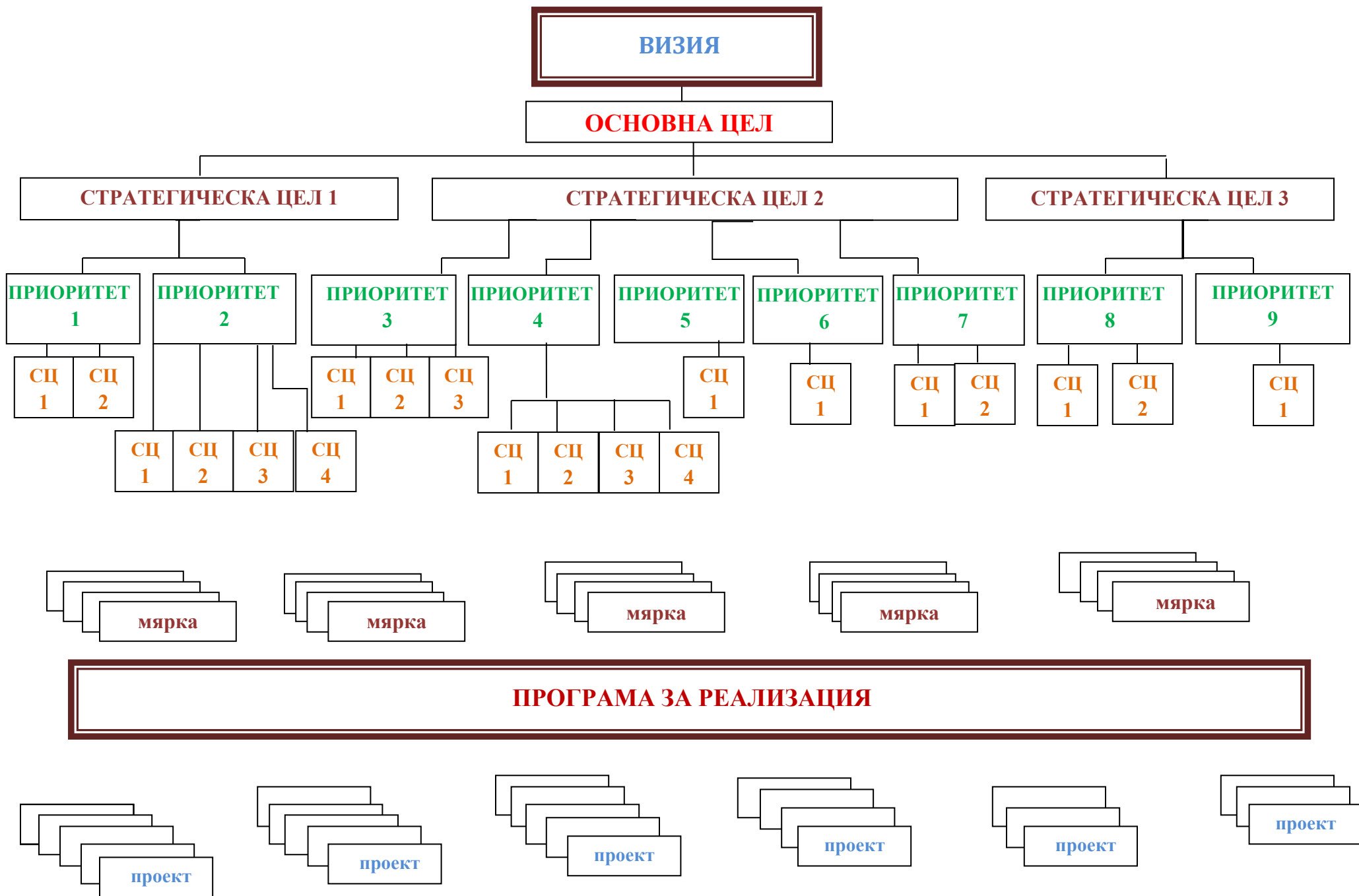
Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

нуждаят от дълговременна и целенасочена подкрепа. В него са разгледани и тенденциите в пространственото развитие на общината и са направени предложения за организация и развитие на територията на основата на политиките, заложи в нормативните документи.

Общинският план за развитие на община Ябланица е структуриран спрямо разпоредбите на чл. 13 от ЗРР. Включени са всички необходими елементи, разкриващи състоянието на настоящата ситуация, предвидената стратегия за развитие до 2020 г. и начините за нейното осъществяване, включително и чрез реализацията на конкретни проекти. Всеки един от приложените елементи е разработен на основата на предварително разписани подходи и съвкупност от методи.

Методически, планът има следната структура:

- Анализ на икономическото и социалното развитие на общината;
- Визия, цели и приоритети за развитие на общината за определения програмен период;
- Индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за реализация на плана;
- Индикатори за наблюдението и оценката на плана;
- Необходими действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана;
- Описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност;
- Програма за реализация на общинския план за развитие, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите.

Визията, целите и приоритетите на Общинския план за развитие на община Ябланица 2014 - 2020 г. са формулирани въз основа на социално-икономическия анализ и SWOT-анализа. Те са съгласувани и с Регионалния план за развитие на Северозападен район 2014-2020 г., Националната програма за развитие: България 2020 и отразяват изводите и препоръките, посочени в анализа на социално-икономическото развитие на Република България и Областната стратегия за развитие.

Предложената структура напълно съответства на „Методическите указания...”, като същевременно се позовава и на съвременния интегриран подход за планиране. Визията за развитие представлява желаното и постижимо състояние на община Ябланица през 2020 г. Тя се разгръща в три стратегически цели, които се диференцират в девет приоритета, изразяващи определена област за действие и съдържащи набор от специфични цели и мерки.

Програмата за реализация на ОПР включва конкретните проекти с тяхната индикативна стойност, отговорните местни структури за тяхното изпълнение и периода им на изпълнение.

Определени са необходимите финансови ресурси за реализация на целите на ОПР и са посочени източниците за тяхното финансиране. Индикативната рамка е съобразена и с очакваното финансиране по оперативните програми в рамките на плановия период 2014 - 2020 г.

Общинският план съдържа настоящия официален документ в неговата цялост, като се съсредоточава върху значимите факти и изводи за развитието на общината и последващите стратегически предложения и инструменти за подобряване на местното състояние. Той съдържа и Програмата за реализация на ОПР с нейните срокове и отговорни структури за изпълнение заедно с връзките с целите, приоритетите, мерките и проектите, включени в програмата.

Като цяло Общинският план за развитие на община Ябланица отговаря на главните приоритети за регионално развитие на ЕС за новия програмен период 2014-2020 г. Общинският план за развитие се основава на следните основни **принципи**:

- Реализъм (ясно формулирани и изпълними цели);
- Устойчивост (не се планират дейности с кампаниен характер и краткосрочен ефект);
- Приемственост (ОПР осигурява приемственост с действащия стратегически документ).

Общинският план за развитие е приет от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

II. СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

1.1. ВЪВЕДЕНИЕ

Социално-икономическият анализ има за цел да създаде актуална информационна и аналитична база за осигуряване на реалистичност и адекватност при планирането на бъдещото развитие на община Ябланица през програмния период 2014-2020 г.

Основната цел на социално-икономическия анализ е насочена към изготвяне на детайлен анализ за нуждите на община Ябланица за периода 2014-2020 г., с оглед идентифициране на силните и слабите страни, възможностите и заплахите пред развитието на общината, приоритетните области за въздействие за преодоляване на несъответствията в нейното развитие, оползотворяването на съществуващите възможности за ускорено и устойчиво социално-икономическо развитие и териториално сближаване. Успоредно с това, анализът ще служи за дефиниране на актуалните местни проблеми и за определяне на стратегическата рамка за устойчиво развитие в периода 2014 - 2020 г. в рамките на националните, регионалните и областните стратегически документи.

Изпълнението на основната цел е обвързано с постигането на следните **специфични цели**:

Специфична цел 1: Да установи настъпилите промени за 7-годишния период (2007-2013) по отношение на икономическото, социалното и инфраструктурното развитие и състоянието на околната среда.

Специфична цел 2: Да очертае настоящата ситуация в социално-икономическото развитие и се направи съпоставка със сходни общини от област Ловеч, с фокус върху несъответствията в предизвикателствата пред развитието и потенциала и възможностите за развитие.

Специфична цел 3: Да анализира и представи тенденциите в развитието на общината и населените места в нея спрямо предходния период.

Специфична цел 4: Да анализира нуждите, проблемите и възможностите за развитие на общината през следващия планов период.

Анализът е базиран на проучване, направено в периода декември 2012 г. – февруари 2013 г., по Дейност 4. Анализ на природо-ресурсния потенциал и социално-икономическото развитие на целевата територия на Проект № А10-13-50/20.02.2012 „Координиране на местни политики в област Ловеч за

устойчиво развитие и просперитет“ на Областна администрация Ловеч и партньорството на общините Ловеч, Тетевен и Троян, финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет”.

Социално-икономическият анализ е използван като утвърден метод за определяне на положителните и отрицателните страни на дадено действие върху обществото като цяло и играе ключова роля в процесите за формиране на политики.

Използваната методология се базира на проведени анализи, които включват:

- **Конвенционални статистически методи**, които разкриват различията между анализираните територии и общини през изследвания период. Чрез тях се анализират състоянието и промените в междуобщинските и вътрешнообщинските различия, които са в основата на анализа. Тези методи се прилагат в анализа на всички тематични области, в които се работи с количествена статистическа информация.;
- **Метод за анализ на съдържанието на документи**. Този метод се използва в допълнение към количествените методи за обработка на информация в случаите, когато анализът не може да бъде извършен на база на количествена статистическа информация. В този случай се извършва анализ на документи в т.ч. стратегически документи на национално, секторно и регионално равнище; аналитични доклади от изпълнението на различни проекти; публикации и доклади от научни разработки и т.н. Този метод обхваща и прегледа на регионалните, областните и местните секторни политики, както и на съществуващата правна рамка в областта на местното развитие;
- На базата на количествените и качествени анализи са идентифицирани проблемните области в развитието на общината;
- Направените препоръки за развитие на общината са базирани изцяло на социално-икономическия анализ и на оценката на нейния природно-ресурсен потенциал;
- Направена е анкета сред членовете на общинската администрация и са проведени фокус групи с ключовите фигури на територията.

При изготвянето на анализа са използвани следните подходи: изследователски, системен, прагматичен и сравнителен, статистически и иконометричен и качествен.

Анализът ще осигури по-задълбоченото идентифициране на моментното състояние на община Ябланица, с оглед планиране на нейното развитие през следващия програмен период 2014 - 2020 г.

1.2. АНАЛИЗ НА ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЯ КАПИТАЛ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

1.2.1. ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА, ГРАНИЦИ, ОБЩА ПЛОЩ

Община Ябланица е разположена на 204 070,80 декара площ полу-планински терен в централната част на Предбалкана и включва 9 населени места /гр. Ябланица, с. Златна Панега, с. Брестница с. Добревци, с. Орешене, с. Батулци, с. Малък Извор с. Г. Брестница и с. Дъбрава/. Тя покрива 4.9 % от територията на Ловешка област и заема седмо място по големина в сравнение с другите седем общини от областта. Граничи с общините Луковит, Правец, Роман и Тетевен. Общинският център гр. Ябланица е транспортен възел в следните направления: София – Варна, София – Русе, Тетевен – Враца.

Източник: Уикипедия, www.wikipedia.org

1.2.2. РЕЛЕФ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

Силно хълмистият терен, който варира от 400 м (гр. Ябланица) до 957 м (планина Драгоица) надморска височина, се отразява върху развитието на селищата и селското стопанство. Стопански използваните земи са разположени на по-ниските места и на заобиколните възвишения, там, където ерозията е по-слаба.

По-значителни възвишения тук са: Драгоица, Ябланското бърдо и Лисец. На югоизток Ябланското бърдо образува три разклонения, разделени едно от друго с почти успоредни, безотточни карстови понижения при махалите „Гераня“, „Нановица“ и „Върпей“. Карстът в този район е един от най-типичните в нашата страна. По повърхността му има множество овали, валози, пещери и пропасти. Най-голяма е пропастта „Бездънния пчелин“ /40 x 25 м/. Този карстов релеф не благоприятства растениевъдството поради невъзможността за задържане на вода на повърхността. От север се издига Драгоица, чиито склонове са облечени от варовик. На северозапад се издига Батулската антиклинала с посока запад – изток. Изградена е от титонски варовици и неокомски мергели по периферията. В югозападна посока се оформя синклинално понижение, по което минава шосето за гр. София. След това

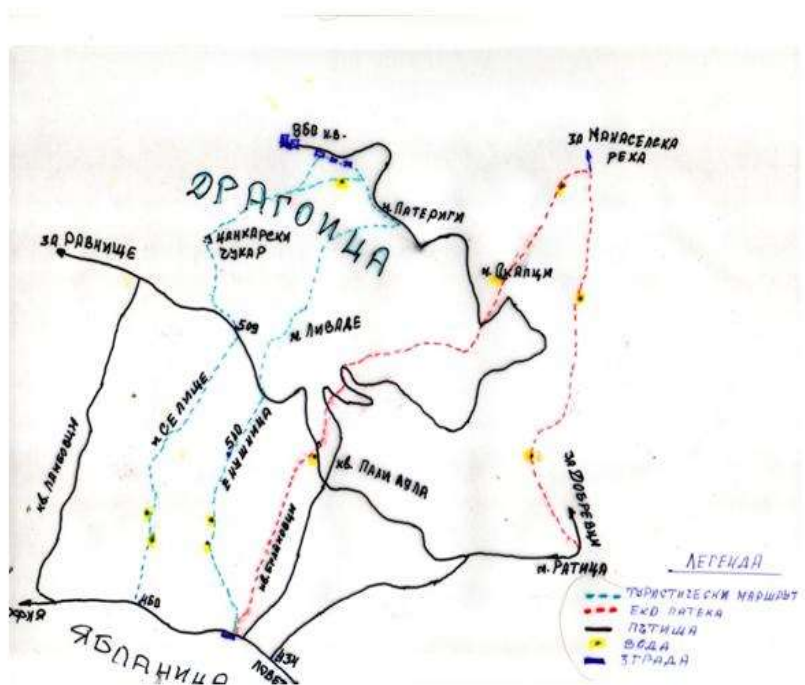
започва Гложенската антиклинала, от северното бедро на която се издига Лисец. Теренът е изграден от малмски варовици. В този дял варовиците са много по-слабо засегнати от карстификацията.

Основно значение за общината има издигащата се в западна посока планина Драгоица, която е една от трите предпланини на Стара планина. Другите две са Врачанска и Васильовска планина, които се спускат перпендикулярно на Балкана в северна посока.

Северна граница на района са южните окарстени склонове на сравнително ниско възвишение, започващо източно от с. Добревци и продължаващо в посока към с. Брестница. Североизточната граница стига до махала Липово.

Планината Драгоица има стръмни източни склонове, сред които се намира скалният венец „Зъба” или още познат като „Големия зъб”. В основата му минава път, който свързва града с билото и с махалите Драгоица и Манаселска река. На билото се намира ретранслаторна станция, телевизионна кула, вили и други обекти. В момента се изгражда и екоселище.

Западната граница на района следва билната част на най-източния дял на планината и след това пътя, идващ от града. В подножието на планината в посока запад-изток са разположени: махала Горно Шумнене, махала Шумнене, махала Цоловци и местността „Ратица”.

Планината Драгоица е характерна със защитената си местност "Гарванче" и местността "Окапците", известна с интересния си ландшафт, биоразнообразие и студените си извори.

Чудесното географско разположение предоставя възможността от нея човек да се любува на Стара планина в посока изток - връх "Марагидик". От най-високата ѝ точка може да се наблюдават: връх "Ботев", на запад да се проследи целият Централен Балкан – върховете "Купена", "Амбарица", "Ушите", "Вежен", "Тетевенска баба", "Паскал", "Свещи плаз", "Мургана", "Етрополска баба", "Мургаш" и се стигне до връх "Куклите" над гр. Вършец. А обърне ли се човек на север, сутрин преди изгрев слънце може да се видят как блестят водите на река Дунав. Това средишно географско разположение е естествена връзка между различните географски области и в същото време е естественият мост, осигуряващ прехода между равнината и Балкана.

1.2.3. СЕИЗМИЧНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

Територията на общината е с проявена сеизмичност, както следва:

- гр. Ябланица, с. Малък Извор и с. Добревци от VIII степен по МШК;
- с. Орешене, Батулци, Дъбравата, Златна Панега, Брестница и Голяма Брестница от VII степен по МШК.

1.2.4. КЛИМАТ

Климатът е умерено-континентален с елементи на планински около и над 1000 м.н.в. Средногодишната температура е 15°C с температурни инверсии и мъгли. Средните януарски температури са между 2° и 5°C, а средните юлски температури между 16° и 20°C. Годишната сума на валежите е между 590 и 1000 мм. Пролетният максимум е през месеците май-юни, а минимумът – м.

февруари. Снежната покривка се задържа от 4 до 4-5 месеца. В общината преобладават западни и северозападни ветрове, дължащи се на океански въздушни маси.

Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки.

Очакванията са за намаляване на годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната и намалява дебелината на снежната покривка. Това води до изместване на горната граница на широколистните гори към по-голяма надморска височина, увеличаване на недостига на вода в почвата, промяна в ареалите на редица видове и загуба на биоразнообразие.

Очакваните въздействия от промените в климата върху територията са свързани с влошаване на условията за селско и горско стопанство, намаляване на добивите, проблеми с водоснабдяването, повишаване на рисковете от пожари, загуба на биологично разнообразие, влошаване на условията за туризъм и рекреация в общината.

1.2.5. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Карстовият релеф заема значителна част от територията на общината и оказва влияние върху полезните изкопаеми, повърхностния отток на водите, биоразнообразието и др. Земеделските площи, разположени върху карстов терен, имат непостоянен режим на овлажнение в почвения слой. Селищата в карстовите райони имат затруднения при изграждането на водоснабдителна мрежа поради липсата на повърхностни водоизточници с относително постоянен дебит. Карстовите форми и особено наличието на много пещери определят характера на природните ресурси.

1.2.6. ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

Почти еднообразният геоложки строеж е дал отражение върху наличието на полезни изкопаеми. Областта е богата на глини югозападно от гр. Ябланица.

Мергелите, с които е покрито Ябланското бърдо са източник за развитието на циментовата промишленост край циментовия завод "Златна Панега" АД. На около 3 км от Ябланица и в м. Нановица са открити богати залежи от качествен бял варовик, който има голямо стопанско значение. Географското положение на община Ябланица предполага и възможност за добив на подземни богатства. Наличието на варовикови скали в района на с. Малък Извор предопределя и съответното

производство на негасена вар. Макар и в момента предприятието да не работи, има потенциал за развитие.

Съществуват залежи на мрамор и скали, способстващи производството на цимент. 1774 декара от територията на общината е заета от кариери и рудници за добиване на природни подземни богатства.

1.2.7. ПОЧВИ

Почвите в общината са сравнително разнообразни. За старопланинската част са характерни типични кафяви горски и планинско-ливадни почви. По долините на реките са разпространени алувиално-ливадни почви. Почти всички почвени типове в общината са плодородни и са подходящи за различни земеделски култури.

1.2.8. ВОДИ И ВОДНИ РЕСУРСИ

Карстовият релеф заема значителна част от територията на общината и оказва влияние върху повърхностния отток. Земеделските площи, разположени върху карстов терен, имат непостоянен режим на овлажнение в почвения слой. Селищата в карстовите райони имат затруднения при изграждането на водоснабдителна мрежа поради липсата на повърхностни водоизточници с относително постоянен дебит. Карстовите форми и особено наличието на много пещери са предпоставка за развитието на познавателния туризъм.

Карстовият характер на района не позволява образуването на повърхностнотечащи води. Падналите дъждовни води проникват дълбоко в почвата. Единствената малка рекичка, която тече през самото селище Ябланица и влива водите си в р. Златна Панега е р. Ябланска (Калник). Нейните малки притоци – Дълбошки дол, Леска, Късата долчина – носят минимални количества вода и това я прави неизползваема за стопански нужди. Рекичката се влива в яз. Ябланица („Гаргулица“) с площ около 1.5 ха. Той е разположен в северната периферия на града. Около устието на р. Калник в язовира има оформени папурови масиви, които продължават и на места покрай брега в тънка ивица. През топлите дни бреговете на язовира са заети от риболовци.

От западните склонове на Драгоица към р. Манаселска протичат също такива малки притоци.

Заетите водни площи са в размер на 2417 дка. С най-голямо стопанско значение е извор “Глава Панега”. Водните запаси на този извор имат голям икономически ефект не само за община Ябланица, а и за съседните общини, включени във водоснабдителната група “Златна Панега“.

Река Златна Панега извира направо от дълбоките недра на земята, което е карало местното население да вярва, че тя е подводна река, която тече под земята и се провира между карстовите скали,

но излиза на повърхността едва при Глава Панега¹. От поколение на поколение се разказва случката, как едно овчарче пасяло овцете си около Бездънния пчелин (една от най-големите пещерни пропасти, намираща се на около 4 км от извора). То се подхлъзнало и изпуснало гегата си в дълбоката пропаст. Много страдало за своята изографисана гегата, която била неговата гордост, защото нямало в околността друга майсторски изработена като нея. След няколко дена овчарчето отишло да пои овцете си на реката и забелязало, че реката носи някаква дървена пръчка. Любопитството го накарало да я извади от дълбоките води и когато я разгледало, що да види – това била неговата изографисана гегата. Зарадвало се овчарчето и благодарило на Господ за подаръка. Тази история илюстрира вярването, че между карстовите образувания има водна връзка, оформена като подводна река.

Река Златна Панега от древни времена е „кръстена” на богинята Панака². По времето на траки и римляни до самия извор на Глава Панега е имало Светилище на Асклепий (Ескулап) и Хигия, където са намерени десетки оброчни плочки с техните образи, с образа на Тракийски конник – с надписи от дарители. Днес тези плочки се съхраняват в Националния археологически музей гр. София.

В знак на преклонение и благодарност към Божествената река местното население е правило и продължава да прави до днес курбан на Спасовден³.

Макар че от извора до вливането на река Златна Панега в река Искър тя е дълга само 45 км, по поречието ѝ са изградени седем населени места: с. Златна Панега, с. Румянцево, с. Петреване, гр. Луковит, с. Радомирци, с. Рупци и гр. Червен бряг. Температурата на водата варира от 11,5° до 15°, като най-ниска е през м. февруари, а най-висока е през м. юни. Водите на реката не замръзват и не пресъхват. През хилядолетията тази река е осигурявала основно поминъка на местното население.

Извън територията на община Ябланица от изток тече река Вит, а от запад р. Малък Искър. Поради окарстения релеф към р. Вит няма притоци. От периферните части на Ябланското землище към р. Малък Искър се спускат малки притоци, които също нямат стопанско значение.

¹ В книгата си „Златна Панега – божествената река”, авторът Николай Цанкарски посочва, че специалистите смятат, че около 73% от водите на р. Вит отиват в извора на Глава Панега, а другите 27% са от валежите и снеготопенето в карстовия район.

² Друга легенда разказва, че цар от далечни земи имал много красива дъщеря на име Панега, която той боготворял. За зла участ, преди да навърши 15 години тя изгубила зрението си. Какво ли не опитали известни доктори и знахари от цял свят, за да върнат зрението на неземно красивата девойка, но всичко било без резултат. Страдала девойката, страдали и нейните родители, но не се намерил лек за красивата девойка. Научил баща ѝ за чудотворния извор на реката в далечната земя и я съпроводил с многобройна свита до извора на реката. Пристигнала посърналата девойка и нейните придворни и се настанали до самия извор. Всяка сутрин при изгрев слънце царската дъщеря се потапяла в кристално чистите води на извора, пиела с шепи от водата и една сутрин чудото станало, слепата царска дъщеря прогледнала. Всички се радвали, но най-щастлив бил царят. В знак на благодарност баща ѝ направил чешма с плоча и поискал да назове реката на името на своята дъщеря Панега. За да знаят и помнят всички чудото, тя била наречена още Златна. Така възникнало името Златна Панега.

³ Било през 1867 г. (Спасовден), когато водите на извор Глава Панега изчезват и реката пресъхва за 8 часа. Този факт описва Атанас Иширков през 1900 г. Според него се е отворила нова голяма галерия, която според изчисленията на академик Ивана Буреш, била с размери: дължина 500 м и ширина 25 м. За да се запълни цялото това пространство били необходими 8 часа, след което реката потекла отново.

На територията на общината има 9 микроязовира в отделните населени места, заемащи площ от 570 дка. Съответните язовири са зарибени и способстват за развитието на спортния риболов.

"Нановско блато" е интересен природен феномен. Представлява карстово образувание с водна площ от около 20 дка. Намира се в близост до "Бездънния пчелин". Стари хора помнят, че то скоро се е образувало. По-рано дъждовната вода, която се е събирала от околните склонове, се всмуквала в ями и дупки, но от трева, слама, шума, камъни, чакъл, пръст и др. отворите се запушили и просмукването на водата сега става много бавно. Така задържаната вода образува постоянно блато, което селяните използвали за поенето на добитъка си. Любителите на въдицата могат да намерят щука, шаран и лин. Тъй като теренът е изключително варовит, в околностите доминира дървесният вид келяв габър. Около "Нановското блато" могат да се видят следните птици: зеленоножка, малък горски бегач, тръстиков дрозд и др.

1.2.9. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

Карстовият характер на района не позволява образуването на повърхностнотечащи води. Падналите дъждовни води проникват дълбоко в почвата. Единствената малка рекичка, която тече през самото селище Ябланица и влива водите си в р. Златна Панега е р. Ябланска (Калник). Нейните малки притоци – Дълбошки дол, Леска, Късата долчина – носят минимални количества вода и това я прави неизползваема за стопански нужди. Рекичката се влива в яз. Ябланица („Гаргулица”) с площ около 1.5 ха. Той е разположен в северната периферия на града. Около устието на р. Калник в язовира има оформени папурови масиви, които продължават и на места покрай брега в тънка ивица. През топлите дни бреговете на язовира са заети от риболовци.

От западните склонове на Драгоица към р. Манаселска протичат също такива малки притоци.

Районът се отличава с богатото си биоразнообразие. По слънчевите склонове на Предбалкана могат да се срещнат различни растителни и животински видове. Някои от характерните животински видове са:

Клас Земноводни (Amphibia): обикновен тритон (*Triturus vulgaris*); жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*); зелена крастава жаба (*Bufo viridis*); жаба дървесница (*Hyla arborea*); голяма водна жаба (*Rana ridibunda*); горска дългокрака жаба (*Rana dalmatina*) и др.

Клас Влечуги (Reptilia): шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*); стенен гущер (*Podarcis muralis*); слепок (*Anguis fragilis*); обикновена водна змия (*Natrix natrix*); сива водна змия (*Natrix tessellata*); смок мишкар (*Elaphe longissima*); медянка (*Coronella austriaca*); голям стрелец (*Coluber caspius*); пепелянка (*Vipera ammodytes*).

На територията на община Ябланица се срещат 45 вида бозайници (Mammalia): таралеж (*Erinaceus concolor*); къртица (*Tapla europaea*); див заек (*Lepus europaeus*); катерица (S); лалугер (*Spermophilus citellus*); горски сънливец (*Triomus nitedula*); лешников сънливец (*Muscardinus avellanarius*); полска мишка (*Apodemus agrarius*); домашна мишка (*Mus musculus*); сив плъх (*Rattus norvegicus*); черен плъх (*Rattus rattus*); белка (*Martes foina*); невестулка (*Mustela nivalis*); черен пор (*Mustela putorius*); язовец (*Meles meles*); видра (*Lutra lutra*); лисица (*Vulpes vulpes*); дива котка (*Felis silvestris*); дива свиня (*Sus scrofa*); сърна (*Capreolus capreolus*) и др.

Община Ябланица се намира сравнително близко до Искърския пролом, който представлява "...удобен екологичен улей, през който преминават прелетните пътища на много видове птици, за които ветровитите плата и върхове на Стара планина представляват трудно преодолима преграда." (Симеонов, 1967 г.).

През 1992 - 2002 г. е проведено изследване на територията на Ябланица за птичето разнообразие⁴. По време на изследването са опръстенени 1897 птици от 53 вида. В района на Ябланица са установени общо 156 вида. От тях 133 са защитени от Закона за Защита на Природата (Заповед N 342 от 21.04.1986 г. на КОПС за запазване на застрашените от изчезване и ценните видове птици, ДВ. бр. 42, 1986 г.). Тук могат да се срещнат: малък гмурец, голям корморан, малък воден бик, сива чапла, черен щъркел и др. За пръв път в района са установени три вида птици: северен славей, речен цвъркач и градинско коприварче. Някои видове използват местата за изхранване в определено време, такива са: сирийският пъстър кълвач, жълтата овесарка и домашното врабче.

Срещат се сравнително често бял щъркел, зеленоглава патица, лятно бълне, осояд, орел змияр, през 2000 г. е забелязана една двойка в Липово, тръстиков блатар, голям ястреб, ливаден блатар, малък ястреб, обикновен мишелов, сокол скитник, яребица, пъдпъдък, малка пъструшка, обикновена калугерица, домашен гълъб, гугутка, папуняк, лястовица, врана, гарван и др.

В Червената книга на България са включени 23 вида. В категорията „Застрашен“ попадат 17 вида: голям корморан, голяма бяла чапла, черен щъркел, сива патица, орел рибар, осояд, черна каня, голям

⁴ Изследването е направено от Ивайло Петров Николов. Целта на изследването е проучването на видовия състав на орнитофауната, динамиката на числеността на видовете и изследването сроковете на миграция на птиците в района на гр. Ябланица посредством пряко наблюдение и опръстеняване. Всички цитирани данни са от това изследване.

ястреб, малък ястреб, малък креслив орел, орел змияр, тръстиков блатар, сокол скитник, сокол орко, ливаден дърдавец, голям горски водобегач, гълъб хралупар.

В категорията „Рядък” са включени 5 вида: полски блатар, ливаден блатар, вечерна ветрушка, горски бекас, черен кълвач, а към категорията „Изчезнал” влиза един вид: средна бекарина.

По време на пролетната миграция в района са установени 9 вида: северен мишелов, сокол скитник, обикновена калугерица, малък горски водобегач, чухал, мочурно шаварче, жалобна мухоловка, чавка и сива врана. Пролетната миграция е по-кратка и обхваща по-малко видове.

По време на есенния прелет някои птици се задържат по-дълго за доизхранване поради лошото време и др. причини. Такива са: авлига, буков певец, брезов певец, сива мухоловка, червеногърба сврачка. Регистрирани са 23 вида: голям корморан, малка бяла чапла, сива патица, лятно бърне, осояд, черна каня, орел рибар, колхидски фазан, малка пъструшка, голям горски водобегач, средна бекарина, жълтокрака чайка, козодой, горска улулица, земеродно рибаре, северен славей, градинска червеноопашка, речен цвъркач, крайбрежно шаварче, градински присмехулик, брезов певец, червеногуша мухоловка, тръстикова овесарка. Есенната миграция е по-продължителна и по-богата от пролетната както по отношение на установените видове, така и като разнообразие на видовете.

През размножителния период с различна степен на достоверност на гнездене са отбелязани 93 вида, а през зимния период са наблюдавани 60 вида, от които: голяма белочела гъска, хвойнов дрозд, планинска чинка и др. Месец август е пиков що се отнася до броя наблюдавани видове – 113 вида.

На територията на с. Брестница и Малък извор, общ. Ябланица, които попадат в обхвата на защитената зона „Василевска планина”, могат да се наблюдават: сива чапла, бял щъркел, осояд, орел змияр, голям ястреб, малък ястреб, обикновен мишелов, среден пъстър кълвач.

Рибите са представени от речен кефал, лин, шаран, обикновена кротушка, слънчена рибка, костур и др.

1.2.10. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

В границите на община Ябланица попадът защитени територии от различна категория и режим на защита.

Защитена местност „Драгоица” е обявена с цел опазване на характерен ландшафт и обхваща едноименната предпланина в землищата на с. Добревци и гр. Ябланица.

Защитената местност „Гарванче” е с обща площ е 65 ха. Разположена е в планината Драгоица и е обявена за защитена местност със Заповед № РД 724/10.06.2003 г. (ДВ от 1969 г.). Целта ѝ е опазване на местообитанията и популациите на защитени видове растения, като шестил, мъждрян, зимен дъб, офика, сребролистна липа, златен дъжд, тис, червена калина и др., и съхраняване на забележителния предбалкански ландшафт, включващ скални венци и ниши.

В обхвата попадат и два скални водопада, които през зимно-пролетния период се превръщат във водна палитра от цветове, а през летния сезон пресъхват.

През 2003 г. има изградена екопътека до нея, която е обозначена с необходимата маркировка и с указания за движението в природната забележителност. Също така са поставени знаци на находищата на лечебните растения, попадащи под специален режим на опазване.

Защитената зона „Васильовска планина” е защитена зона за опазване на дивите птици със заповед на министъра на околната среда и водите и е с идентификационен код BG0002109. На територията на община Ябланица тя е разположена в землищата на селата Брестница и Малък Извор. Останалата част покрива територии на общините Луковит, Тетевен, Троян и Угърчин. Общата площ на зоната е 454 727, 881 дка, а в община Ябланица тя е 8292,158 дка.

Предмет за опазване на защитената зона „Васильовска планина” са различни видове птици, чиято популация трайно намалява.

И двете защитени местности предразполагат развитието на екотуризъм, тъй като той съставлява съвкупност от мерки и действия, насочени към запазване, устойчиво развитие и защита на природната среда и нейните обитатели.

Природни забележителности в общината са две: Карстов извор „Златна Панега” в землището на с. Златна Панега и пещерата „Съева дупка” в землището на с. Брестница.

1.3. ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1.3.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

На територията на община Ябланица няма предприятия с наложени санкции за замърсяване на атмосферния въздух. На инвентаризация на емисиите на територията на РИОСВ – гр. Плевен подлежат следните предприятия:

- “Златна Панега” АД, с. Златна Панега

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Във връзка с прилагането на Наредба № 6 за реда и начина на провеждане на измерванията на емисиите на вредни вещества от неподвижни източници, в това число собствени периодични и собствени непрекъснати измервания, във връзка със спазване на емисионните норми по Наредба № 2 са проведени собствени периодични измервания от акредитирана лаборатория в следните предприятия:

- “Златна Панега Цимент” АД, с. Златна Панега

При провеждане на 72-часови проби на подобект “Въглищна мелница” по предписание са направени измервания в следните пробоотборни точки:

- След електрофилтър /ЕФ/ на 4 въртяща пещ /ВП/ - на 28.10.2002 г. и 30.10.2002 г. (показатели: прах, серен диоксид, азотни оксиди, въглероден оксид);
- След слоест филтър /СФ/ на скарен охладител – на 30.10.2002 г. (показател: прах);
- След мелница за въглища – 30.10.2002 г. (показател: прах).

От работещата промишленост замърсяването на въздуха на община Ябланица е незначително. Липсват и замърсявания с опасни отпадъци.

Замърсяването на въздуха е с нестационарен характер. То се променя както по сезони, така и в денонощен аспект.

Към момента Община Ябланица няма ангажимент за изготвяне на програма за намаляване на емисиите, тъй като не превишава нормите за качество на атмосферния въздух.

1.3.2. КАЧЕСТВО НА ВОДИТЕ

Общината разполага с достатъчен наличен воден ресурс за битови и промишлени нужди. Водопреносната мрежа е изградена във всички населени места на общината, водоподаването е нормално и няма режим.

През периода 2008-2010 г. към различни финансиращи програми са изпълнени проекти за реконструкция на външна и вътрешна водопроводна мрежа в селата Орешене, Брестница, Добревци, Батулци и Ябланица с обща дължина над 17 500 л. м. водопровод. Реконструирана и подменена с полиетиленови тръби е около 25% от водоснабдителната мрежа на общината.

Водоснабдяването на селищата от община Ябланица се осъществява от:

- Водоснабдителна група “Златна Панега-Западен клон“ – обхваща селата Златна Панега, Добревци, Дъбравата, Орешене и Батулци;
- Водоснабдителна група “Гложене“, чрез помпена станция “Видрите“ – обхваща гр. Ябланица, с. Брестница, с. Малък извор.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

- Местни водоизточници – с. Добревци, с. Батулци, с. Дъбравата, с. Орешене, и с. Голяма Брестница, с. Малък извор.
- Водоснабдителната мрежа на общината се стопанисва и обслужва от експлоатационно дружество „В и К Ловеч” АД.

Канализационната мрежа в гр. Ябланица е изградена на 90%. Съществуващата канализационна мрежа в централната градска част е изградена през миналия век. Същата е строена по стопански начин. Положените тръби са бетонови с диаметри Ø 200мм; Ø 300мм; Ø 500мм и Ø 1000мм. Общата дължина на съществуващата мрежа е около 8 200 м. До момента тя се зауства в р. Ябланска директно или чрез септични ями и попивни кладенци, което води до замърсяване на подземните води и заустване на отпадните води в преминаващите през града дерета, които ги отвеждат директно в реката.

От 2012 г. има изработен технически проект за обект „Рехабилитация и доизграждане на канализационната и водопреносна мрежа и пречистване водите на град Ябланица - Първи етап - изграждане на ПСОВ”, с подобект „Главен събирателен довеждащ колектор до ПСОВ на гр. Ябланица” и подобект „ПСОВ на гр. Ябланица”. Проектът е финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.” и е в процес на строителство.

С проекта се предвижда изграждането на два главни колектора и два подколектора, довеждащ колектор с обща дължина 4 200 м и ПСОВ. След изпълнението на колекторите и ПСОВ ще се предотврати замърсяването на река Ябланска от водите, зауствани в нея, от съществуващата частична канализация на централната зона от града.

Състоянието на съществуващата канализационна мрежа може да се оцени като незадоволително, с необходимост от пълната ѝ реконструкция. Освен реконструкцията на съществуващата канализация и привеждането ѝ в съответствие с изискванията на нормативната база в град Ябланица, е необходимо и изграждането на канализационни мрежи в останалите населени места от общината.

1.3.3. ПОЧВИ

Няма данни за замърсявания на почвите в общината или наличие на значителни проблеми, които да застрашават екологично чистото им състояние.

Основните източници на замърсяване са :

- Газовете от изгаряне на въглища и течни горива, които попадат под формата на киселинни дъждове;

- Локални ограничени замърсявания в обсега на депото и стари складови райони за пестициди;
- От транспорта – замърсявания, свързани с дизеловите и бензинови двигатели;
- Комунално-битова дейност – изхвърляне на отпадъци, които при неправилно съхранение замърсяват почвите и подпочвените води;
- Изсичане на горите, водещо до изтощаване на почвите, ерозия и засоляване.

Поради сравнително ниската си лесистост (под 30%), община Ябланица е включена в списъка на общините, чиито земи са с висок риск от ерозионни процеси.

Не съществуват механизми за контрол на състоянието на почвите, които да са елемент на общинската политика. Не се извършва периодичен контрол. Изследвания се правят само при нужда, като изготвяне на доклади по ОВОС и др.

Общинското ръководство няма своя програма за опазването качеството на почвите. Предприемат се мерки за рекултивация на нарушени терени и действия за контрол върху употребата на изкуствени торове.

1.3.4. ОТПАДЪЦИ

Сметосъбирането в община Ябланица обхваща 100% от населените места. Основните източници на отпадъци на територията на общината са гражданите, домакинствата, промишлените предприятия, частните фирми, училищата, строителството, животинските ферми, ресторантите, увеселителните заведения, болничните заведения и др.

Най-голямо количество са битовите отпадъци, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, държавните и общинските сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от търговските обекти, занаятчийските дейности, предприятията, обектите за отдих и забавление, когато нямат характер на опасни и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

Има организирана площадка за съхранение на отработени масла, луминесцентни лампи и акумулатори и специално място за съхранение на стари излезли от употреба превозни средства. Обществените площи, включително улици и паркове, се метат и почистват редовно от отдел “Чистота” съгласно общинската програма за осигуряване на работа за временна заетост. Контейнерите за съхранение на битови отпадъци и превозните средства са собственост на общината.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Отпадъците от общината се транспортират на общинското депо, разположено в местността “Зейков рът”. Отпадъците от домакинствата се депонират смесено с промишлените и домакински отпадъци.

Маршрутите на сметоизвозващата техника съчетават събирането и транспортирането на битовите отпадъци от няколко населени места. Честотата на събиране на отпадъци се определя в зависимост от размера на населеното място. Събирането на отпадъци в гр. Ябланица се извършва 1 път седмично (4 пъти месечно), докато малките населени места се обслужват максимум 2 пъти на месец.

През 2009 г. е въведена системата за разделно събиране на хартиени, стъклени, метални и пластмасови отпадъци от опаковки. Разделното събиране се изпълнява от фирма “Екопак – България” АД. Общината е сключила договор и са доставени различни контейнери за различните типове материали, които се разделят.

Площадките за разполагане на контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки са посочени от служители на общинската администрация, а окончателният им вариант е съгласуван с “Екопак България” АД и фирмата подизпълнител.

На територията на общината не се изпълнява никакво предварително третиране на отпадъците, като компостиране, раздробяване или сортиране. На територията на общината няма специално депо за строителни и едрогабаритни отпадъци. Част от строителните отпадъци се депонират на общинското депо за битови отпадъци. Депонираните количества не се измерват.

Количествата на отпадъците от промишлеността, които са депонирани на депото, са ограничени. По данни от Изпълнителна агенция за околна среда (ИАОС) на територията на община Ябланица за 2007 г. са генерирани 29 207,49 тона индустриални отпадъци. Отчетени са 3,66 тона налични отпадъци от минали години. Оползотворени са 28 208,72 тона отпадъци, предадени са на други фирми 995,81 тона, като в края на 2007 г. са налични 6,62 тона отпадъци.

По данни от ИАОС на територията на община Ябланица за 2007 г. са генерирани 29,80 тона опасни отпадъци и са налични 10,85 тона отпадъци от предишни години. Няма оползотворени отпадъци. Предадени са на други фирми 21,25 тона, като в края на 2007 г. са налични общо 19,40 т опасни отпадъци. Към 2013 няма опасни отпадъци.

От оценката на съществуващото положение може да се направи изводът, че дейността на общината по управление на отпадъците е доста неефективна поради липсата на достатъчна техническа и икономическа обезпеченост.

1.3.5. ШУМ

Не се наблюдава превишение на шума над допустимите норми.

1.3.6. РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА

Резултатите от мониторинга в последния наличен доклад на РИОСВ - Плевен (за 2011 г.) показват че в радиационното състояние на околната среда в контролирания регион (вкл. община Ябланица) няма отклонения от действащите норми и характерните за региона стойности на гама-фон.

1.3.7. ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

Зелените площи в населените места и урбанизираните територии на общината обхващат общо 750 дка. Зелените площи в гр. Ябланица са покрити главно с храсти, треви и цветя. Изграден е Градски парк, който осигурява за жителите на градчето територия от няколко декара със зелени площи и оформени алеи.

1.3.8. СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ И ЗОНИ С НАРУШЕНИ ЕКОЛОГИЧНИ ПАРАМЕТРИ

Екологичните проблеми се обуславят от липсата на достатъчно развита канализационна мрежа, както и на регулирани сметища, дребно и разпокъсано селско стопанство, ниска екологична култура, липса на финансови средства. В селата липсват на места за загробване на умрели животни, които често биват изхвърляни в местности, разположени в близост до водоизточници или вододайни зони. Наблюдават се замърсявания на местната река и земеделски земи.

Старото депо (сметище) на града е с напълно изчерпан капацитет. Не се изпълняват дейности по третиране на отпадъците, като компостиране или сортиране. Отпадъците се депонират на куп и от време на време се уплътняват с булдозер. Запръстяване изцяло липсва или е много рядко. Няма инсталации или мерки за осигуряване защита на околната среда. Няма мерки за ограничаване на достъпа на животни и хора до площадката (депото е разположено в близост до квартал с многобройно ромско население).

Екологичните проблеми в общината, свързани с третирането на отпадъците, включват:

- Съществуващото депо не отговаря на съвременните нормативни изисквания за изграждане и експлоатация на депо за ТБО;
- Понякога има пожари на депото и постоянното отделяне на неприятни миризми в околната среда;

- Няма мероприятия за предпазване от разнасяне от вятъра на пластмасови торбички на големи площи около депото, за да се избегне замърсяване на околната среда в близост;
- Най-сериозен недостатък на съществуващото депо е рискът от замърсяване на водите;
- На площадката няма каквито и да е съоръжения за измерване и събиране на инфилтратата преди изпускането му в околната среда. Няма изградени дренажни системи за улавяне и събиране на повърхностните води преди депото, което увеличава количеството на генерирания инфилтрат.

За съществуващото сметище (депо) за ТБО е изготвен проект за закриване. Към настоящия момент община Ябланица работи по проект за изграждане на ПСОВ (започнато строителство - пълен инженеринг) и е включена в проекта за изграждане на регионално депо за управление на отпадъците в регион Луковит, включващ общините Луковит, Ябланица, Червен бряг, Тетевен и Роман.

1.4. ОСНОВНИ ИЗВОДИ

Община Ябланица разполага с разнообразни ресурси, съхранена природа и природни атракции, които са предпоставки за развитието на разнообразни форми на туризъм, природосъобразно земеделие и животновъдство, промишленост и горско стопанство.

Най-значимите екологични проблеми в общината са свързани с канализацията, пречистването на отпадните води и управление на отпадъците, които оказват влияние върху състоянието на околната среда и качеството на живот за жителите и посетителите на общината.

Липсата на финансова обезпеченост е основната трудност за решаването на установените проблеми. В тази връзка, общинската администрация разработва и реализира поредица от проекти за подобряване качеството на околната среда в община Ябланица.

1.5. ПРЕПОРЪКИ

За решаване на установените екологични проблеми, подобряване състоянието на околната среда и повишаване качеството на живот в община Ябланица е нужна ясна визия и определяне на конкретни приоритети и насоки за работа.

Основните програмни и стратегически документи, свързани с опазването на околната среда в община Ябланица, са изтекли и следва да бъдат актуализирани/ изготвени наново според изискванията на екологичното и друго приложимо законодателството в Р България. Липсва общинска програма за

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

опазване на околната среда, разработена съгласно изискванията на ЗООС. Изключение прави само програмата за управление на отпадъците, която е актуализирана до 2020 г.

За формиране на ясни приоритети и очертаване на целите и приоритетите за следващия планов период следва да се изготви анализ на постигнатото в периода 2008-2012 г., както и да се изготви набор от количествени и качествени индикатори, позволяващи оценка на напредъка при изпълнението на съответните програми. При отразяване на екологичните аспекти в ОПР следва да се спазват указанията и примерните индикатори за състоянието на околната среда, заложи в документа „Методически указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020)” на МРРБ.

Друг значим аспект при формирането на бъдещата екологична политика на общината е оценка на очакваните промени в климата и влиянието им върху територията на община Ябланица, свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични събития, както и защитата на населението от природни бедствия.

В тази връзка, при определяне на политиката си за развитие занапред, общинската администрация следва да отчете трите основни приоритета на Стратегията Европа 2020 в сферата на климатичните промени и енергията:

- Намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % (или дори с 30 %, ако бъдат изпълнени условията) спрямо 1990 г.
- Добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници.
- Увеличаване на енергийната ефективност с 20 %.

Тези приоритети вече се интегрират в политиките за регионално развитие и опазване на околната среда на Р България, което още повече засилва необходимостта от работа в очертаните направления на общинско ниво.

1.6. АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

1.6.1. ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ

1.6.1.1. ДЕМОГРАФСКО СЪСТОЯНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Брой население на общината

Демографските процеси, които протичат в община Ябланица, са характерни както за областта, така и за страната. Намаляването на населението на общината се дължи на ниската раждаемост, отрицателния естествен прираст и миграцията. За периода 2000 - 2011 г. населението на община Ябланица намалява от 7195 души през 2000 г. до 6234 души през 2011 г., като за анализирания период намалението е с 961 души или с 13,4% (фиг.1). За същия период населението на Ловешка област намалява с 34002 души.

Фиг.1. Население на община Ябланица към 31 декември за периода 2000-2011 г.

Най-голямо намаление на населението е регистрирано през 2001 г., когато то намалява с 373 души (таблица 1). За периода 2000-2011 г. населението на община Ябланица намалява средно с 1,3 % на година. Средногодишният абсолютен прираст е отрицателен и показва, че населението в общината намалява средно с 87 души. За същия период средногодишният прираст на населението в Ловешка област е 3091 души, а за страната е 71354 души.

Темпът на прираст показва, че населението през целия период намалява, като намалението е най-силно изразено през 2001 г. в сравнение с 2000 г., когато е -5,2 %. Средногодишният темп на намаляване на населението в община Ябланица (-1,3%) е по-нисък от същия показател за Ловешка област, който е

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

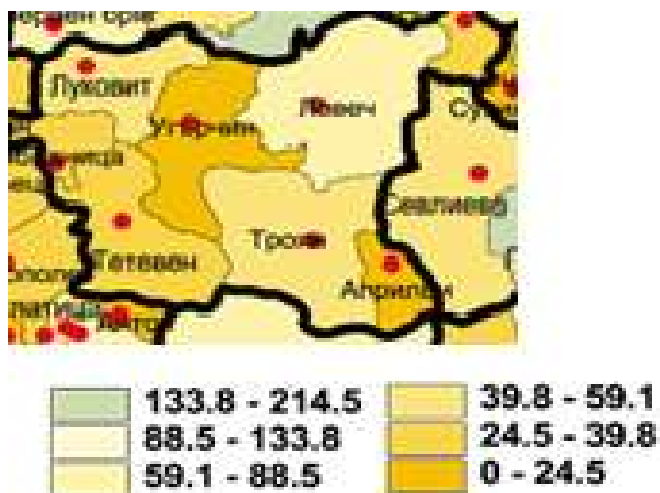
-1,94%. Основните причини за намаляването на населението са отрицателният естествен прираст, миграцията и влошената възрастова структура на населението, динамиката на които ще бъде разгледана в следващото изложение.

Таблица 1. Динамика на населението на община Ябланица към 31 декември за периода 2000-2011г.

Години	Население	Абсолютен прираст	Темп на изменение %	Темп на прираст %
2000	7195			
2001	6822	-373	94.8	-5.2
2002	6816	-6	99.9	-0.1
2003	6836	20	100.3	0.3
2004	6751	-85	98.8	-1.2
2005	6705	-46	99.3	-0.7
2006	6629	-76	98.9	-1.1
2007	6556	-73	98.9	-1.1
2008	6451	-105	98.4	-1.6
2009	6427	-24	99.6	-0.4
2010	6334	-93	98.6	-1.4
2011	6234	-100	98.4	-1.6

Гъстота на населението

Населението на Община Ябланица към 01.02. 2011 г. е 6234 души, а на област Ловеч – 141422 души. За Ловешка област е характерна ниска средна гъстота на населението от 34,3 души на кв. км. В рамките на областта най-висока гъстота на населението има община Ловеч – 52,6 души на кв. км. Средната гъстота на населението за страната е 66,4 души на кв. км. Средната гъстота на населението за община Ябланица е 32,3 души на кв. км. и е по-близко до средната гъстота за областта. Между общините в област Ловеч има голяма разлика в гъстота на населението (фиг. 2.).

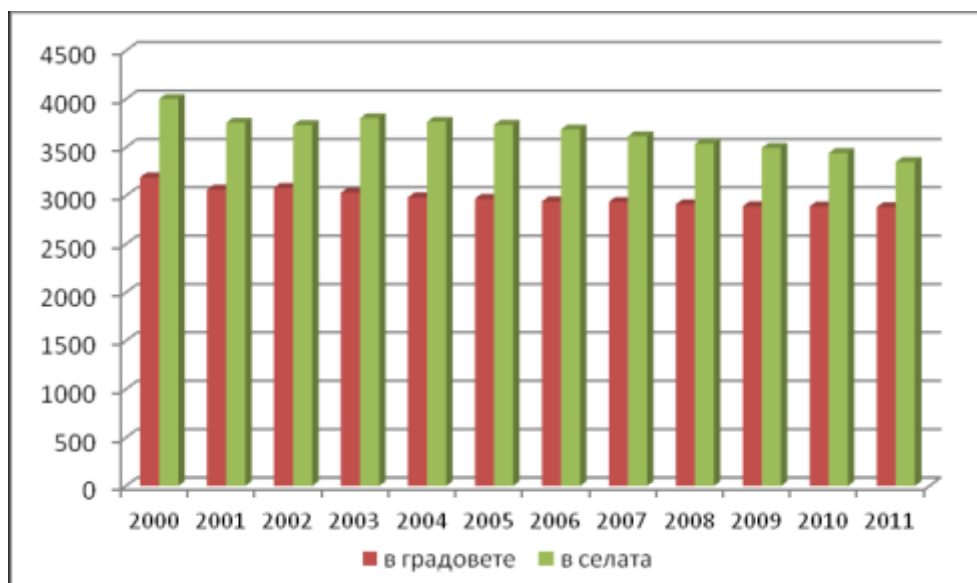
Фиг. 2. Гъстота на населението на област Ловеч към 01.02.2011 г.

Структура на населението по възраст, пол и населени места

Населението на община Ябланица се разпределя между 9 населени места, от които 8 са села. Характерно за община Ябланица е, че 55 % от населението се разпределя между селата в общината, а останалото население живее в гр. Ябланица. За периода 2000-2011 г. относителният дял на градското население се колебае около 45%.

През изследвания период населението на град Ябланица намалява от 3192 души до 2884 души през 2011 г. (фиг. 3.), като намалението е с 308 души. За периода 2000-2011 г. населението на град Ябланица намалява средно с 0,92 % на година. Средногодишният абсолютен прираст е отрицателен и показва, че населението му намалява средно с 28 души, като средногодишният прираст на населението в общината е -87 души, в областта е -3091 души, а за страната е -71354 души. Населението на селата от общината също намалява от 4003 души през 2000 г. до 3350 души през 2011 г. За анализирания период населението на селата намалява с 653 души, или с 16,3%.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Фиг. 3. Динамика на населението в община Ябланица за периода 2000-2011 г.

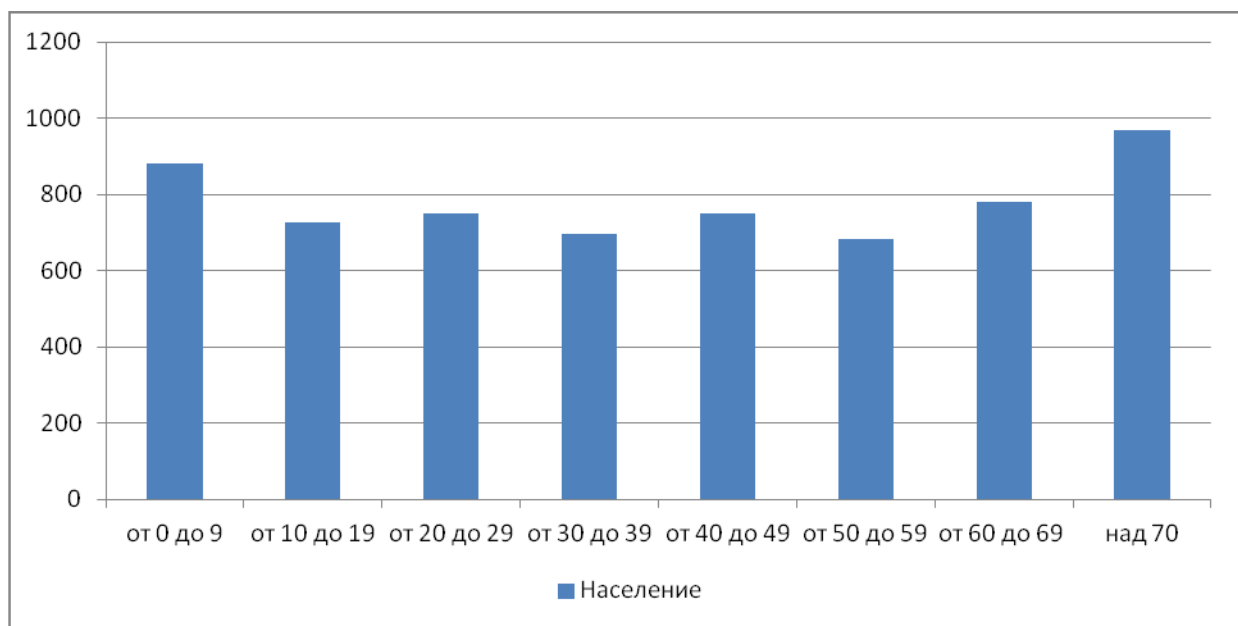
Темпът на прираст показва, че населението на град Ябланица за периода 2000-2011 г. намалява, но намалението е най-голямо през 2001 г. в сравнение с 2000 г., когато то намалява с 3,9 % (Таблица 2). Средногодишният темп на намаляване на населението в град Ябланица (-0,92%) е по-нисък в сравнение с общината, който е -1,3% и за областта -1,94%. Анализът на динамиката на населението в селата показва, че най-голямо снижение е налице през 2001 г. (-6,2%) и през 2008 г. (-2,2%). Средногодишният темп на намаляване на населението в селата за периода 2000-2011 г. е -1,6% и е по-нисък в сравнение със същия показател за областта.

Таблица 2. Динамика на населението на община Ябланица към 31 декември за периода 2000-2011г.

Години	Темп на изменение на населението в градовете %	Темп на прираст на населението в градовете %	Темп на изменение на населението в селата %	Темп на прираст на населението в селата %
2000	-	-	-	-
2001	-126	-3.9	-247	-6.2
2002	18	0.6	-24	-0.6
2003	-51	-1.7	71	1.9
2004	-48	-1.6	-37	-1.0
2005	-15	-0.5	-31	-0.8
2006	-28	-0.9	-48	-1.3
2007	-4	-0.1	-69	-1.9
2008	-26	-0.9	-79	-2.2
2009	-20	-0.7	-43	-1.2
2010	-1	0.0	-53	-1.5
2011	-7	-0.2	-93	-2.7

Възрастова структура

За община Ябланица, както и за областта, е налице процес на демографско остаряване, който се изразява в намаляване на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 65 и повече години. Данните от преброяването на населението през 2011 г. показват, че се запазва тенденцията към намаляване на населението във възрастовата група от 0 до 9 г., главно поради ниската раждаемост. Същата тенденция е налице и за възрастовите групи от 10 до 19 г. и от 20 до 29 г. С нарастване на възрастта е налице увеличаване на населението, като най-много лица са регистрирани във възрастовата група от 40 до 49 г., 50 до 59 г. и над 70 г. (фиг.4.)

Фиг. 4. Разпределение на населението в община Ябланица според възрастта към 01.02.2011 г.

Населението под 20 г. в община Ябланица е 1608 души или 25,8%, а населението над 60 г. е 1747 души, което представлява 28% от населението на общината (таблица 3). Населението от 0 до 9 г. в градовете е 340 души, а в селата 542 души. Подобно е разпределението и във възрастовата група от 10 до 19 г. – в градовете 311 души, а в селата 415 души. Община Ябланица е от малкото общини в страната, в които населението до 29 г. в селата е повече от населението в града.

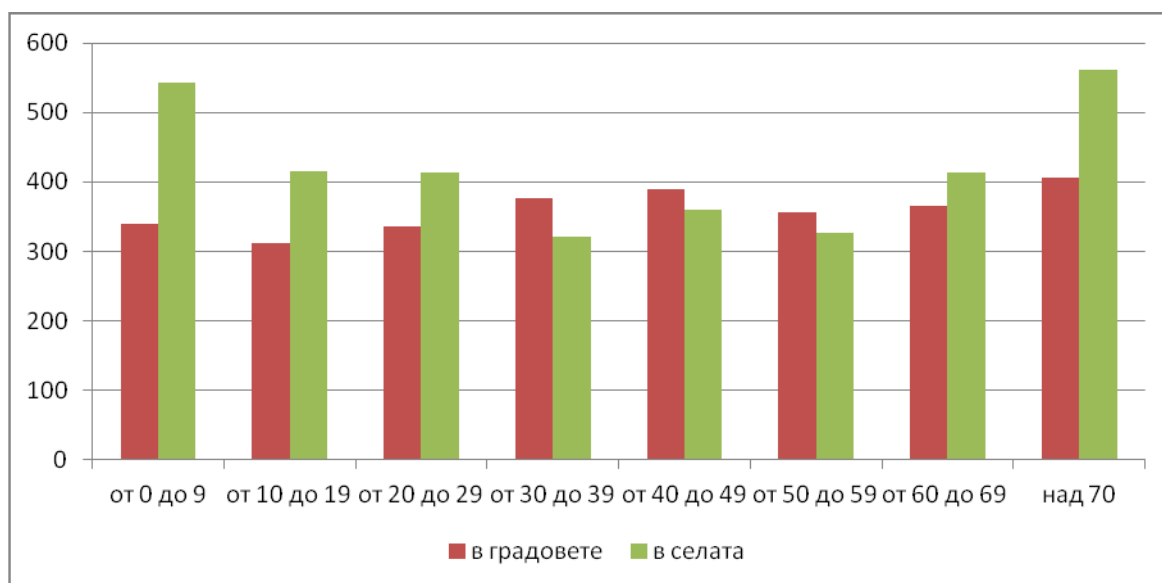
В групата на младите хора се отнася населението до 29 г., което за община Ябланица възлиза на 2357 души (37,8%), от които 987 души (34,2%) живеят в град Ябланица, а 1370 души (40,9%) живеят в селата от общината. Най-голям относителен дял в град Ябланица и в общината има населението на възраст от 40 до 49 г. В селата от общината най-голям относителен дял има населението над 70 години.

Данните за населението в селата потвърждават тенденцията за нарастване на населението до 29 г., а и в следващите възрастови групи, като прави впечатление фактът, че относителният дял на населението на 60 и повече години не надвишава относителния дял на населението до 29 г. Делът на населението на 60 и повече години в общината е 28%, в град Ябланица 26,8%, а в селата 29%.

Таблица 3. Разпределение на населението на община Ябланица, в градовете и селата според възрастта към 01. 02.2011 г.

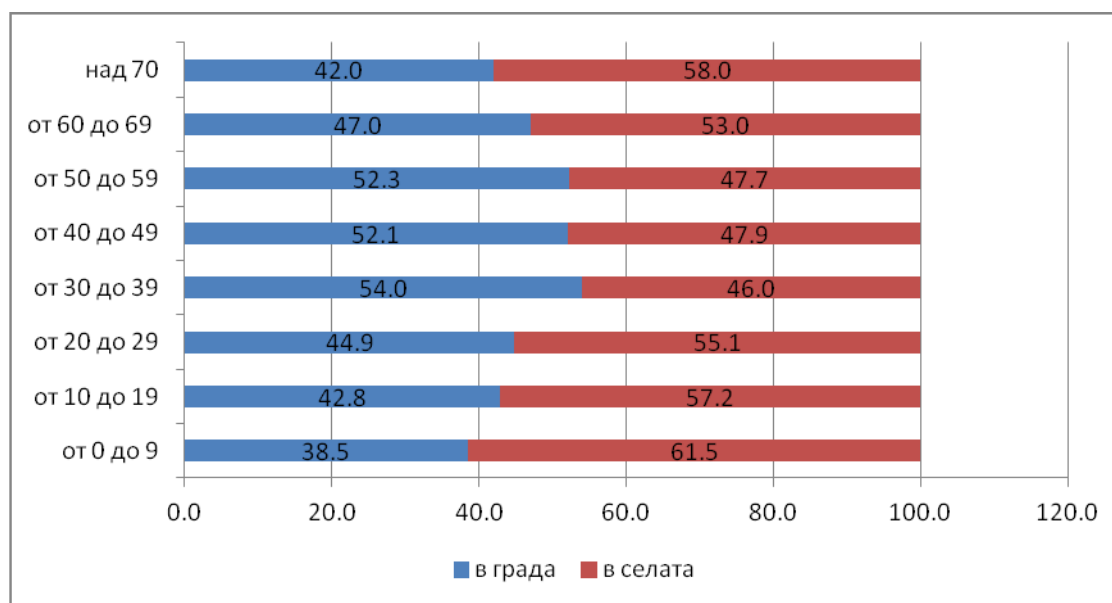
Възраст (г.)	Население на община Ябланица		В градовете		В селата	
	(бр.)	(%)	(бр.)	(%)	(бр.)	(%)
от 0 до 9	882	14.1	340	11.8	542	16.2
от 10 до 19	726	11.6	311	10.8	415	12.4
от 20 до 29	749	12.0	336	11.7	413	12.3
от 30 до 39	698	11.2	377	13.1	321	9.6
от 40 до 49	749	12.0	390	13.5	359	10.7
от 50 до 59	683	11.0	357	12.4	326	9.7
от 60 до 69	779	12.5	366	12.7	413	12.3
над 70	968	15.5	407	14.1	561	16.7
Общо	6234	100	2884	100	3350	100

Населението на възраст от 20 до 29 г. в селата от община Ябланица е повече от населението в града. Динамиката на населението в град Ябланица и селата е представена на фиг. 5., от която се вижда, че в повечето възрастови групи броят на населението в селата е по-голям от броя на населението в града.

Фиг. 5. Разпределение на населението на община Ябланица в градовете и селата според възрастта към 01.02.2011 г.

В община Ябланица процесът на остаряване на населението не е така силно изразен, както в областта. Възрастовата структура на населението от селата от общината е сравнително благоприятна, тъй като няма силно изразена тенденция към увеличаване и доминиране на населението във високите възрастови групи. Преобладаващата част от населението от 0 до 9 г. (61,5%) живее в селата от общината, а 38,5 % в града, а 55,1 % от населението от 20 до 29 г. също живее в селата. Населението във възрастовите групи от 30 до 69 г. е почти по равно разпределено между града и селата (фиг. 6.).

Фиг. 6. Структура на населението в градовете и селата на община Ябланица към 01.02.2011 г.

Делът на населението над 70 г. в селата е 16,7% и като се има предвид значителният дял на населението във възрастовите групи до 29 г., с основание може да се твърди, че в селата от община Ябланица няма силно изразено застаряване на населението. Населението в селата е почти равномерно разпределено между отделните възрастови групи. Този факт задължително трябва да се има предвид, когато се разработват дългосрочни планове за развитие, тъй като те трябва да бъдат съобразени с наличните човешки ресурси, а същевременно и да допринесат за повишаване заетостта, като особено внимание трябва да се отдели на възможностите за професионална реализация на младите хора в общината.

Полова структура

Структурата на населението по пол за община Ябланица е сходна със структурата на областта и страната. За периода 2000-2011 г. броят на жените и мъжете е почти еднакъв. За разглеждания период не

са настъпили съществени изменения в структурата на населението по пол. Изследването на половата структура на населението в общината и по населени места може да допринесе за повишаване ефекта от провежданите програми за осигуряване на заетост, за преквалификация и усвояване на нови професии и др.

Естествен прираст на населението в общината

Върху динамиката на населението най-голямо влияние оказва естественото движение на населението. През 2000 г. в община Ябланица са родени 81 деца. През следващите години броят на родените деца се увеличава, като през 2003 г. са родени 102 деца, а през 2010 г. – 85 деца (таблица 4). Родените деца в област Ловеч през 2007 г. са 1377, нарастват до 1413 през 2009 г., но в следващите години намаляват и през 2011 г. са родени 1220 деца. Същата тенденция се наблюдава и в страната, като родените деца през 2007 г. са 75349, през 2009 са родени 80956 деца, но в следващите години намаляват и през 2011 г. са родени 70846 деца. Данните показват, че е налице слабо изразена тенденция за намаляване на броя на родените деца в община Ябланица.

Таблица 4. Естествено движение на населението на Република България, област Ловеч и община Ябланица за периода 2007-2011 г.

Година	Естествен прираст								
	Република България			Област Ловеч			Община Ябланица		
	родени	умрели	прираст	родени	умрели	прираст	родени	умрели	прираст
2007	75349	113004	-37655	1377	2851	-1474	89	98	-9
2008	77712	110523	-32811	1397	2665	-1268	83	104	-21
2009	80956	108068	-27112	1413	2612	-1199	102	92	+10
2010	75513	110165	-34652	1273	2665	-1392	85	137	-52
2011	70846	108258	-37412	1220	2586	-1366	82	100	-18

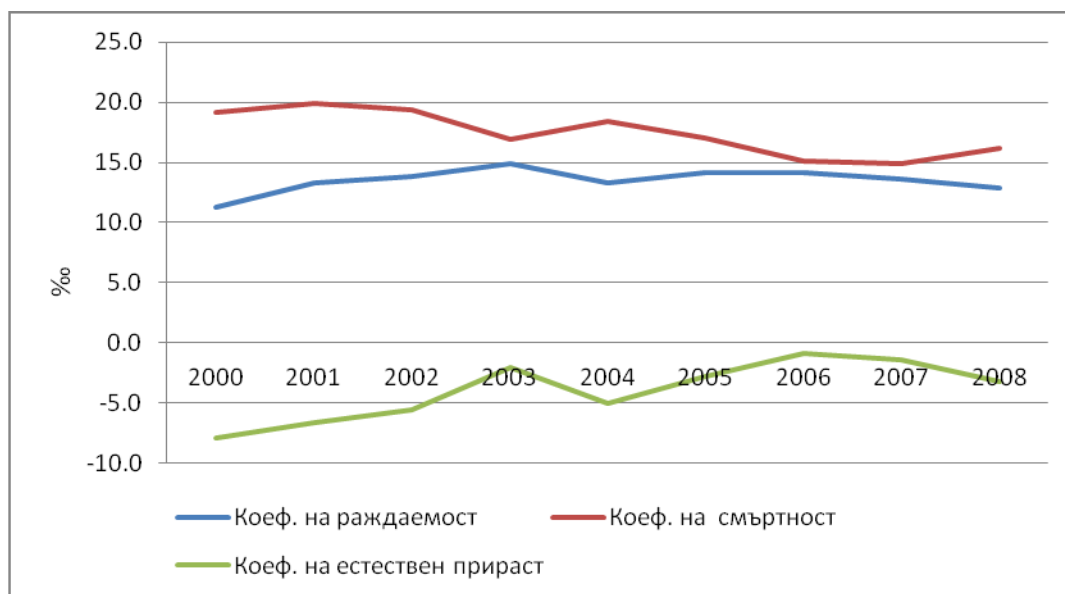
Община Ябланица е една от общините, в които раждаемостта е доста близко до средното равнище за страната. Възрастовата структура на населението от общината и наличието на около 1447 души (23,2% от населението) на възраст между 20 и 39 г. е предпоставка за запазване на раждаемостта на досегашните нива. По-младата възрастова структура на населението в общината и по-големият брой родилни контингенти в нея са определящи за сравнително високата раждаемост. За страната през 2010 г.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

на 1 000 души от градското население се падат 10,6 живородени деца, а на 1 000 души от населението в селата – 8,6 живородени деца. За община Ябланица на 1000 души от населението се падат почти 13 живородени деца.

Коефициентът на раждаемост за община Ябланица бележи тенденция към увеличаване от 11,3 ‰ през 2000 г. до 14,2 ‰ през 2006 г., след това намалява до 12,9 ‰ през 2008 г. (фиг.7). Коефициентът на раждаемост в община Ябланица за повечето години е по-висок от показателя за страната.

Смъртността в община Ябланица е с по-високи стойности от раждаемостта. Тази тенденция се запазва през целия анализиран период. Коефициентът на смъртност за община Ябланица бележи тенденция към намаляване от 19,2 ‰ през 2000 г. до 14,9 ‰ през 2007 г. В сравнение с предходните години не се наблюдават големи изменения в общата смъртност на населението, като коефициентът на смъртност е почти еднакъв за населението в града и селата. Коефициентът на смъртност в община Ябланица надвишава същия показател за страната, но е по-нисък от показателя за областта.

Фиг. 7. Коефициенти на раждаемост, смъртност и естествен прираст на 1000 души за община Ябланица за периода 2000-2008 г.

За периода 2000-2008 г. естественият прираст на населението на община Ябланица е отрицателен. През 2000 г. броят на умрелите е повече от броя на родените с 57 души, като в следващите години намалява (фиг. 8). Коефициентът на естествен прираст в общината намалява от -7,9 ‰ през 2000 г. до -3,3 ‰ през 2008 г. Коефициентът на естествен прираст за община Ябланица е по-близък до стойностите за страната и много по-нисък от стойностите за областта.

Фиг. 8. Естествен прираст на населението на община Ябланица за периода 2000-2008 г.

Основната причина за отрицателния естествен прираст е понижената раждаемост през изследвания период, която е резултат от негативното влияние на редица социални, икономически, демографски и други фактори. Недостатъчната материална осигуреност на семействата, изменението във фертилното поведение и психическата нагласа за малко деца, снижаването на жизнения стандарт, безработицата и др. са сред факторите, довели до ниската раждаемост в последните 20 години. Застаряването на населението е основната причина за увеличаването на смъртността, която от своя страна оказва влияние върху естествения прираст.

Миграция на населението

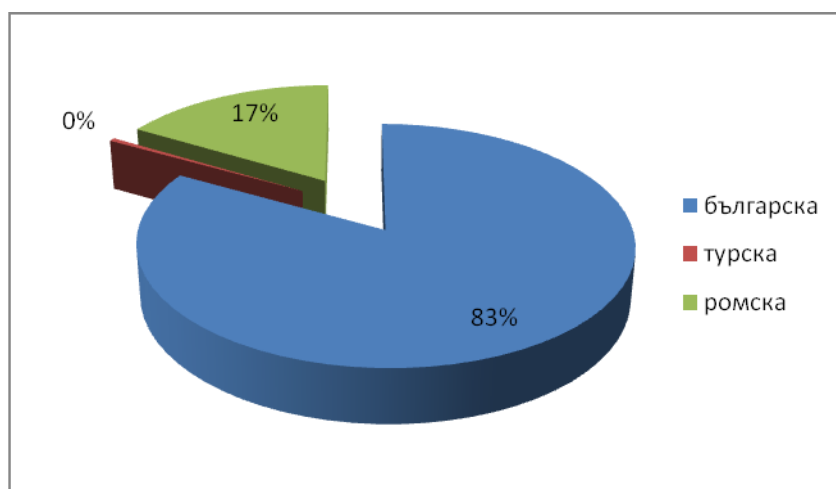
През последните 10 години в община Ябланица се наблюдава тенденция на отрицателен механичен прираст. През 2010 г. в общината са се заселили 125 души, а са се изселили 166 души. Тенденцията на превес на изселванията над заселванията се запазва и през целия период.

Икономическата криза оказва силно влияние върху пазара на труда, проявяващо се в загуба на работни места, работа на непълен работен ден, намаляване на заплатите и увеличаване на безработицата сред всички възрастови групи, но най-вече сред младежите. Точно това са и основните причини, поради които много лица решават да търсят трудова реализация извън общината, като се ориентират към по-големите градове, но най-вече към София, а голяма част и към работа в чужбина. Данните показват, че около 30 % от изселилите са на възраст между 20 г. и 49 г.

В основата на нарастването на обема на миграцията са редица икономически и социални причини, и най-вече търсенето на работни места. Предимно хората в активна възраст са склонни да мигрират. В резултат на това се получава струпване на население в големите градове и особено в столицата, за сметка на намаляване на населението на по-малките градове и селата. Миграционните процеси водят до влошаване на възрастовата структура на населението и оказват негативно влияние върху социално-икономическото развитие на общината.

Етническа структура на населението

В община Ябланица най-многобройната етническа общност е българската, на която се падат 83 % от населението (фиг. 9.). Към нея са се самоопределили 4618 души. Ромската етническа група е втората по численост, като към нея са се самоопределили 916 души, или 17% от населението. Към турската етнически група са се самоопределили 26 души от населението. В област Ловеч преобладава населението от българската етническа общност, като относителният му дял е 90,9 %, на турската етническа група се падат 3,3%, а на ромската етническа група – 4,4%.

Фиг. 9. Етническа структура на населението в община Ябланица към 01.02.2011г.

Изследването на етническата структура е полезно, тъй като на тази основа анализът може да се разшири и като се включат признаците „грамотност“, „завършено образование“, „икономическа активност“ и т.н. В образователната структура на населението от община Ябланица се наблюдават съществени различия в зависимост от етническата принадлежност.

От българското население на 7 и повече навършени години 12,1% са с висше образование, 45,6% са със средно образование, 27,3% с основно образование и 13,9% с начално образование. Българското население с начално и основно образование е във високите възрастови групи, най-вече над 70 години. Относителният дял на населението със средно образование от ромската етническа група е едва 4,1% (31 души), с основно образование са 26,4% (197 души) и с начално образование 56,6% (423 души).

Участието в пазара на труда на отделните етнически групи се различава и в значителна степен зависи от образователното им равнище. Коефициентът на заетост е най-висок за българската етническа група, а коефициентът на безработица е най-висок сред лицата от ромската етническа група.

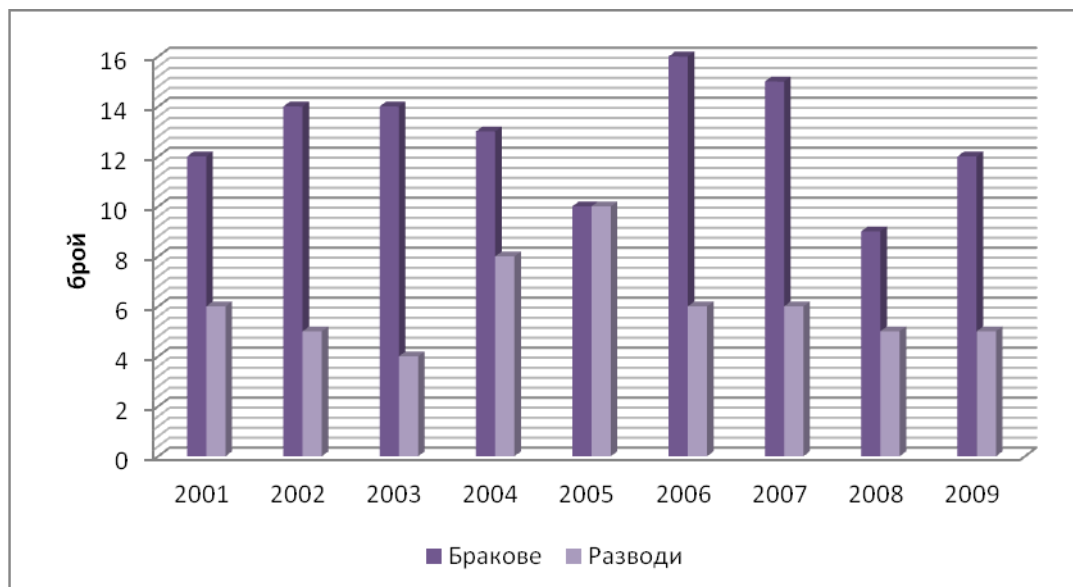
В обобщение може да се каже, че 57,7% от българското население в община Ябланица е с високо образование – висше и средно. Образователната структура на ромската етническа група е крайно неблагоприятна. Като цяло образователната структура на населението на 7 и повече навършени години малко се подобрява в сравнение с предходните години и това се вижда от данните за 2011 г. Налице е тенденция към увеличаване на броя и дела на населението с висше и средно образование, като намалява броят на лицата с основно и по-ниско образование.

Познаването на етническата структура на населението от общината има важно значение при разработването на програми за повишаване на грамотността, за включване в програми за усвояване на професии, за завършване на основно и средно образование и др., които са насочени към конкретни етнически групи, главно от ромски произход, с цел интегрирането им в обществото, намаляване на социалната изолация и даващи им възможност за трудова реализация.

Брачност и бракоразводност

През анализирания период броят на сключените бракове намалява, като се колебае около 12 брака годишно (фиг.10). Коефициентът на брачност се изменя от 1,4 брака на 1000 души до 2,4, като в последните години намалява. Сред основните причини за намаляването на броя на сключените юридически бракове е предпочитаното от младите хора съвместно съжителство без сключване на граждански брак.

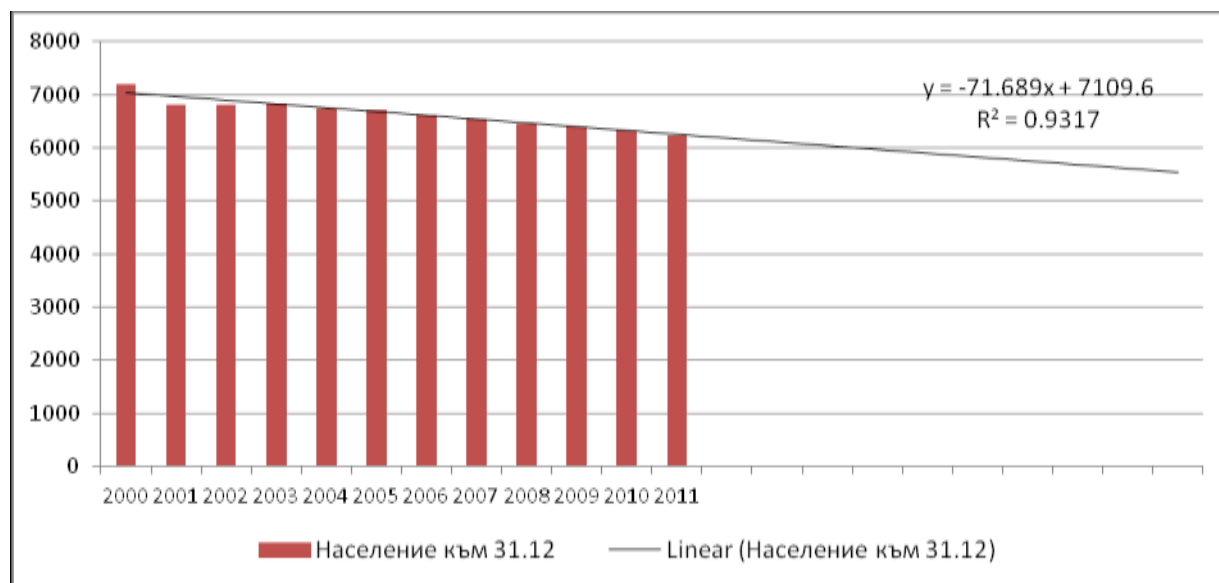
Броят на регистрираните бракоразводи в община Ябланица за периода 2000-2008 г. е между 4 и 10 развода в отделните години. Коефициентът на бракоразводимост за периода 2000-2008 г. нараства от 28,6 развода на 100 сключени брака през 2003 г. до 100 развода на 100 сключени брака през 2006 г., като в следващите години намалява през 2008 г. е 46,7 развода на 100 сключени брака.

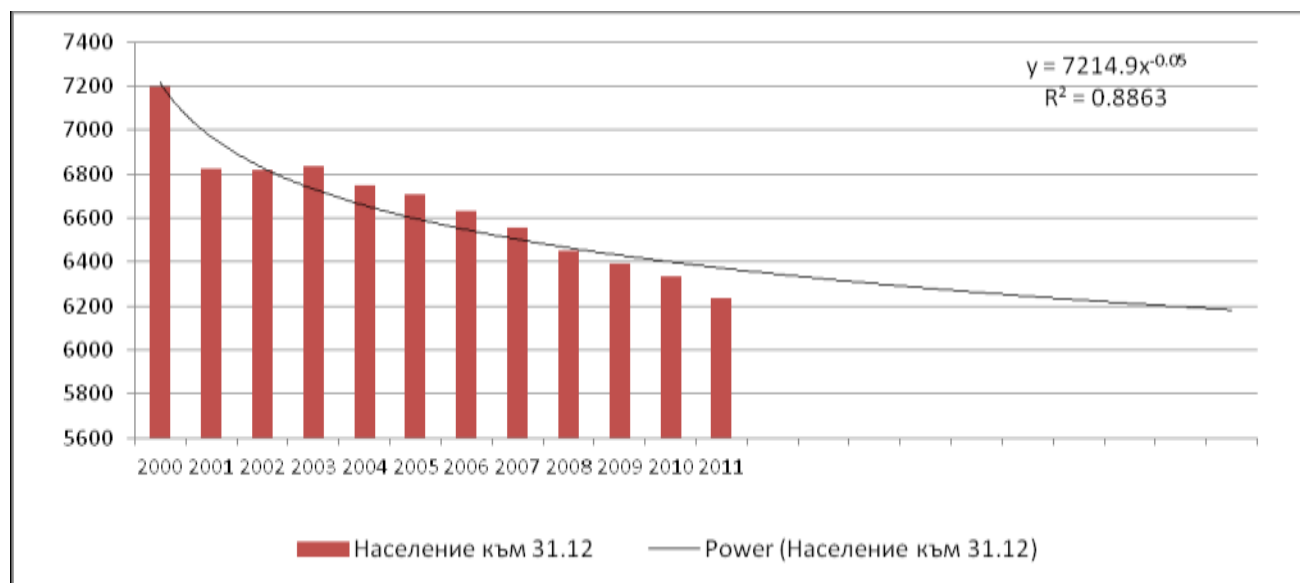
Фиг. 10. Динамика на сключените бракове и бракоразводи в община Ябланица за периода 2000-2011 г.

Прогноза за състояние на населението общината за период до 2021 г.

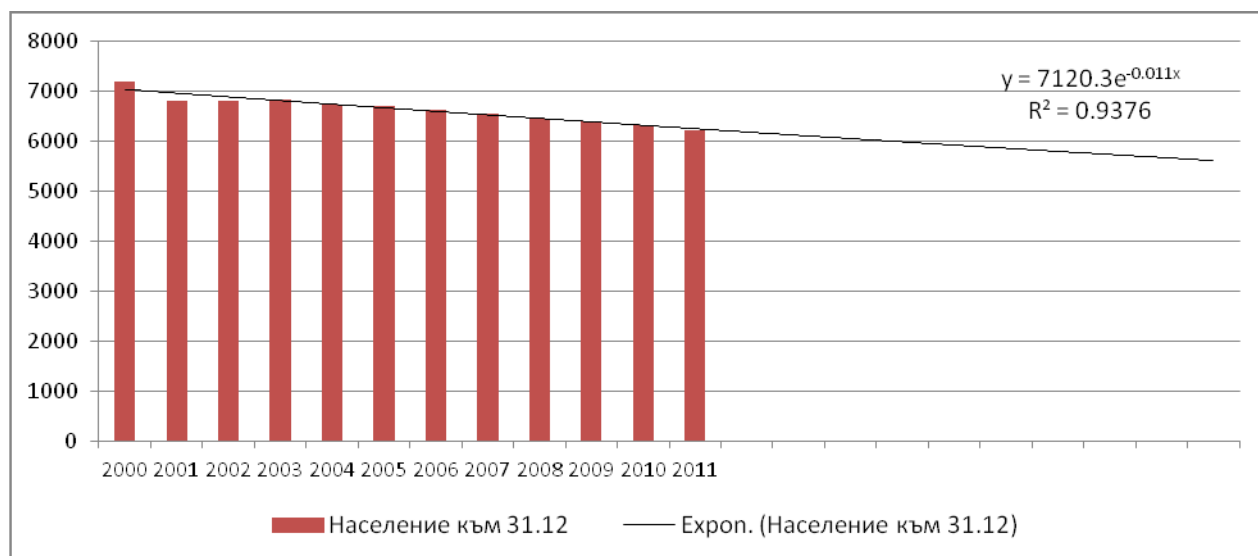
За прогнозиране на населението на община Ябланица са тествани различни модели – линеен, полиноми от втора и трета степен, логаритмична и полулогаритмична функция, степенна и експоненциална функция. Изборът на подходящ модел се основава на коефициента на детерминация и критерия на Фишер. На тази основа като подходящи модели за прогнозиране на населението са открити правата линия (фиг. 11.), степенната (фиг. 12.) и експоненциалната функция (фиг. 13.), тъй като за тях са получени най-високи стойности на посочените критерии. И за трите модела получените параметри са статистически значими, което ги прави подходящи за прогнозиране на населението на общината.

Фиг. 11. Линеен модел на представяне на тенденцията в изменението на населението на община Ябланица и прогноза до 2021 г.

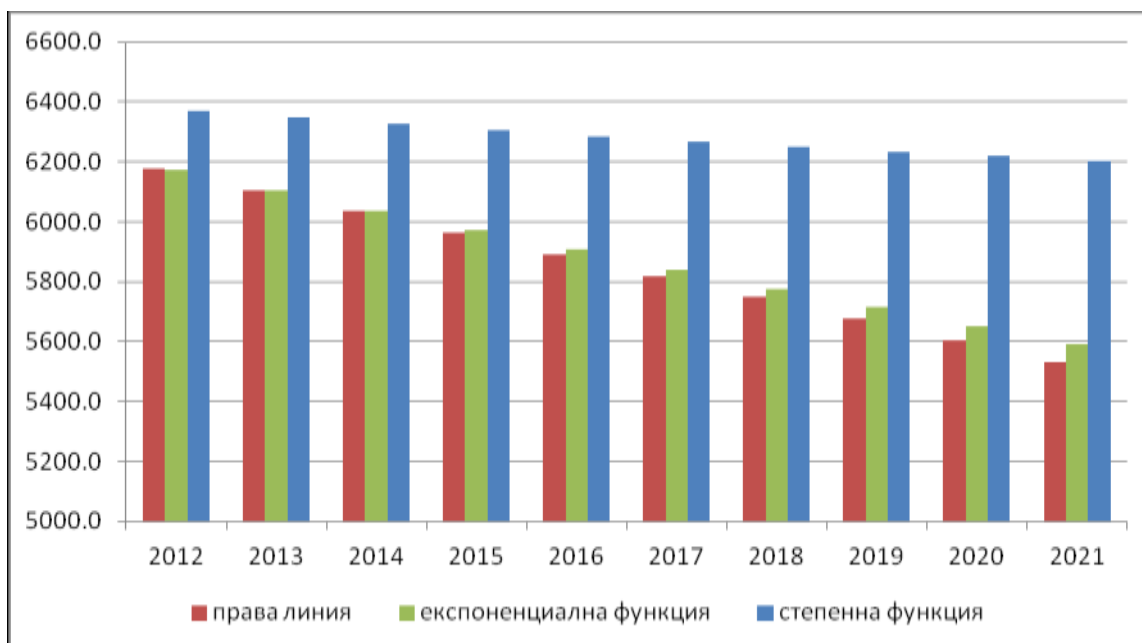

Фиг. 12. Степенен модел на представяне на тенденцията в изменението на населението на община Ябланица и прогноза до 2021 г.

Фиг. 13. Тенденция в изменението на населението на община Ябланица и прогноза до 2021 г. чрез експоненциална функция

От графичното представяне на трите варианта на прогнози (фиг. 14.) се вижда, че при всяка от тях населението на община Ябланица намалява, като само темповете на снижаване са различни. Най-голямо намаляване на населението се предвижда чрез линейния модел за прогнозиране. Най-малко и бавно намаляване на населението на общината се прогнозира чрез използване на степенната функция, но с оглед на протичащите демографски процеси и техните темпове, използването на този модел не е особено подходящо за дългосрочна прогноза.

Фиг. 14. Прогноза за населението на община Ябланица за периода 2012-2021 г.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Най-близки до реалните стойности за анализирания период и отговарящи на темповете на изменение на населението, раждаемостта и смъртността, се получават на основата на прогноза посредством експоненциалната функция. Песимистичният вариант на прогнозата може да се основава на линейния модел, реалистичният вариант – на експоненциалната функция, а оптимистичният вариант – степенната функция. Общото между трите модела е, че те предвиждат намаляване на населението на община Ябланица.

Данните за очаквания брой на населението на община Ябланица са представени в таблица 5, от която ясно се вижда запазването на тенденцията към намаляване на населението на общината. С оглед разработването на стратегии за развитието на общината и областта най-подходящ е моделът за изменение на населението по експоненциална функция. Той най-точно отразява демографските тенденции и отговаря на темпа на намаляване на населението. В демографската статистика този модел е един от най-предпочитаните, поради което предложението за прогноза на населението на община Ябланица се основава на този модел, според който очакваният брой на населението в община Ябланица през 2021 г. ще бъде 5590 души.

Таблица 5. Прогноза за населението на община Ябланица за периода 2012-2021 г.

Години	Линеен модел $\hat{y} = 7109,6 - 71,689t$	Експоненциална функция $\hat{y} = 7120,3e^{-0,011t}$	Степенна функция $\hat{y} = 7214,9t^{-0,05}$
2012	6178	6172	6370
2013	6106	6104	6347
2014	6034	6037	6325
2015	5963	5971	6304
2016	5891	5906	6285
2017	5819	5841	6267
2018	5748	5777	6251
2019	5676	5714	6234
2020	5604	5652	6219
2021	5532	5590	6205

Изводи:

- За периода 2000-2011 г. населението на община Ябланица намалява средно с 1,3% на година.
- Характерно за община Ябланица е, че 55 % от населението се разпределя между селата в общината, а 45 % живее в гр. Ябланица.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

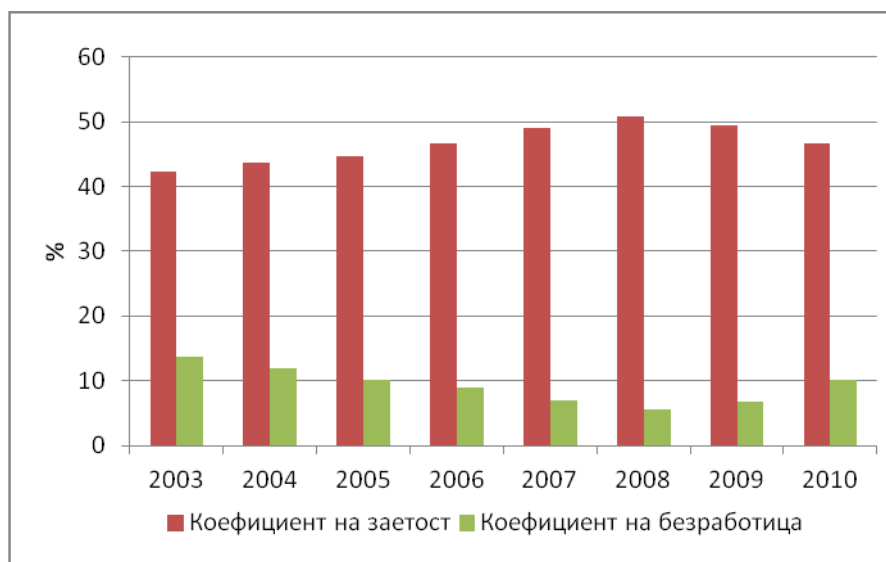
- Община Ябланица е от малкото общини в страната, в които населението до 29 г. в селата е повече от населението в града.
- Най-голям относителен дял в град Ябланица и в общината има населението на възраст от 40 до 49 г.
- Относителният дял на населението на 60 и повече години не надвишава относителния дял на населението до 29 г.
- В община Ябланица процесът на остаряване на населението не е така силно изразен, както в областта. Делът на населението над 70 г. в селата е 16,7% и като се има предвид значителният дял на населението във възрастовите групи до 29 г., с основание може да се твърди, че в селата от община Ябланица няма силно изразено застаряване на населението. Населението в селата е почти равномерно разпределено между отделните възрастови групи. Този факт задължително трябва да се има предвид, когато се разработват дългосрочни планове за развитие, тъй като те трябва да бъдат съобразени с наличните човешки ресурси, а същевременно и да допринесат за повишаване заетостта, като особено внимание трябва да се отдели на възможностите за професионална реализация на младите хора в общината.
- Община Ябланица е една от общините, в които раждаемостта е доста близко до средното равнище за страната. За община Ябланица на 1000 души от населението се падат почти 13 живородени деца.
- Смъртността в община Ябланица е с по-високи стойности от раждаемостта. Тази тенденция се запазва през целия анализиран период. Коефициентът на смъртност в община Ябланица надвишава същия за показател за страната, но е по-нисък от показателя за областта.
- В Община Ябланица се наблюдава тенденция на отрицателен механичен прираст. В основата на нарастването на обема на миграцията са редица икономически и социални причини, и най-вече търсенето на работни места.
- Миграционните процеси водят до влошаване на възрастовата структура на населението и оказват негативно влияние върху социално-икономическото развитие на общината.
- В община Ябланица най-многобройната етническа общност е българската, на която се падат 83 % от населението. Бързо се разраства ромската етническа група.

- Образователното равнище на населението от ромската етническа група е много ниско, като преобладаващата част от него е с начално и основно образование.
- Коефициентът на заетост е най-висок за българската етническа група, а коефициентът на безработица е най-висок сред лицата от ромската етническа група.
- С оглед разработването на стратегии за развитието на общината, за прогнозиране на населението най-подходящ е моделът за изменение на населението по експоненциална функция. Той най-точно отразява демографските тенденции и отговаря на темпа на намаляване на населението. На основата на този модел очакваният брой на населението в община Ябланица през 2021 г. ще бъде 5590 души.

1.6.1.2. ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ПАЗАР НА ТРУДА

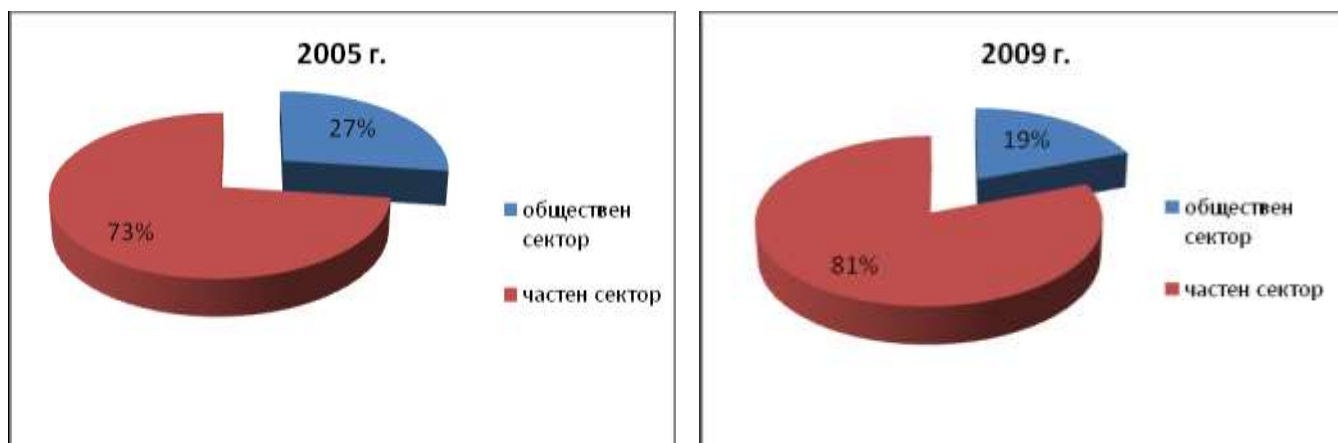
Заети лица

Показателите за заетостта и безработицата са важни индикатори за икономическото развитие, тъй като човешкият фактор е свързващо звено между останалите фактори на производството и от него зависи тяхното пълноценно използване. В условията на криза, тенденциите в изменението на коефициентите на заетост и безработица сменят посоката на своето развитие, тъй като започва процес на свиване на производството и освобождаване на персонал, поради намаленото вътрешно и външно търсене на произвежданите стоки и услуги. След 2008 г. коефициентът на заетост започва да намалява, а коефициентът на безработица започва да нараства (фиг. 15.).

Фиг. 15. Динамика на коефициента на заетост и коефициента на безработица в Република България за периода 2003-2010 г.

Броят на зетите лица в община Ябланица за периода 2005-2009 г. намалява с 11,5%, а в областта с 8,9%, докато в национален мащаб зетите лица се увеличават с 4,2%. Зетите в общественния сектор намаляват от 416 души през 2005 г. до 262 души през 2009 г. Относителният дял на зетите в общественния сектор намалява от 27% през 2005 г. на 19% през 2009 г. (фиг. 16.).

Фиг. 16. Структура на зетите лица в община Ябланица през 2005 г. и 2009 г.

Зетите в частния сектор през 2005 г. са 1118 души и намаляват до 1096 души през 2009 г. Зетите лица в община Ябланица представляват 44 % през 2005 г. и 38% през 2009 г. от населението в трудоспособна възраст. Делът на зетите лица от населението в трудоспособна възраст в общината е близко до показателите за областта: 45,3% през 2005 г. и 42,8% през 2009 г. Делът на зетите в частния сектор нараства от 73 % през 2005 г. на 81% през 2009 г.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Наетите лица по трудови и служебни правоотношения в община Ябланица се разпределят между икономическите дейности, посочени в таблица 6, но по-голям относителен дял на наетите има в следните икономически дейности: преработваща промишленост; търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; строителство; образование; хуманно здравеопазване и социална работа; хотелиерство и ресторантьорство и т.н.

Таблица 6. Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Ябланица по икономически дейности за периода 2008-2011 г.

Икономически дейности	2008	2009	2010	2011
Селско, горско и рибно стопанство	13	..	..	32
Добивна промишленост				
Преработваща промишленост	539	524	431	407
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	..	..	..	..
Строителство	126	73	85	36
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	211	228	170	150
Транспорт, складиране и пощи	96	120	109	110
Хотелиерство и ресторантьорство	68	70	48	72
Операции с недвижими имоти	..	..	..	6
Административни и спомагателни дейности	122	85	79	93
Държавно управление				
Образование	138	133	142	143
Хуманно здравеопазване и социална работа	40	24	38	36
Други дейности	17	18	14	12
Общо	1442	1358	1199	1163

През 2008 г. от 1442 наети лица 539 са в преработващата промишленост, а през 2011 г. от 1163 наети лица в общината, в нея са 407. В дейност „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети” през 2008 г. са наети 211 души, но през следващите години техният брой намалява и през 2011 г. наетите лица са 150. Броят на наетите лица в сферата на образованието се увеличава, от 138 души през 2008 г. на 143 души през 2011 г. През изследвания период намалява и броят на наетите в строителството, като през 2011 г. броят им е 36. Макар и с малко се увеличава броят на наетите лица в хотелиерството и ресторантьорството.

В почти всички икономически дейности се наблюдава процес на намаляване на наетите лица, който е породен от намаляването на производството и съкращаването на работни места. В обществения сектор също намалява броят на наетите лица, основно в държавната администрация, здравеопазването и

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

др. Анализът на динамиката на наетите лица по отделни икономически дейности показва, че в повечето от тях средният абсолютен прираст за периода 2008-2011 г. е отрицателен (таблица 7).

Наетите лица в община Ябланица за периода 2008-2011 г. намаляват средно с 279 души на година или със 7% на година. Най-голямо намаление на наетите лица за периода е налице в строителството, където средногодишният темп на прираста е -34,1%. Значителен спад на наетите лица се наблюдава в икономическа дейност „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети” – -36,9%.

Относителният дял на наетите по икономически дейности в община Ябланица спрямо наетите по дейности за област Ловеч също е представен в таблица 7. От данните се вижда, че най-голям относителен дял имат наетите в следните икономически дейности: „Административни и спомагателни дейности” – 11,5%; „Транспорт, складиране и пощи” – 8%; „Образование” – 4,9%; „Хотелиерство и ресторантьорство” – 4,5%; „Строителство” – 4,2%.

Таблица 7. Абсолютен прираст и темп на прираста на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Ябланица по икономически дейности за периода 2008-2011

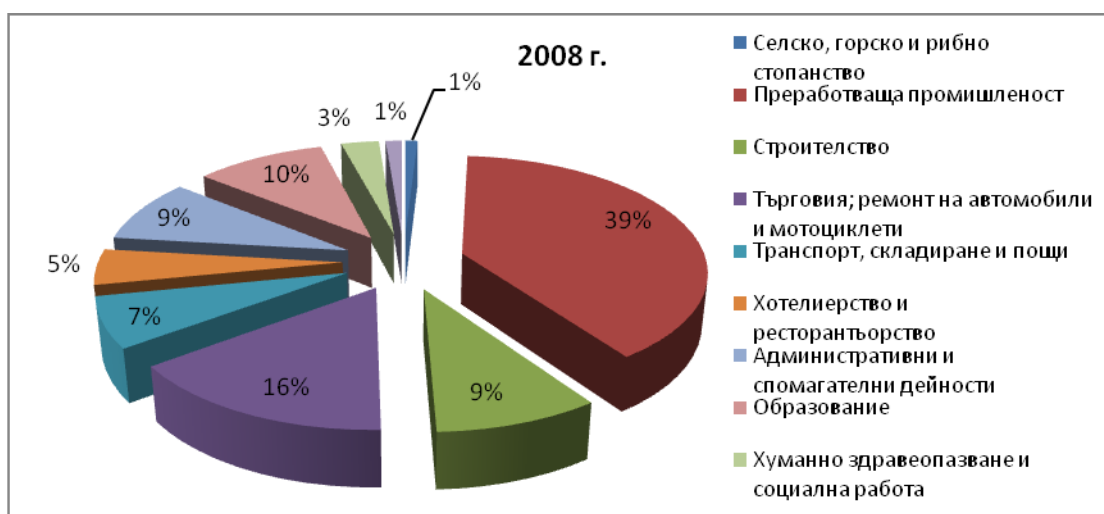
Икономически дейности	Среден абсолютен прираст (бр.)	Среден темп на прираста (%)	Относителен дял спрямо областта (%)
Селско, горско и рибно стопанство	6.3	35.0	3.4
Добивна промишленост	0		
Преработваща промишленост	-44.0	-8.9	3.0
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване			
Строителство	-30.0	-34.1	4.2
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	-20.3	-36.9	3.1
Транспорт, складиране и пощи	4.7	0.1	8.0
Хотелиерство и ресторантьорство	1.3	5.3	4.5
Операции с недвижими имоти			
Административни и спомагателни дейности	-9.7	-8.7	11.5
Държавно управление			
Образование	1.7	1.2	4.9
Хуманно здравеопазване и социална работа	-1.3	-13.3	1.4
Култура, спорт и развлечения	0		
Други дейности	-1.7	-11.0	2.7
Общо	-93	-25.2	-

Въз основа на изчислените относителни дялове на наетите лица в община Ябланица спрямо наетите в област Ловеч се открояват дейностите, които са структуроопределящи от гледна точка на съотношението на наетите лица на ниво община и област. Анализът на структурата на наетите лица на ниво община показва, че най-голям дял имат заетите в преработващата промишленост, но спрямо

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

всички наети в нея на ниво област, наетите в общината са само 3%. От тази гледна точка заетостта, която осигурява преработващата промишленост има по-скоро локално значение, отколкото регионално значение.

От общо наетите лица през 2008 г. 38% са в индустрията, 59% в услугите и 3% в селското, горското и рибното стопанство. За периода 2008-2011 г. не се наблюдават значителни промени в структурата на наетите лица по икономически сектори. За периода 2008-2011 г. най-голям дял имат наетите в преработващата промишленост 37 %, следвани от 16% в търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети, 10% в образованието, 5% в хотелиерството и ресторантьорството (фиг. 17. и фиг. 18.).

Фиг. 17. Наети по трудово и служебно правоотношение в някои икономически дейности в община Ябланица през 2008 г.

Фиг. 18. Наети по трудово и служебно правоотношение в община Ябланица през 2011 г.

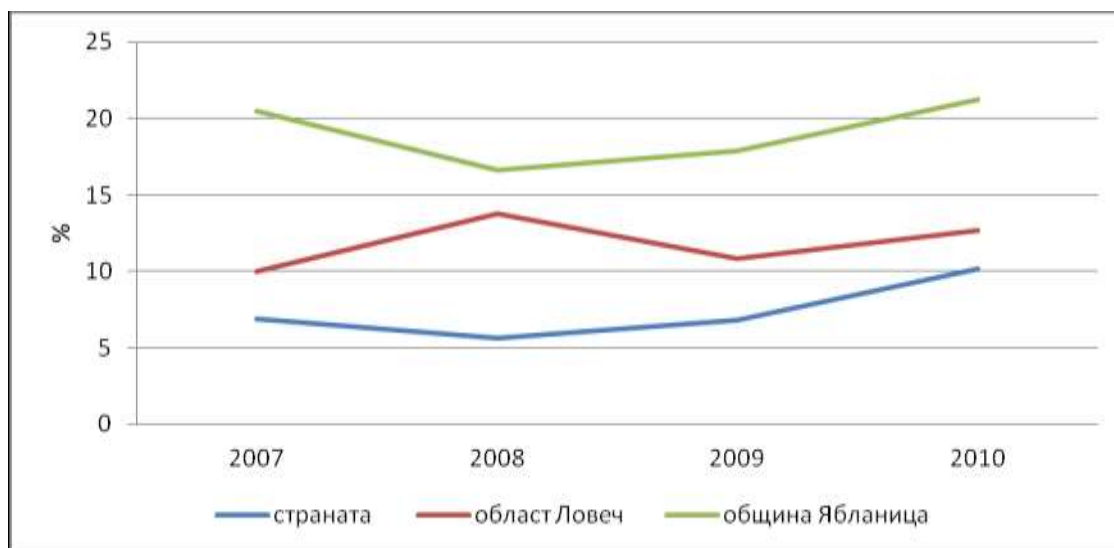
Анализът на структурата на наетите лица по икономически дейности показва, че в сравнение с всяка предходна година почти не настъпват промени, или ако има такива, те са незначителни. Интегралният коефициент на структурни изменения за 2009 г. спрямо 2008 г. е 0,051, за 2010 г. спрямо 2009 г. е 0,072 и за 2011 г. спрямо 2010 г. е 0,049. По-големите структурни промени през 2009 г. са породени от намаляването на наетите в някои отрасли поради въздействието на икономическата криза. Икономическата криза оказва най-силно влияние върху строителството, промишлеността и свързаните с тях производства. Засегнати от кризата са още транспортът, туризмът, вътрешната и външната търговия. От посочените отрасли под въздействието на икономическата криза в община Ябланица е намалял броят на наетите лица в строителството, търговията, транспорта, преработващата промишленост и др.

Безработни лица

Важна част от изследването на състоянието и тенденциите на пазара на труда е анализът на структурата на безработните лица по основните социално-демографски признаци - пол, възраст, образование, професия и по местоживееене. Анализът на структурите и тяхната динамика е в основата на разработването на програми и мерки за намаляване на безработицата, за преквалификация, за адаптиране към икономическата среда и за въздействие върху социалните процеси.

За периода 2003-2008 г. в страната намалява средната продължителност на безработицата и равнището на безработните с висше образование. За периода 2007-2010 г. равнището на безработица в община Ябланица е много високо – 20,45% през 2007 г., 16,61% през 2008 г., 17,92 % през 2009 г. и 21,23% през 2011 г. Средномесечният брой на регистрираните безработни в общината през 2011 г. е 604 души, който е с 94 души повече от предходната година.

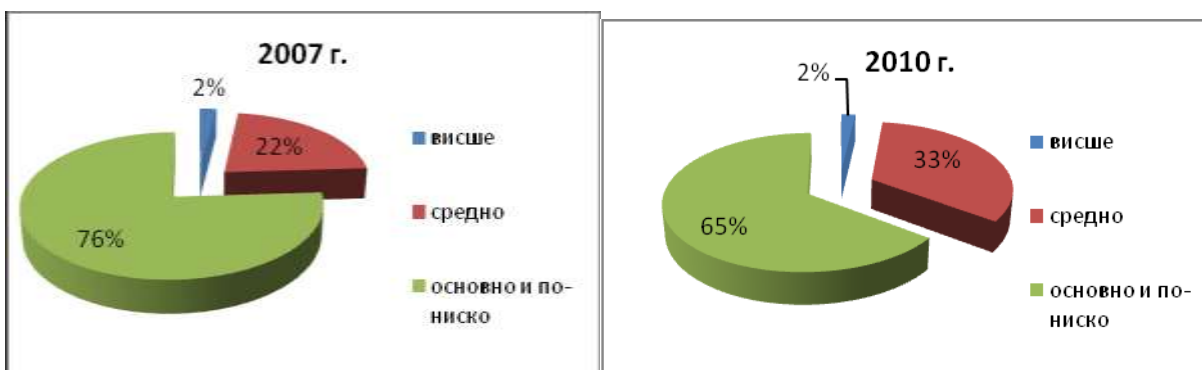
Равнището на безработица в общината е много високо в сравнение с областта и страната. През 2008 г. е регистрирано най-ниското равнище на безработица в община Ябланица (16,61%), но то е 2,5 пъти по-голямо от средното за страната, което е 5,6%. Динамиката на равнището на безработица в общината, областта и страната е представена на фиг. 19, от която се вижда, че показателят за общината е много по-голям в сравнение с показателя за областта и страната.

Фиг. 19. Коефициент на безработица за периода 2007-2010 г.

За периода 2007-2010 г. делът на безработните лица до 29 г. на ниво област е около 16% и почти не се променя през отделните години. Между общините в областта има голямо различие по отношение на младежката безработица. Относителният размер на безработните лица до 29 години е над 20% през 2011 г. В структурата на безработните по възраст се откроява и възрастовата група от 50 до 54 г., на която се падат около 18% от безработните лица. Като се има предвид, че безработните, попадащи в тази група, много трудно си намират работа, то трябва да се разработят мерки и да се използват възможностите, които предоставят различни програми за включването им в курсове, осигуряване на възможност за работа по програми за временна заетост и др.

Освен възрастта, друг важен признак, по който трябва да се изследва структурата на безработните, е образованието. Най-голям е относителният дял на безработните с основно и по-ниско образование. През 2007 г. безработните основно и по-ниско образование са 76 %, а през 2010 г. са 65% (фиг. 20.). Безработните със средно образование са 22% през 2007 г., но през следващите години техният относителен дял се увеличава и през 2010 г. са 33%.

Фиг. 20. Структура на безработните лица в община Ябланица по образование през 2007 г. и 2010 г.

Най-малък относителен дял в структурата на безработните по образование имат безработните с висше образование – 2%, което показва, че по-високата степен на образование осигурява по-големи възможности за професионална реализация. Равнището на безработица при висшистите е най-високо за лицата на възраст до 29 г. Това най-често са лица, които попадат в категорията “млади специалисти” и срещат трудности при намиране на първа работа, поради липса на стаж по специалността. Действащите програми за стажове и наемане на работа на млади специалисти в държавната и общинската администрация, са важна стъпка към тяхната реализация.

Структурата на безработните по образование в община Ябланица се различава значително от структурата на безработните в община Ловеч и Троян, а е сходна със структурата на безработните в общините Угърчин, Летница и Априлци. В сравнение с областта също има разлика, тъй като и на ниво област процентът на безработните с основно и по-ниско образование е по-малък.

Резултатите от анализа на динамиката на структурата на безработните по образование показват, че в нея са настъпили промени, които са най-силно изразени през 2010 г. За периода 2007-2010 г. интегралният коефициент на структурни изменения е със следните стойности $K_{S2008/07} = 0,119$, $K_{S2009/07} = 0,205$ и $K_{S2010/07} = 0,231$, от които следва, че в структурата на безработните по образование е налице промяна и трябва да се изследват причините за нея.

В община Ябланица възможностите за трудова и социална реализация младите хора са ограничени. Невъзможността за трудова реализация и ниското заплащане са сред основните причини, младите хора да мигрират към по-големите градове или да емигрират. Като се има предвид сравнително ниското образователно равнище на населението от общината, и с оглед намаляване на безработицата в нея, е наложително да се разработят мерки, според които безработните да бъдат включени в програми за усвояване на нови професии и за повишаване на квалификацията.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Основната причина за високото равнище на безработица в общината е малкият брой работещи предприятия, ограниченият брой работни места, липсата на образовани специалисти с необходимата квалификация. Безработните лица в общината не са конкурентоспособни поради ниското си образователно равнище.

За да се намали дялът на безработните със средно и основно образование, е необходимо да се търсят възможности за включването им в програми за повишаване на образователното равнище, за придобиване на специалности, които се търсят и за които има обявени свободни работни места. В община Ябланица активната политика по заетостта се реализира чрез редица програми и мерки за осигуряване на временна заетост и обучение, финансирани със средства от националния бюджет. Значителна част от включените в обучение за професионална квалификация и ключови компетенции безработни и заети лица са по различни проекти по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”.

За периода 2007 – 2010 г. броят на заявените свободни работни места намалява. През 2007 г. са обявени 149 свободни работни места в община Ябланица, а през 2010 г. техният брой е 66. Процентът на заемане на свободните работни места е много висок, което се обяснява с високото равнище на безработица и намалените изисквания от страна на безработните към предлаганите условия от работодателите.

За периода 2006 – 2009 г. 25 безработни лица от община Ябланица са включени в курсове за преквалификация и допълнителна квалификация. През 2008 г. и 2009 г. в различни програми за осигуряване на заетост са включени 10 работодатели и са настанени на работа 203 лица. През същия период в програми по насърчителни мерки по заетостта се включват 18 работодатели, които осигуряват 30 работни места.

Изводи:

- Равнището на заетост в община Ябланица е много по-ниско от равнището на заетост в областта и в страната.
- Наетите лица по трудови и служебни правоотношения в община Ябланица се разпределят между следните икономически дейности: преработваща промишленост; търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; строителство; образование; хуманно здравеопазване и социална работа; хотелиерство и ресторантьорство и т.н.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

- Анализът на структурата на наетите лица по икономически дейности показва, че в сравнение с всяка предходна година почти не настъпват промени, или ако има такива, те са незначителни.
- Равнището на безработица в общината е много високо в сравнение с областта и страната. През 2008 г. е регистрирано най -ниското равнище на безработица в община Ябланица (16,61%), но то е 2,5 пъти по-голямо от средното за страната, което е 5,6%.
- Най-голям е относителният дял на безработните с основно и по-ниско образование.
- Най-малък относителен дял в структурата на безработните по образование имат безработните с висше образование 2%, което показва, че по-високата степен на образование осигурява по-големи възможности за професионална реализация.
- Основната причина за високото равнище на безработица в общината е малкият брой работещи предприятия, ограниченият брой работни места, липсата на образовани специалисти с необходимата квалификация.
- Безработните лица в общината не са конкурентноспособни поради ниското си образователно равнище.
- Младите хора в община Ябланица срещат трудности при своята трудова и социална реализация. Невъзможността за трудова реализация и ниското заплащане са сред основните причини те да мигрират към по-големите градове или да емигрират.

Мерките за борба с безработицата и за повишаване на заетостта в община Ябланица могат да се разграничат в следните направления:

- Да се търсят нови възможности и да се използват още по-ефективно съществуващите програми за подобряване на трудовата заетост и професионалната квалификация и преквалификация;
- Общината да сътрудничи с местния бизнес и да подкрепя предприемаческите идеи, които ще допринесат за увеличаване конкурентноспособността на местната икономика, но и ще създадат работни места, ще подобряват качеството на живот и увеличават добавената стойност на местните продукти;
- Да се реализират различни публично-частни партньорства между представителите на бизнеса, неправителствения сектор и общината за реализиране на интегрирани услуги;

- Подобряване на професионалната подготовка, квалификацията и преквалификацията на различните целеви групи с цел осигуряване на постоянна трудова заетост;
- Разработване на програма за социално и трудово включване на ромското малцинство с цел намаляване на безработицата и увеличаване на трудовата заетост;
- Включване на значително по-широк кръг работодатели в разработването и реализирането на проекти, планиращи допълнителна трудова заетост.

1.6.1.3. ОБРАЗОВАНИЕ

На територията на община Ябланица функционира едно детско заведение: ОДЗ „Райна Княгиня” с филиали в с. Брестница, с. Добревци и с. Златна Панега с 12 бр. групи в детска градина – 250 деца и три яслени групи с 50 деца. Общата численост на персонала е 57, от които 19 бр. педагогически персонал, 27 бр. непедagogически персонал и 6 бр. медицински персонал.

На територията на общината функционират четири училища, от които едно средно – СОУ „Васил Левски” – гр. Ябланица и три основни – ОУ „Христо Ботев” – с. Брестница, ОУ „Васил Левски” – с. Орешене и ОУ „Любен Каравелов” – с. Златна Панега.

- Брой ученици – 885;
- Брой паралелки – 48;
- Брой класни стаи – 55;
- Брой учители – 78.

Три основни фактора влияят на структурата на общинската образователна система:

1. Демографският фактор дава своето негативно отражение както върху броя на учениците, така и върху броя на учебните заведения в общината.

2. Фактор раждаемост: статистическите данни от ЕСГРАОН в община Ябланица за родените и подлежащи на задължително обучение ученици през следващите пет години не променят съществено броя на учениците в училищата.

3. Миграционните процеси в страната /към други градове/ и в чужбина влияят значително върху общия брой на учениците и води до тяхното намаляване. Движението от и към чужбина засяга най-вече

училища и райони, където преобладават ученици с ромски етнически произход и там, където нивото на безработица е голямо.

Анализът на данните налага следните изводи за образованието:

- Увеличава се броят на децата, които напускат училище без да завършат задължителното основно образование.
- Ниското образователно равнище и оттам липсата на квалификация са основна причина за безработицата сред социално уязвимите групи.

По отношение на професионалното обучение и професионалната квалификация, слабо са застъпени формите за учене през целия живот – форма на обучение и преквалификация, която намира все по-широко приложение през последните 10 години в страните от ЕС. Раздвижване в тази посока настъпи през последните две години с прилагането на ОП “Развитие на човешките ресурси”. За резултатите от прилагането на Програмата е рано да се правят изводи, поради краткия период на нейната работа.

1.6.1.4. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Здравните грижи за населението се осигуряват от 3 лекарски и 3 стоматологични практики, по всички населени места има изградени и функционират лекарски кабинети. В гр. Ябланица функционира филиал на Център за спешна медицинска помощ. В община Ябланица няма болнично заведение, което е един от основните проблеми, тъй като населението се състои предимно от възрастни хора, които за да ползват специализирана медицинска помощ, трябва да се придвижват до областния център или до болниците в съседните общини, което ги затруднява значително.

Училищното здравеопазване се осигурява от един медицински фелдшер и една медицинска сестра, работещи в здравните кабинети в училищата и детското заведение с филиалите в общината.

Застаряването на населението води до увеличаване на демографския товар с всички произтичащи от това затруднения за здравното обслужване на населението. Увеличават се разходите за издръжката на възрастните поколения. Делът на възрастните хора в селата е значително по-голям от тези в града поради вътрешната миграция в последните години и това допълнително създава проблеми.

Проблем за здравеопазването е големият брой здравно неосигурени лица, особено сред малцинствените общности.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Ограничаването на достъпа до здравни услуги, недостатъчните финансови ресурси и принудително налаганите от населението самоограничения в потреблението на здравни услуги поради икономически причини, съдействат за повишаване нивото на заболяемостта и влошават качеството на живот на населението от общината.

На територията на община Ябланица няма домове за възрастни хора, хосписи и домове за деца, лишени от родителски грижи. Към настоящия момент няма изградени рампи, осигуряващи достъпна среда за хората с увреждания. Аптечното обслужване се състои от една аптека (ЕТ „Иванка Цолова”), която се намира в гр. Ябланица.

Особени затруднения се срещат при здравеопазването в ромската общност, тъй като то е съпроводено от комплекс от проблеми, породени от големия процент ромско население. Необходимо е разнообразяване на списъка с медицински услуги и адаптиране към нуждите на ромското население, като за целта трябва да се засилва сътрудничеството с личните лекари и взаимодействието им с училищата и детските градини. Предвидени са дни за имунизации, особено за децата от ромската махала, в които прегледите и имунизациите да се извършват на място. Обмислят се и възможности за разкриване на временни пунктове за профилактика и доболнична помощ в селата и в някои махали, където концентрацията на ромите е по-голяма.

В общината липсва болничен стационар, най-близката болница е в гр. Тетевен, който отстои на 24 км. В Ябланица е оборудван Център за спешна медицинска помощ, който поема спешните случаи на територията на общината.

Населението на община Ябланица се обслужва от следните болнични заведения:

- МБАЛ „проф. д-р Параскев Стоянов” – гр. Ловеч;
- МБАЛ – гр. Тетевен;
- МБАЛ – гр. Луковит;
- МБАЛ – гр. Етрополе;
- ЦСМП – гр. Ловеч, филиал Ябланица.

Населението на по-малките населени места разполага с намален набор от здравни услуги и е принудено да пътува до общинския център за да си осигури прегледи, рецепти и закупуване на лекарства.

Все още е слаба здравната профилактика и текущата грижа за подобряване здравния статус на местното население. Не са широко застъпени и социалните грижи. Липсват: Дом за стари хора, Дневен център за хора с увреждания, Дневен център за работа с деца, които да подпомагат и да осигуряват услуги за хората в неравностойно положение.

1.6.1.5. СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ

На територията на община Ябланица се предлагат редица социални услуги, по-важните от които са:

1. Домашен социален патронаж - комплекс от социални услуги. Изразява се в осигуряване на грижи в семейна среда, предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна; поддържане на личната хигиена и хигиената на жилищните помещения, обитавани от потребителя; съдействие за снабдяване с необходимите технически помощни средства при ползватели с увреждане; битови услуги и др. Услугата се извършва със специализиран автомобил до домовете на потребителите – всички населени места на общината. Капацитетът е 105 места, а ежедневно се обслужват 80 – 90 потребители от 6 човека персонал.

2. Личен асистент за деца, възрастни и стари хора с увреждания - социална услуга, която се предоставя в семейна среда, от лице, полагащо постоянни грижи за дете или възрастен с трайно увреждане, или за тежко болен, за задоволяване на ежедневните му потребности. Към настоящия момент 10 лични асистенти обгрижват 10 потребители на услугата.

3. Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник – социална услуга, която представлява грижа в семейна среда, оказвана от лице, предоставящо услуги в домашни условия, насочени към подпомагане на социалните контакти, медицински и социални услуги, поддържане на лична хигиена и хигиена на обитаваното жилище, пазаруване и приготвяне на храна, пране и други комунално-битови дейности по проект BG051PO001-5.1.04-0207-C0001 „Подкрепа за достоен живот на хора с увреждания и възрастни хора с ограничения или невъзможност за самообслужване в община Ябланица” на ОП „Развитие на човешките ресурси”, схема за безвъзмездна финансова помощ „Помощ в дома”. Проектът стартира от 01.02.2013 г. за период от 18 месеца, като услугите ще се предоставят 12 месеца – от 01.08.2013 г. до 31.07.2014 г. Ще бъдат разкрити 37 работни места, а 74 лица с увреждания или възрастни хора с невъзможност за самообслужване в общината ще получават почасови социални услуги в домовете си.

Брой подпомагани лица – 271 семейства /по данни на Дирекция „Социално подпомагане” – гр. Луковит/. Брой инвалиди на територията на общината – 389 /по данни на Дирекция „Социално подпомагане” – гр. Луковит/.

На територията на общината няма НПО, развиващи и/ или извършващи дейност в сферата на социалните услуги, като се предвижда необходимост от предлагане на нови социални услуги в общината, като:

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

- Разкриване на социална трапезария;
- Изграждане на Център за обществена подкрепа;
- Изграждане на Център за социална рехабилитация и интеграция.

Визията за бъдещо състояние на социалните дейности в общината е формулирана в Стратегия за развитието на социалните услуги в община Ябланица 2012 – 2016 г.

Тази стратегия изразява желанието за създаване на условия за пълноценна реализация и подобро качество на живот чрез грижа и подкрепа за местните общности, групи и индивиди в риск, защото реализацията е право на всеки един човек и допринася за развитието на общностите.

Главната цел на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги 2012 - 2016 г.:

- От една страна, развитие на системата за социална защита от действащи структури, специализирани институции, предоставяни услуги в общността и грижи за лица и групи със специфични потребности и възможности;
- От друга страна, подобряване условията на живот на населението, развитие на човешкия фактор и интегриране в обществото на групи в социална изолация и малцинствени групи.

За постигането на тези цели общинската стратегия предвижда развиването на модерна, ефективна система от социални услуги, която поставя в своя център ползвателя, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп и непрекъснато подобрява своето качество.

1.6.1.6. КУЛТУРА

На територията на общината има регистрирани 8 читалища – в гр. Ябланица, с. Брестница, с. Златна Панега, с. Добревци, с. Малък Извор, с. Орешене, с. Батулци и с. Голяма Брестница. Във всяко едно читалище има и библиотеки с богат книжен фонд. В НЧ „Наука 1901” – гр. Ябланица има обособена и богата музейна сбирка от експонати с историческа, археологическа и етнографска стойност. Съществува и Къща-музей на Васил Левски в с. Батулци. В НЧ „Наука 1901” – гр. Ябланица има любителски театрален състав и танцова формация „Ябланска огърлица”, духов оркестър, вокална група „Докле е младост” а към НЧ „Иван Данов 1903” има певческа вокална група.

Съществено място в дейността на читалищата намират **християнските и националните празници**. По традиция се организират Национални балове, Коледни тържества, Коледуване по домовете, Бабин

ден, Заговезни, Първа пролет и др. Традиционните местни панаири се организират със съдействието на читалищата в партньорство с общината.

На територията на гр. Ябланица като неправителствени организации работят “Клуб “ДОКЛЕ Е МЛАДОСТ” и клуб “БУДИТЕЛ”, които обхващат една съществена част от населението в пенсионна възраст. Клуб “БУДИТЕЛ” е съставен преди всичко от учители, които са пенсионери. Тези организации заемат важно място в обществения живот на града.

Основни културни паметници в общината:

- **В с. Малък Извор** – има открити тракийски могили. От могилата, която е била пред училището, са изровени делва и остатъци от други керамични съдове. Дълго са личали следите на стария римски път “Улпия – Сердика“, който е свързвал Ловеч със София. Друг път, вероятно през римското владичество, е вървял високо по билото в посока към крепостта Чертиград. Дори следи от некрополи /старо гробище/ са открити в местности Пряслопа и Валога.
- **Музеят на Васил Левски – с. Батулци** е свързан с революционно освободителното движение в региона. През втората половина на 1871 г. Левски идва в Батулци и полага основите на местния революционен комитет. Музейната сбирка е открита като такава на 12 юни 1966 г. в къщата, която е запазила автентичната си архитектура. На етажа има соба с нарове и одая, в която е отседнал Левски. На къщата е поставена паметна плоча, а самата къща е обявена като паметник на Възраждането с музейна сбирка. В нея в няколко раздела са подредени уникални експонати. Между тях са писма между Левски и комитета в Батулци и оръжия на комитетските дейци. Тук е и сабията-реликва на председателя на комитета.
- **Музейната сбирка при читалище “Наука” – град Ябланица** е подредена по периодика и обхваща различни исторически моменти, характеризиращи историческото развитие на местния край от дълбока древност до наши дни.
 - **Мезозойска ера** – първи прояви на живот в района са открити преди мезозойската ера. Намерени са вкаменелости, кости, оръдия на труда, остриета и др.
 - **Новокаменна-каменномедна епоха – 6500-2750 г. пр. н.е.** – от този период музейната сбирка разполага с експонати, които са предимно предмети от камък, примитивни оръдия на труда, ловни оръжия, каменни върхове на стрели, копия и др.

- **Бронзова епоха – 2750-1200 г. пр. н. е.** – от този период музейната сбирка разполага с брадви, чукове и предмети от бронз.
- **Траки – III-II век преди Христа** – музейната сбирка разполага с богат арсенал от експонати, характеризиращи живота на траките по нашите земи през този период. Могилата “Буцата” разкрива местни погребения и глинени съдове, сред които особено ценна е глинена детска играчка “Конче”. Други експонати, като фибули, обеци и бронзови пръстени, брадви, чукове, стрели, копия носят допълнителна информация за живота на траките по местните земи.
- **Бит, етнография, фолклор** – този раздел е изключително богат. В него са разположени експонати от бита, занаятчийски предмети и предмети, представляващи начина на живот на местното население. Представени са местни народни носии, характерни за Северна България.
- **Култура** – този раздел най-вече показва развитието на читалищното дело в Ябланско, любовта на местните граждани към просвета и култура.
- **Войните** – този етап от историята на България засяга и местния край. Най-паметните страници в историята на Ябланския край несъмнено са събитията свързани с Руско-турската освободителна война. С важното си кръстопътно значение Ябланица спомага за блокадата на Плевен.
- **Партийни движения** – Ябланският край е описан със силно развито земеделско движение.
- **Кооперативни движения и икономика.**

Във всички населени места има църковни храмове.

Основни мероприятия, включени в културния календар на общината, са:

1. Фестивал „Славееви гласове” – с регионално и местно значение:

- дата на провеждане – месец април в с. Златна Панега;
- организатори – Община Ябланица и Кметство с. Златна Панега.

2. Майски празници в Ябланица – с регионално и местно значение:

- провежда се ежегодно през месец май в НЧ „Наука” – гр. Ябланица;

- организатори Община Ябланица и НЧ „Наука” – гр. Ябланица.

3. Традиционен летен панаир „Свети Дух” – с регионално и местно значение:

- провежда се в деня на християнския празник „Свети Дух”;
- организатори Община Ябланица и НЧ „Наука” – гр. Ябланица.

1.6.1.7. СПОРТ

На територията на общината функционира едно голямо спортно съоръжение – Спортна зала в гр. Ябланица, която беше реконструирана по проект по програмата за развитие на селските райони през 2012 г. Тя се ползва ежедневно от спортните клубове в общината и учениците от СОУ „Васил Левски” – гр. Ябланица. Ползва се и от други отбори по време на общински, областни, регионални и национални състезания. Има Обединен спортен клуб, клуб по волейбол, футбол и шахмат.

1.7. ИНФРАСТРУКТУРНА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

1.7.1. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

1.7.1.1. ВОДОСНАБДИТЕЛНА МРЕЖА

Общината разполага с достатъчен наличен воден ресурс за битови и промишлени нужди. Водопреносната мрежа е изградена във всички населени места на общината, водоподаването е нормално и няма режим. През периода 2008-2010 г. към различни финансиращи програми са изпълнени проекти за реконструкция на външна и вътрешна водопроводна мрежа в селата Орешене, Брестница, Добревци, Батулци и Ябланица с обща дължина над 17 500 л.м водопровод.

Реконструирана и подменена с полиетиленови тръби е около 25% от водоснабдителната мрежа на общината. Водоснабдяването на селищата от община Ябланица се осъществява от :

- Водоснабдителна група “Златна Панега - Западен клон” – обхваща селата Златна Панега, Добревци, Дъбравата, Орешене и Батулци;
- Водоснабдителна група “Гложене”, чрез помпена станция “Видрите” – обхваща гр. Ябланица, с. Брестница, с. Малък извор.

- Местни водоизточници – с. Добревци, с. Батулци, с. Дъбравата, с. Орешене, и с. Голяма Брестница, с. Малък извор.
- Водоснабдителната мрежа на общината се стопанисва и обслужва от експлоатационно дружество „В и К Ловеч” АД.

1.7.1.2. КАНАЛИЗАЦИОННА МРЕЖА

Канализационната мрежа в гр. Ябланица е изградена 90 %. Съществуващата канализационна мрежа в централната градска част е изградена през миналия век. Същата е строена по стопански начин. Положените тръби са бетонови с диаметри Ø 200мм; Ø 300мм; Ø 500мм; Ø 1000мм. Общата дължина на съществуващата мрежа е около 8 200 м. До момента тя се зауства в р. Ябланска директно или чрез септични ями и попивни кладенци, което води до замърсяване на подземните води и заустване на отпадните води в преминаващите през града дерета, които ги отвеждат директно в реката.

От 2011 г. се извършват СМР по проект за обект „Рехабилитация и доизграждане на канализационната и водопреносна мрежа и пречистване водите на град Ябланица”. Първият етап включва изграждане на ПСОВ, с подобект „Главен събирателен довеждащ колектор до ПСОВ на гр. Ябланица” и подобект „ПСОВ на гр. Ябланица”. Проектът е финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.” и е в процес на строителство. С проекта се предвижда изграждането на два главни колектора и два подколектора, довеждащ колектор с обща дължина 4 200 м и ПСОВ. След изпълнението на колекторите и ПСОВ ще се предотврати замърсяването на река Ябланска от водите, зауствани в нея и от съществуващата частична канализация на централната зона от града. Крайният срок по проекта е месец март 2014г.

Състоянието на съществуващата канализационна мрежа може да се оцени като незадоволително, с необходимост от пълната и реконструкция. Освен реконструкцията на съществуващата канализация и привеждането и в съответствие с изискванията на нормативната база в град Ябланица, е необходимо и изграждането на канализационни мрежи в останалите населени места от общината.

1.7.1.3. ТРАНСПОРТНА МРЕЖА

Транспортната инфраструктура е с местно, национално и международно значение – територията на община Ябланица е в близост до преминаващите международни транспортни коридори № 4, № 7 и №

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

9. Най-преките пътни връзки с тези три коридора са: Е – 83 /Ябланица – Правец – Ботевград, включващ се в обхвата на коридор № 4/, Е – 83 /Ябланица – Луковит – Плевен – Свищов, включващ се в обхвата на коридор № 7/ и Е – 772 /Ябланица – Угърчин – Севлиево – Велико Търново, включващ се в обхвата на коридор № 9/.

Територията на община Ябланица е обхваната от доста добре развита пътна мрежа, която е в сравнително добро състояние и възлиза на 122,6 км, които включват:

- *IV-то класни пътища* – 49.60 км.
- *I-во класни пътища*: I – 4 – София - Варна – 9 км; I – 3 – София - Русе – 16 км. Общо 25 км.
- *III-то класни пътища*: III клас – 358 – Гложене – разклона с. Орешене – 15 км; III клас – 103 – Бакъла – Златна Панега – Роман – 23 км. Общо 38 км третокласни пътища.

През общината преминава участък от автомагистрала “Хемус” както следва: от 63 км до 70 км – 7 км и връзката “Прелог” – 3 км, който общо е 10 км.

Пътната инфраструктура е изцяло покрита с трайна настилка, която е почти изцяло обновена след реализирани проекти за реконструкция на водопроводната и канализационна мрежа на територията на общината.

Общественият превоз на пътници на територията на общината се изпълнява от фирма ЕТ „ПЕТЯГОШТРАНСПОРТ – Васил Георгиев с. Петревене. Превоз на пътници се осъществява и от транспортни фирми за автобусни превози: „Елит бус” гр. Ловеч; „Нешев” гр. Троян; „Витоша експрес” гр. Ловеч; „Валенсия” гр. Тетевен; „Борисов” гр. Плевен; Други, в съответните направления.

Няколко са фирмите, които извършат превози на товари и предоставят услуги в сферата на транспорта, включително на вътрешния и международния пазар: ЕТ „Бобо – V – Борислав Нейков” гр. Ябланица; „Агромеханизация” ЕООД с. Брестница; „Ай Джи Консултинг” ЕООД гр. Ябланица.

На територията на община Ябланица има изградена ж.п. връзка, която свързва с. Златна Панега /”Златна Панега Цимент“ АД/ - гр. Червен бряг и от там с големите административни и промишлени центрове.

1.7.1.4. ЕНЕРГИЙНА МРЕЖА И СИСТЕМИ

Енергийната система на територията на община Ябланица се управлява, стопанисва и поддържа от ЧЕЗ България ЕАД. Захранването с ел. енергия се извършва от Пост станция Златна Панега /110 x 20 x 6 KW/, която се захранва от Северен енергиен пръстен и в резерв от Пост станция Тетевен /110 x 20

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

KW/, която се свързва през гр. Етрополе с Южен енергиен пръстен. Като цяло електроснабдяването на територията на община Ябланица обхваща силно развита електроенергийна мрежа, включваща:

- мрежи ниско напрежение – 172,530 км.
- мрежи средно напрежение – 98,939 км.
- кабели средно напрежение – 5,493 км.
- кабели ниско напрежение – 46,150 км.

Общият брой на трафопостовите възлиза на 84 бр. Броят на потребителите на електроенергия, клиенти на ЧЕЗ, на територията на Община Ябланица са дадени в таблицата по-долу.

Брой клиенти Община Ябланица към 2012г.	
Тип консуматор	Брой абонати
- битови нужди	4 355
- стопански цели	539
Общо	4 894

През второто полугодие на 2010 г. на територията на община Ябланица започнаха да се реализират проекти и да се изграждат малки фотоволтаични инсталации с цел производство и продажба на електроенергия. Тази възможност се предоставя от Програмата за развитие на селските райони (ПРСР), като по нея ще бъдат субсидирани проекти за производство и продажба на енергия от фотоволтаични централи, вкл. и тяхното интегриране в преносната мрежа с мощност до 1 мегават. До момента са изградени 3 фотоволтаични централи – с. Добревци, с. Орешене и с. Златна Панега.

1.7.1.5. КОМУНИКАЦИОННИ МРЕЖИ

Постигната е цялостна телефонизация на населените места и добри комуникационни връзки - мобилно покритие, добри телефонни връзки, приемане на радио и телевизионни сигнали и др. В община Ябланица е изградена цифрова телефонна централа, обхващаща всички населени места. Покритие имат и трите мобилни оператора, като M-tel и Globul имат изградени базови станции на територията на общината.

Наличие на LAN-връзка за интернет, като основният начин на доставка е чрез наземен кабел и мобилна връзка. В момента се изгражда регионален оптичен пръстен Луковит-Правец с отклонение за град Тетевен. Доставката на интернет се извършва от доставчиците – „Атлатис” ООД гр. Ботевград,

„ЕТА” гр. Червен бряг, ЕТ „Юлиян Петров” гр. Правец и трите мобилни оператора. Интернет достъп има в почти всички села на територията на общината, с изключение на с. Батулци и с. Дъбравата.

1.8. КОНКУРЕНТНОСПОСОБНОСТ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

1.8.1. ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

1.8.1.1. ПРОМИШЛЕННОСТ

За да се развият повечето отрасли на промишлеността, е необходима техническа инфраструктура, квалифицирана работна сила, суровини, подходящи природни природно-климатични условия и предприемчивост. Община Ябланица в значителна степен разполага с тях, а като вземат предвид и традициите в развитието на определени производства и занаяти, то с основание може да се твърди, че в нея са налице благоприятни условия за развитието на промишлеността. В община Ябланица се развият следните подотрасли на промишлеността: мебелна промишленост, шивашко производство, производство на четки за бита и промишлени нужди, производство на PVC дограма, строителство и др.

От промишлените дейности на територията на общината се развива циментопроизводство, добив на инертни материали (наличие на глина, варовик, мрамор и други и тяхната преработка: фасадни плочи, бетонни изделия, бордюри, строителни материали, предмети за бита и др.), металообработка, сладкарска промишленост и шивашка промишленост.

През 2011 г. в община Ябланица 35 % от наетите лица по служебно и трудово правоотношение са в отрасъл „Преработваща промишленост”. За сравнение, през 2008 г. наетите лица са 539 души или 37,4% от всички наети в общината. За отрасловата структура на промишленото производство може да се съди по обема на произведената промишлена продукция, нетните приходи от продажби и броя на наетите лица. През 2005 г. произведената промишлената продукция е за 131229 хил. лв., а нетните приходи от продажби са 134105 хил. лв. Стойностният обем на произведената продукция през 2008 г. нараства на 256251 хил. лв. или увеличаване с 95,3%. Нетните приходи от продажби през 2008 г. също нарастват и са в размер на 248240 хил. лв.

През 2007 г. на територията на общината функционират 15 предприятия от отрасъл „Промисленост”. Техният брой нараства на 17 през 2011 г. (таблица 8.).

Таблица 8. Основни показатели за предприятията от отрасъл „Промисленост“ за община Ябланица за периода 2007-2011 г.

Години	Предприятия (бр.)	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Заети лица (бр.)	ДМА (хил. лв.)
2007	15	185868	575	138104
2008	16	248240	546	143942
2009	17	114026	533	137771
2010	13	84143	435	153969
2011	17	73661	415	160076

Броят на зетите лица в отрасъл „Промисленост“ в община Ябланица намалява от 575 души през 2007 г. до 415 души през 2011 г. (фиг. 21.). За периода 2007-2011 г. средногодишният брой на зетите лица намалява със 160 души. Средногодишният темп на прираста показва, че зетите лица в промишлеността намаляват с 29,3%. На един процент от прираста съответства намаляване на зетите лица с 5 души.

Фиг. 21. Динамика на зетите лица в отрасъл „Промисленост“ на територията на община Ябланица за периода 2007-2011 г.

Нетните приходи от продажби на фирмите от отрасъл „Промисленост“ в общината са 185868 хил. лв. през 2007 г. и намаляват до 73661 хил. лв. през 2011 г. (фиг. 22.). Средногодишното намаляване на нетните приходи от продажби на промишлените фирми е с 28051,8 хил. лв., а средногодишният темп на прираст показва намаляване на приходите от продажби с 20,7%. На един процент от прираста се падат 1580,7 хил. лв. намаляване на нетните приходи от продажби. Проследяването на динамиката на нетните приходи от продажби показва устойчива тенденция към намаляване, която ако се запази в

следващите години, ще е предпоставка за отслабване на местната икономика, за нарастване на безработицата и за намаляване на заетостта.

Фиг. 22. Динамика на нетните приходи от продажби и ДМА в отрасъл „Промисленост“ на територията на община Ябланица за периода 2007-2011 г.

Дълготрайните материални активи на фирмите от отрасъл „Промисленост“ през 2007 г. са за 138104 хил. лв. и нарастват до 160076 хил. лв. през 2011 г. За периода 2007-2011 г. ДМА на фирмите нарастват средно с 5493 хил. лв. Средногодишният темп на прираст на ДМА във фирмите е 3,8%, като на 1% съответства нарастване на активите с 1434,5 хил. лв.

На промишлените предприятия от община Ябланица се падат около 2 % от всички промишлени предприятия на територията на областта (таблица 9). През 2007 г. и особено през 2008 г. промишлеността е важен и доминиращ отрасъл на местната икономика, тъй като относителният дял на нетните приходи от продажби на промишлените предприятия в общината формира 20-26% от показателя за областта. През следващите години относителният дял на нетните приходи от продажби намалява и през 2011 г. промишлените предприятия от общината формират 8,1 % от нетните приходи от продажби за областта. Заетите в промишлеността в общината представляват средно около 3% от заетите в промишлеността на областта. Промислените предприятия от общината притежават 27% от дълготрайните материални активи в промишлеността за област Ловеч. В заключение може да се изтъкне, че промишлените предприятия от общината са малко на брой, но генерират значителни нетни приходи от продажби и притежават малко над 25% от ДМА за областта.

Таблица 9. Относителен дял на основните показатели за промишлеността на община Ябланица спрямо показателите за промишлеността в област Ловеч за периода 2007-2011 г.

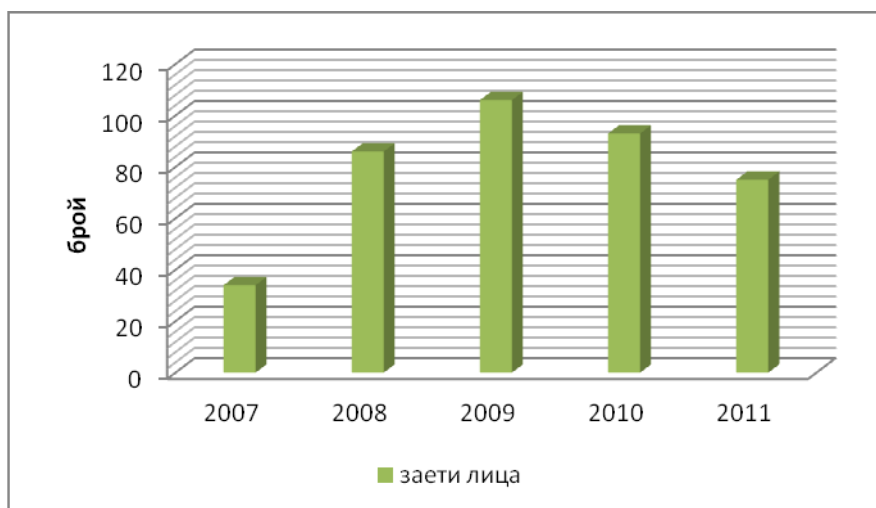
Години	Предприятия	Нетни приходи от продажби	Заети лица	ДМА
2007	1.8	20.1	3.0	27.8
2008	1.8	26.2	2.9	26.4
2009	2.1	15.0	3.4	23.6
2010	1.6	10.3	3.0	25.5
2011	2.2	8.1	2.8	26.3

За периода 2007-2011 г. броят на предприятията в общината от подотрасъл „Производство на хранителни продукти, спиртни напитки и тютюневи изделия” намалява. През 2007 г. работещите предприятия са 16, а през 2011 г. – 13 (таблица 10). Тези фирми се занимават с производството на хляб и хлебни изделия, на месо и месни произведения, на мляко и млечни продукти.

Таблица 10. Основни показатели за подотрасъл „Производство на хранителни продукти, спиртни напитки и тютюневи изделия” за община Ябланица за периода 2007-2011 г.

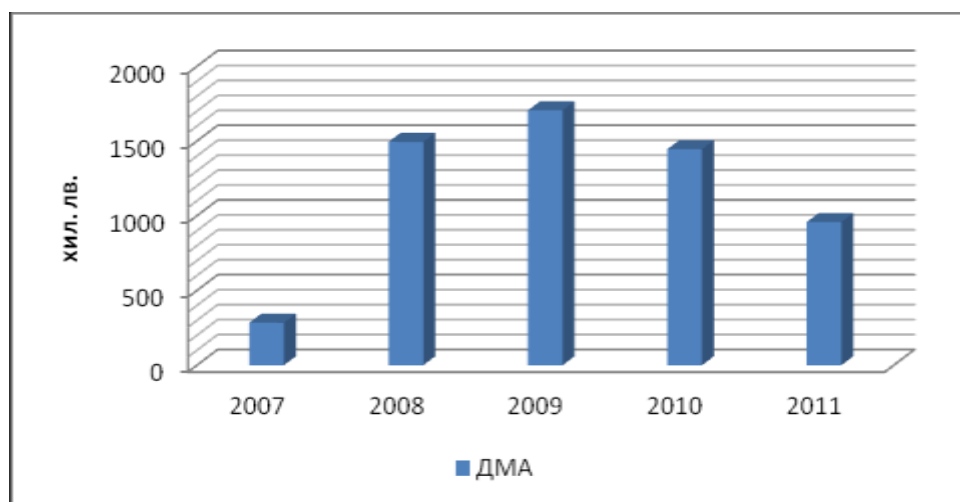
Години	Предприятия (бр.)	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Заети лица (бр.)	ДМА (хил. лв.)
2007	3	563	34	284
2008	6	1024	86	1494
2009	6	..	106	1705
2010	6	2848	93	1445
2011	5	1777	75	957

Броят на зетите лица в производството на хранителни продукти се увеличава от 34 души през 2007 г. до 106 души през 2009 г. (фиг. 23.). Средногодишното нарастване на зетите лица е с 10 души, или средногодишно зетите в тези производства намаляват с 20,9%. Намаляването на броя на зетите лица в тези фирми, особено през 2009 г. е повлияно от икономическата криза, в резултат на която се свива потреблението и се намалява производството.

Фиг. 23. Заети лица във фирмите от подотрасъл „Производство на хранителни продукти, спиртни напитки и тютюневи изделия” в община Ябланица за периода 2007-2011 г.

За периода 2007-2011 г. нетните приходи от продажби на фирмите не се изменят еднопосочно, а напротив, след първоначалния спад, следва нарастване. Нетните приходи от продажби през 2007 г. са 563 хил. лв. и нарастват до 1777 хил. лв. през 2011 г. Проследяването на динамиката им показва, че фирмите сравнително добре са успели да се адаптират към новите условия, а и продуктите, които предлагат, са добре приети на пазара. За периода дълготрайните материални активи (ДМА) на фирмите се увеличават средно с 168,25 хил. лв. (фиг.24.). Средногодишният темп на нарастване на ДМА на фирмите е 35,5%, като на 1% съответства нарастване на активите с 12,32 хил. лв.

Фиг. 24. ДМА на фирмите от подотрасъл „Производство на хранителни продукти, спиртни напитки и тютюневи изделия” в община Ябланица за периода 2007-2011 г.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

На предприятията от подотрасъл „Производство на хранителни продукти, спиртни напитки и тютюневи изделия” в община Ябланица се падат 5 % от предприятията от този подотрасъл в област Ловеч, но те формират под 1% от нетните приходи от продажби, в тях са заети около 3% от заетите в подотрасъла за областта, а активите им са около 1,4% от всички активи в подотрасъла.

За развитието на промишлеността в община Ябланица могат да се направят следните изводи:

- В промишлените предприятия работят около 35% от заетите лица в общината.
- Нетните приходи от продажби на фирмите от отрасъл „Промисленост” в общината са 185868 хил. лв. през 2007 г. и намаляват до 73661 хил. лв. през 2011 г. Динамиката на нетните приходи от продажби показва устойчива тенденция към намаляване, която ако се запази в следващите години, ще е предпоставка за отслабване на местната икономика, за нарастване на безработицата и за намаляване на заетостта.
- Дълготрайните материални активи на фирмите от отрасъл „Промисленост” в общината се увеличават средно с 3,8%. Темповете, с които нарастват активите не са достатъчни за обновяване на производствените мощности, в резултат на което да се постигне повишаване на производителността на труда, по-високо качество на произвежданата продукция, повишаване на конкурентноспособността на фирмите, отговаряне на изискванията за намаляване замърсяването на околната среда и др.
- През 2007 г. и особено през 2008 г. промишлеността е важен и доминиращ отрасъл на местната икономика, тъй като относителният дял на нетните приходи от продажби на промишлените предприятия в общината формира 20-26% от показателя за областта.
- В община Ябланица има традиции в промишлеността и особено в някои подотрасли, които могат и трябва да се използват с цел развитие на местната икономика, повишаване на заетостта и жизнения стандарт на населението.

Местната администрация трябва да съдейства на бизнеса като направи всичко необходимо за повишаване на инвеститорския интерес към общината. За успешното развитие на промишлеността в община Ябланица могат да се използват възможностите за финансиране, които се предоставят по различни европейски програми. По оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика 2007-2013 г.” се предоставят средства за технологична модернизация на производството, за внедряване на иновативни продукти, процеси и технологии; за въвеждане на международно признати стандарти за качество и системи за управление в предприятията, намаляване на

енергийната консумация и др. За повишаване квалификацията на персонала, за преквалификация и за усвояване на нови професии може да се използват възможностите, които предоставя ОП „Развитие на човешките ресурси”.

По-важните проблеми, на които трябва да се обърне внимание, са следните:

- Повишаване конкурентоспособността на произвежданата продукция;
- Недостатъчно успешно въвеждане на иновации и модернизация на производствата;
- Високата енергоемкост на производството;
- Занижена инвестиционна активност;
- Ниска квалификация на работната сила;
- Ниско заплащане и липса на мотивация на персонала;
- Недостатъчна популярност на произвежданите продукти.

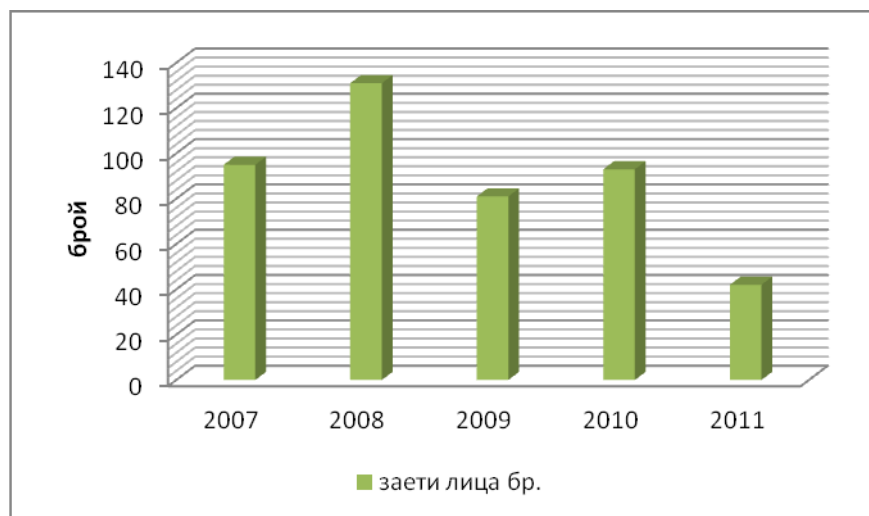
1.8.1.2. СТРОИТЕЛСТВО

Строителството в България се развива с високи темпове, особено в периода 2004-2009 г., които са характерни както за строителната дейност, така и за производствата, пряко свързани със строителството и доставката на строителни материали и изделия. Делът на строителството в БВП на страната е около 3 % през 1997 г., а през 2008 г. е 8%. Неговият дял намалява до около 6% от БВП през 2010 и 2011 г. В годините на кризата строителната продукция е намаляла с около 50%, като най-голям спад е регистриран в жилищното строителство. Други причини, оказващи влияние върху развитието на строителството, са: ограничено инвестиционно търсене; нестабилната икономическата среда; намаленото кредитиране; задлъжнялостта и др.

През 2005 г. в област Ловеч в строителството са реализирани 5,7% от нетните приходи от продажби за областта (42 219 хил. лв.) и 5,28% от произведената продукция (38 276 хил. лв.). През 2007 г. на територията на общината работят 5 строителни фирми, а през 2011 г. са 9 фирми (таблица 11). Данните за строителството показват, че броят на заетите лица намалява с 69% през 2011 г. в сравнение с 2007 г. От 95 души заети в строителството през 2007 г. през 2011 г. остават 42 души (фиг. 25). Средно на година заетите лица в строителството намаляват с 13 души или с 18,5%.

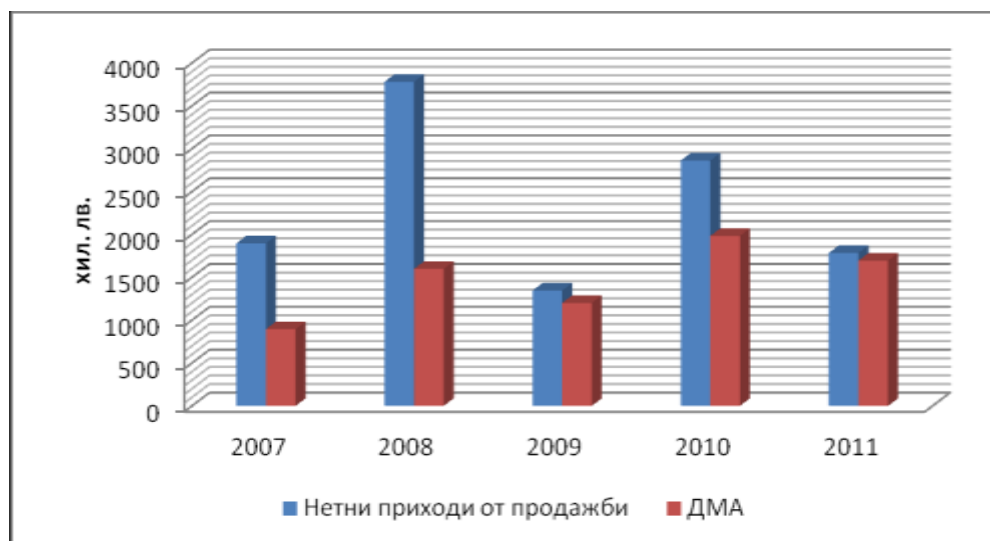
Таблица 11. Основни показатели за предприятията от отрасъл „Строителство” за община Ябланица за периода 2007-2011 г.

Години	Предприятия (бр.)	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Заети лица (бр.)	ДМА (хил. лв.)
2007	5	1896	95	895
2008	11	3781	131	1599
2009	10	1346	81	1201
2010	12	2862	93	1983
2011	9	1784	42	1695

Фиг. 25. Динамика на заетите лица в сектор „Строителство” в община Ябланица за периода 2007-2011 г.

За периода 2007-2011 г. нетните приходи от продажби в строителството са намалели със 112 хил. лв. или със 6%. Най-голямо увеличение на нетните приходи от продажби, в сравнение с предходната година, се установи през 2008 г. (фиг. 26.). Нетните приходи от продажби средно на година намаляват с 28 хил. лв. Средногодишният темп на прираст показва, че средно на година те намаляват 1,5 %. На един процент от прираста се пада 24,7 хил. лв. намаляване на нетните приходи от продажби. За сектор „Строителство” се забелязва изоставане на продажбите спрямо произведената продукция.

Фиг. 26. Нетни приходи от продажби и ДМА на фирмите от сектор „Строителство” в община Ябланица за периода 2007-2011 г.

През 2007 г. фирмите от сектор „Строителство” в общината притежават дълготрайните материални активи на стойност 895 хил. лв. През следващите години ДМА на фирмите нарастват и през 2011 г. са за 1695 хил. лв. За периода 2007-2011 г. средногодишният прираст на ДМА е положителен, т.е. активите се увеличават средно с 200 хил. лв. на година. Средногодишният темп на прираст на ДМА показва, че те нарастват средно с 17,3 %, като на 1% съответства увеличаване на активите с 14,2 хил. лв.

През 2010 г. на строителните предприятия от община Ябланица се падат около 4,7 % от всички строителни предприятия на територията на областта. В тези фирми се формират 7,9 % от нетните приходи от продажби в строителството за област Ловеч. От всички заети в строителството в област Ловеч 8,1% са на територията на община Ябланица. Предприятията от икономическа дейност „Строителство” в община Ябланица притежават 7,1% от ДМА в строителството за областта. Изчислените относителни дялове на показателите за строителството на община Ябланица показват неговото важно значение за развитието на местната икономика.

Тенденциите, които протичат в сектора на ниво община са идентични с тенденциите за областта и страната. Неблагоприятните икономически тенденции са в голяма степен валидни за всички дейности в строителството, но особено силно са изразени в жилищното строителство. Поради това в следващите години е възможно реструктуриране на бранша и ориентиране на редица фирми към други дейности.

Посочените негативни тенденции в строителството се дължат на следните причини:

- Намаляване на преките чуждестранни инвестиции, насочени към строителния сектор;

- Надвишаване на предлагането на строителна продукция спрямо нейното търсене, което води до понижаване на цените на пазара на недвижими имоти;
- Високите изисквания при кредитиране на строителните фирми, поради които те не разполагат със свободни парични средства;
- Забавените и нередовни плащания от държавата и общините към строителните фирми;
- Междуфирмената задлъжнялост и др.

За развитието на строителството в община Ябланица могат да се направят следните изводи:

- През изследвания период броят на заетите лица в сектор „Строителство” в община Ябланица намалява с 69%;
- За периода 2007-2011 г. нетните приходи от продажби в строителството намаляват с 6%.
- Дълготрайните материални активи на фирмите нарастват средно със 17,3%;
- Като последица от икономическата криза редица фирми свиват своята дейност, а други се преориентират към други дейности;
- Трудностите пред развитието на строителния бранш в следващите години са породени от състоянието на икономиката, натрупаните задължения, ограниченото кредитиране на строителните фирми, затруднените разплащания между фирмите и невъзможността този сектор да се стабилизира само чрез изпълнение на обществени поръчки;
- Развитието на строителството има важно значение за развитието на местната икономика и за осигуряване на заетост.

1.8.1.3. ЗЕМЕДЕЛИЕ

Селското стопанство е важен отрасъл на българската икономика, тъй като осигурява продоволствената сигурност, необходима за изхранването на населението, създава заетост и допринася за балансирано териториално развитие. Структурата на селското стопанство зависи от природо-климатичните условия, почвите и релефа на територията на областта и общината.

За област Ловеч относителният дял на използваната земеделска площ (ИЗП) е сравнително нисък, поради планинския и полупланинския ѝ релеф, на който се падат почти 2/3 от общата площ на областта.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

На територията на област Ловеч използваемата земеделска площ през 2009 г. е 1 281 215 дка. Това е основната причина за сравнително високият дял на постоянно затревените площи. Пасищата, мерите, ливадите и всички трайно затревени площи са предпоставка за развитие на животновъдството.

Селското стопанство в община Ябланица бележи известен подем през последните години. В областта на растениевъдството, Но не така стоят нещата в областта на животновъдството. Тенденциите в животновъдството се различават за отделните видове животни. Изменението в броя на животните по видове се дължи главно на новите условия и възможностите, които предлага аграрната политика на страната, а също така и възможностите за подпомагане от Програмата за развитие на селските райони.

Селскостопанското производство основно е съсредоточено в и едноличните стопани и фирми. Определящо в общината е отглеждането на малинови и сливови насаждения. Развитието на планинското животновъдство, особено на овцевъдството е приоритет, произтичащ от особеното географско разположение на района. На този етап в селското стопанство е изключително важно да се изградят конкурентни и стабилни стопански единици.

За община Ябланица традиционни са производството на картофи, овощарството и отглеждането на малини. Наличието на многобройни пасища е предпоставка за развитието на животновъдството и отглеждането на овце, говеда и кози.

Растениевъдство

В община Ябланица площта на земеделската земя е 118877 дка, от които обработваемата площ е дка. От територията на общината само 22,65% са са обработваеми. Като се имат предвид ограничените площи, които могат да се използват за земеделие, този показател дава основание да се твърди, че е налице непълно и неефективно използване на земеделските земи. През последните години се забелязва тенденция за намаляване на дела на необработваемата земя. По големи земеделски производители на територията на общината са: „БМП – ГРУП” ЕООД, гр. София – обработва 8500 дка; „Агромеханизация” ЕООД, с. Брестница – обработва 6000 дка; ЕТ “План агро – Пламен Чуларски”, гр. Кнежа – обработва 300 дка; Иван Георгиев 5300 декара, ЕТ „Недко Вацов”-2200 декара, Георги Дачев 2400 декара, Петър Дачев 1100 декара, Маргарита Дачева - 600 декара, Николай Цанов - 500 декара.

Селскостопанското производство в направление растениевъдство е насочено към отглеждането на зърнени култури, технически култури, овощни насаждения, малинови насаждения и др. Показателите за сеитбената кампания 2012-2013 г. са следните: пшеница 12460 декара, ечемик 410 декара, маслодайна рапица 1640 декара, люцерна 853 декара.

На територията на община Ябланица се отглеждат трайни насаждения, основно сливи и малини, площите с които се разпределят по следния начин: сливи 1225 дка и 42 дка с малини. Получената

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

продукция от трайните насаждения намалява, поради застаряването им и навлизането в непродуктивна възраст. Поради липса на финансови средства значителна част от агротехническите мероприятия не се провеждат, което допълнително снижава добивите.

За развитието на земеделието в община Ябланица допринасят възможностите, предоставяни по линия на Общата селскостопанска политика на ЕС, в т. ч. и директните плащания от ДФ „Земеделие”. За периода 2007-2010 г. на земеделските производители от община Ябланица са изплатени следните суми под формата на директни плащания: 470675,40 лв. през 2007 г.; 337765,50 лв. през 2008 г.; 407424,60 лв. през 2009 г. и 358649,20 лв. през 2010 г.

Въз основа на направения анализ на динамиката на площите с отделните култури, може да се направят следните изводи:

- Наличната земеделска площ дава възможност за създаване на нови насаждения от сливи и малини. На територията на общината има възможност за отглеждане на зеленчуци и билки. С оглед високата безработица в общината, развитието на земеделието може да допринесе за решаването на проблемите със заетостта и осигуряването на доходи на населението.
- В резултат на възможностите за усвояване на евросубсидии е възможно нарастване на интереса към намаляване процента на необработваните ниви.

Животновъдство

От развитието на животновъдството в областта в значителна степен зависи развитието на месо- и млекопреработвателната промишленост. Животновъдството в община Ябланица, а и в областта, е съсредоточено в частния сектор, като основно животните се използват за задоволяване на лични нужди, и много по-малка част се отглеждат във фирми. В общината традиционно е развито говедовъдството, овцевъдството, козевъдството и птицевъдството. В последните години има увеличен интерес към пчеларството.

В края на 2003 г. животновъдната дейност в общината се изразява в отглеждането на 424 говеда, 2382 овце, 1525 кози, 11500 птици, 1050 свине, 2270 зайци и 1510 пчелни семейства. Данните за 2010 г. са представени в таблица 12 и от тях се вижда, че броят на отглежданите говеда, овце и пчелни семейства се увеличава, като намаление се отчита при козите, свинете и птиците. В община Ябланица се отглеждат 4,1% от общия на брой на говедата, отглеждани в областта.

Таблица 12. Отглеждани животни на територията на община Ябланица през 2010 г.

Селскостопански животни	Община Ябланица	Област Ловеч	Относителен дял (%)
Говеда общо	457	11175	4.1
в т. ч. крави	347	6568	5.3
Биволи общо	23	319	7.2
в т. ч. биволици	14	179	7.8
Овце общо	2809	43941	6.4
Овце майки	2629	35950	7.3
Кози общо	1024	16640	6.2
Кози майки	1004	14251	7.0
Свине	257	15125	1.7
Свине майки	20	1489	1.3
Птици	7676	326210	2.4
Кокошки носачки	6300	174548	3.6
Пчелни семейства	1706	20956	8.1

През 2010 г. 6,4% от отглежданите овце и 7,3% от овцете майки в областта, са отглеждани в община Ябланица. Отглежданите овце през 2010 г. се увеличават с 424 броя в сравнение с 2004 г. На община Ябланица се падат 6,2 % от отглежданите кози в областта през 2003 г. Броят на отглежданите кози на територията на общината намалява в сравнение с 2003 г. През 2003 г. на територията на общината са отглеждани 11500 бр. птици, които през следващите години намаляват и през 2010 г. са 7676 броя.

Отглеждани животни на територията на община Ябланица през 2012 г.

Селскостопански животни	Община Ябланица
Говеда общо	327
в т. ч. крави	238
Биволи общо	15
в т. ч. биволици	8
Овце общо	2221
Овце майки	2055
Кози общо	930
Кози майки	811
Свине	150
Свине майки	17
Птици	7111
Кокошки носачки	4899
Пчелни семейства	1608

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

В община Ябланица се установи тенденция към спад на броя на едрия рогат добитък, и нарастване на броя на овцете и пчелните семейства и към намаляване броя на отглежданите кози и птици. Намаляването на броя на отглежданите животни се дължи на следните причини: висока себестойност на произвежданите фуражи; ниски изкупни цени на произведената продукция; високи цени на медикаментите и ветеринарните услуги; нередовни и забавени плащания от преработвателните предприятия; нарушения породен състав на стадата; ниската квалификация на работещите в животновъдството, застаряването и намаляването на населението в селата, което предимно се занимава с животновъдство; високите европейски изисквания и стандарти за отглеждане на животните и др.

В резултат на направения анализ на динамиката на броя на отглежданите животни на територията на общината могат да се направят следните изводи:

- За периода 2007-2010 г. е налице тенденция към намаляване броя на едрия рогат добитък, към нарастване на броя на овцете и пчелните семейства и към намаляване броя на отглежданите кози и птици.
- Причините за намаляване броя на отглежданите животни са комплексни, като се започне от високата цена на фуражите, ниските изкупни цени на произведената продукция и се стигне до високите европейски стандарти за отглеждане на животните.
- Основната причина за намаляването на броя на отглежданите животни са изискванията за модернизация на съществуващите съоръжения и оборудване на фермите за достигане на минималните изисквания на Директива 1999/74/ЕО за защита и хуманно отношение при отглеждането на животните. За много от стопаните тези изисквания са непосилни и в крайна сметка се достига до значителното намаляване на броя на отглежданите животни през 2010 г.

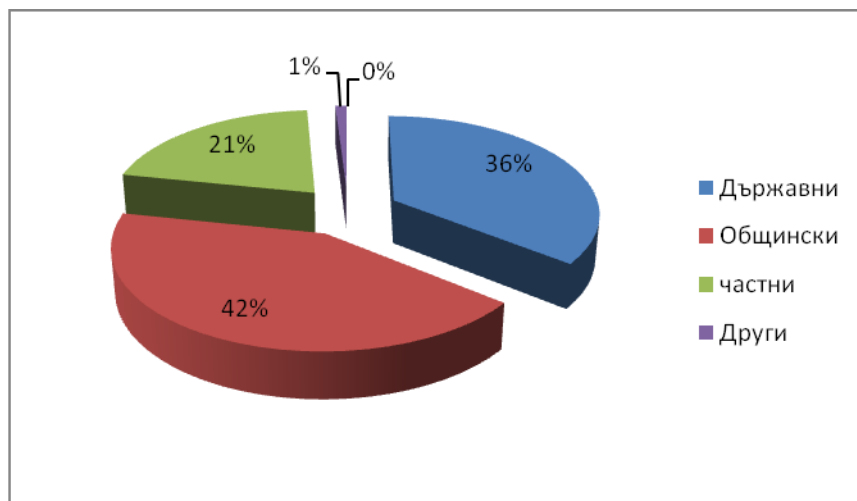
1.8.1.4. ГОРСКО СТОПАНСТВО

За община Ябланица, която е разположена в планински и полупланински район, горите имат важно значение както като източник на дървесина, така и за привличането на туристи в този красив край. В област Ловеч горският фонд обхваща 158109 ха, което е около 40 % от територията на областта. За сравнение, в страната на горския фонд се падат 33 % от територията. Горите в областта са в териториалния обхват на Регионална дирекция по горите (РДГ) – Ловеч. На територията на областта държавният горски фонд (ДГФ) се стопанисва от осем Държавни горски стопанства и едно Държавно ловно стопанство.

На територията на областта държавният горски фонд е 77359 ха (48%), общинският горски фонд е 24771 ха (15%) и се стопанисва от осемте общини, на частни физически лица са 51138 ха (32%), на частни юридически лица са 1867 ха (1%), на религиозни организации са 1586 ха (1%) и гори, които са временно стопанисвани от общините, около 3%.

Горите са предпоставка за развитието както на дърводобивната и дървообработващата промишленост, така и за туризма. Община Ябланица е в териториалния обхват на ДГС – Тетевен и поради това данните са дадени общо за двете общини, тъй като не могат да бъдат достоверно разделени. Общата площ на горите на община Ябланица и община Тетевен е 44625 ха, от която залесената площ е 40428 ха.

Според собствеността, горите на територията на общината са държавни, общински и частни. Най-голям относителен дял имат горите, които са общинска собственост – 42% (18981 ха), следвани от горите, които са държавна собственост – 36 % (15911 ха), гори, които са частта собственост – 21% (9267 ха) и 1% друга собственост (фиг. 27.).

Фиг. 27. Структура на горския фонд в община Ябланица според собствеността към 31. 12. 2011 г.

На територията на двете общини 88 % от горите са широколистни, от които 56% са високоствъблени и 12 % са иглолистни гори. Общият запас от дървесина към 31. 12.2011 г. възлиза на 7589982 м³, а средната възраст на горите е 50 г. (таблица 13). Запасът от широколистна дървесина е най-голям – 6009301 м³, при средна възраст на горите от 55 г. Общините разполагат със значителни запаси от дървесина, но с оглед запазването им като източник на суровина за дървообработващата промишленост и като природен ресурс, привличащ туристи, е необходимо изготвянето и спазването на планове за развитието и използването на горите.

Таблица 13. Показатели за горите при общините Тетевен, Ябланица към 31.12.2011 г.

Запас на горите	Запас (м³)	Среден запас (ха в % към общия)	Средна възраст (г.)	Средна пълнота	Среден бонитет
Общ запас	7589982	188	50	0,69	3,5
Иглолистни	1580681	305	45	0,78	2,8
Широколистни	6009301	170	55	0,65	3,7
В т. ч.					
Високостъблени	5387441	227	70	0,70	3,5
Изд. за превръщане	455163	90	45	0,62	3,8
Нискостъблени	167157	28	20	0,60	3,9

Разпределението на горите по групи гори и функции е следното: дърводобивна и средообразуваща 81% (36175 ха), защитни гори – 8% (3400 ха), рекреационни гори - 10% (4113 ха), защитени природни територии – 0,8% (380 ха) и др. По Натура 2000 са включени 31467 ха или 70 % от горите. С цел опазване на горите е извършено разделяне на горските територии на горскостопански райони и охранителни участъци. В резултат на започналата световна икономическа криза намалява търсенето на дървесина и добивът на дървесина от общинските гори намалява над пет пъти.

За съжаление в последните години се увеличава делът на браконьерската сеч, като повечето от извършителите са с ромски произход. Горите са източник на много ценни ресурси, а именно дървесина, билки, горски плодове, гъби и др. Горите са застрашени от унищожение, тъй като за голяма част от населението с ниски доходи те са ресурс, който бързо може да бъде оползотворен. Големият брой собственици на гори в бъдеще може да се окаже проблем, тъй като интересите им относно стопанисването и използването на горите са доста различни. На сериозно изсичане са подложени дъбовите и буковите гори поради завишеното търсене на дървесина от тях за мебелната промишленост. Горите предпазват почвата от ерозия и масовото им изсичане ще доведе до редица проблеми и нарушаване на екосистемите.

Като цяло в общината трябва да се засили контролът върху сечта, като се разработят програми и се търсят средства за залесяване. С оглед развитието на туризма в района е важно да се избягват голите сечи и да не се допуска масово изсичане на гори, което ще доведе до екологични проблеми. Огромните площи с изсечени гори ще отблъснат туристите, ще доведат до намаляване и изчезване на някои видове билки, гъби и животински видове. Разнообразието на растителния и животинския свят трябва да бъде съхранено, като в тази връзка е важно да се увеличи площта на горите с рекреационна цел и на защитените територии.

Балансираното използване на горите на територията на общината е важно, поради което икономическата полза от горите не трябва да бъде във вреда за развитието на туризма. Същевременно неорганизираното използване на горите за туризъм също крие рискове – пожари, нарушаване състоянието на горите, замърсяване и др. Като се има предвид, че развитието на общинската икономика в значителна степен зависи от използването на горите, от важно значение е запазването на ресурсите от горския фонд, за да се запазят неговите екологични и социално-икономически функции.

1.8.1.5. ТРАНСПОРТ И СЪОБЩЕНИЯ

Транспортът има важно значение за развитието на всяко модерно общество, защото се превръща в средство и предпоставка за икономическо развитие. Развитието на транспортния сектор на България в значителна степен ще допринесе за повишаване конкурентоспособността на националната икономика и за обслужване на населението. През 2008 г. среднодневно са извършвани 2,54 млн. пътнически пътувания и превоз 274 хил. тона товари. Транспортът и съобщенията формират 11,7% от брутната добавена стойност на страната и осигуряват заетост на почти 140 000 души. Развитието на транспортния сектор е задължително условие за утвърждаването на страната като туристическа дестинация.

В годините на засилено икономическо развитие нарастват нуждите от транспортни услуги, но същевременно се увеличават изискванията към тях по отношение на качеството на предлаганата услуга, отношението към клиентите и др. За целта е необходимо да се изгради съответната транспортна и съобщителна инфраструктура, която да улесни предлагането на съответните услуги и да отговори на изискванията на потребителите. Важна стъпка в тази посока е изготвянето и прилагането на механизми, чиято цел е повишаване ефективността на транспорта, но при спазване на принципите за неговата сигурност и безопасност.

През 2007 г. на територията на общината работят 19 предприятия, които се отнасят към отрасъл „Транспорт, складиране и съобщения“ и не търпят големи промени до 2011 г. (таблица 14). Броят на предприятията от този отрасъл почти не се променя, което е положително явление, с оглед на икономическата криза, и в значителна степен се дължи на нарасналото производството на някои промишлени предприятия в общината и др.

Таблица 14. Основни показатели за предприятията в отрасъл „Транспорт, складиране и съобщения” в община Ябланица за периода 2007-2011 г.

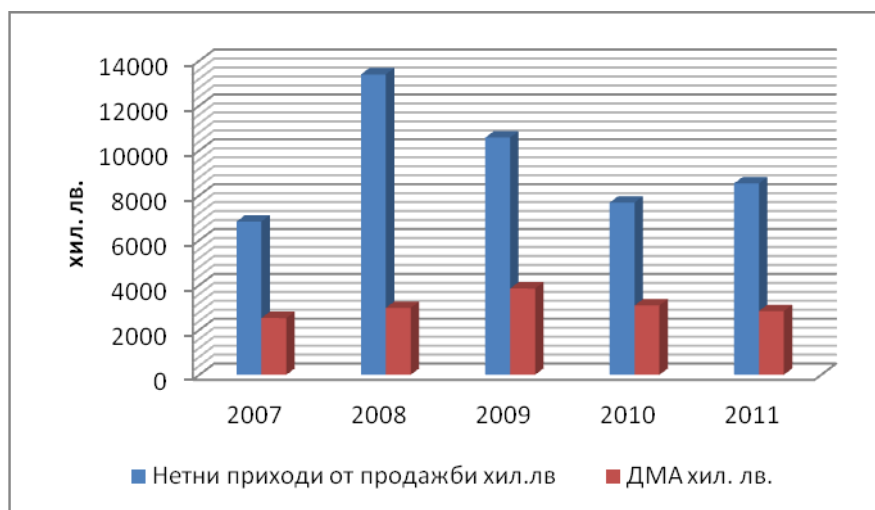
Години	Предприятия (бр.)	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Заети лица (бр.)	ДМА (хил. лв.)
2007	19	6836	88	2532
2008	19	13396	97	2987
2009	22	10579	118	3849
2010	20	7681	112	3092
2011	20	8532	112	2844

Данните за заетостта в транспорта показват, че броят на заетите лица се увеличава с 27,3% от 88 души през 2007 г. на 112 души през 2011 г. (фиг. 28). Средно на година заетите лица в транспорта се увеличават с 6 души или с 6,2%.

Фиг. 28. Заети лица в транспортните предприятия в община Ябланица за периода 2007-2011 г.

За периода 2007-2011 г. нетните приходи от продажби в транспорта са се увеличили с 1696 хил. лв., или с 24,8%. Най-голямо увеличение на нетните приходи от продажби в сравнение с предходната година се установи през 2008 г. (фиг. 29.). Данните след 2008 г. показват тенденция към намаляване, но през 2011 г. те нарастват с 11,1% в сравнение с предходната година, което ако се запази и през следващите години е знак, че секторът започва да се стабилизира и да излиза от кризата. За периода 2007-2011 г. нетните приходи от продажби средно на година се увеличават с 424 хил. лв. Средногодишният темп на прираст показва, че средно на година те нарастват с 5,7 %. На един процент от прираста се пада увеличаване с 96,2 хил. лв. на нетните приходи от продажби.

Фиг. 29. Нетни приходи от продажби и ДМА в транспортните предприятия в община Ябланица за периода 2007-2011 г.

През 2007 г. фирмите притежават дълготрайните материални активи на стойност 2532 хил. лв. За периода 2007-2010 г. ДМА на фирмите се увеличават с 12,3%. Средногодишният прираст на ДМА е положителен, от който следва, че активите се увеличават средно със 78 хил. лв. на година. Средногодишният темп на прираст на ДМА показва, че те нарастват средно с 2,9 %, като на 1% от прираста съответства увеличаване на активите с 31,15 хил. лв.

През 2011 г. предприятията от отрасъл „Транспорт, складиране и съобщения” в общината представляват 7,7 % от всички предприятия от отрасъла на територията на областта. В тези фирми се формират 12 % от нетните приходи от продажби в отрасъла за област Ловеч. От всички заети в отрасъла в област Ловеч 9,2% са на територията на община Ябланица. Предприятията от отрасъл „Транспорт, складиране и съобщения” в община Ябланица притежават 9,6% от ДМА в отрасъла за областта. Като се има предвид ключовото местоположение на община Ябланица и развитието ѝ като транспортен възел и туристическа дестинация, то изчислените показатели за отрасъла показват неговата значимост за местната икономика и разкриват резерви за бъдещо развитие.

Тенденциите, които протичат в сектора на ниво община, са сходни с тенденциите за страната. Неблагоприятните икономически тенденции са в значителна степен валидни както за превоза на пътници, така и за превоза на товари. За развитието на транспорта в община Ябланица могат да се направят следните изводи:

- За периода 2007-2010 г. броят на заетите лица в отрасъла се увеличава с 27 %;

- През изследвания период нетните приходи от продажби и ДМА в транспорта, складирането и съобщенията намаляват, но през 2011 г. започва процес на тяхното нарастване;
- Средно за периода нетните приходи от продажби нарастват с около 25%;
- Въпреки нарастването на ДМА с 12,3% е необходимо обновяване на материалната база на предприятията;
- За развитието на сектора ще допринесе както модернизацията и реконструкцията на намиращата се в близост републиканска пътна мрежа, така и на общинската пътна мрежа;
- Спадът в транспорта е по-силно изразен в превоза на пътници в сравнение с превоза на товари.

1.8.1.6. ТУРИЗЪМ

На територията на община Ябланица съществуват редица природни дадености, които са предпоставка за успешното развитие на туризма, за разнообразяване на предлаганите туристически услуги и развитие на алтернативни видове туризъм. Развитието на туризма е важно както за община Ябланица, така и за областта, тъй като той може да се превърне в допълнителен източник на доходи и заетост. Същевременно привличането на туристи от страната и чужбина ще увеличи притока средства, ще нарасне търсенето на различни услуги, ще стимулира търговията, транспорта и др., т.е. чрез него ще се стимулира местната икономика.

Природните забележителности, намиращи се на територията на общината предполагат развитието на туризма и туристическите услуги. Планината Драгоица; неповторимият по своята красота и уникалност природен обект - пещерата “Съева дупка”, намираща се в с. Брестница, чиито годишен туристически поток е около 100000 души; Гложенският манастир “Св. Георги” и други интересни обекти и в момента са развити като туристически атракции.

Увеличаването на туристическите обекти и маршрути може да се превърне в сериозен ресурс за развитие на туризма в общината. На територията на общината се намират още: най-големият карстов извор на Балканския полуостров “Глава Панега”, разположен в землището на с. Златна Панега; защитената местност “Драгоица”; местността “Окапците”, известна с интересния си ландшафт, биоразнообразие и студените си извори; “Бездънния пчелин”; пещерата “Сврацилица”; пещерата “Пещта” и др.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

За да се развива туризмът, не са достатъчни само природните, историческите и културни забележителности, а е необходимо да се разполага със съответната материална база, която да отговаря на стандартите и съвременните изисквания на потребителите. В община Ябланица частично е изградена туристическата инфраструктура, има маркировка, указателни табели и места за отдих, но не е организирано информационното им обслужване, не са обучени екскурзоводи и водачи, не са разработени атракции, които да привлекат вниманието на туристите и да ги накарат да си платят за осигурените им туристически услуги и да останат за продължителен период от време. Достъпът до повечето природни забележителности не е благоустроен, като изключение прави само пещерата „Съевата дупка”.

Описаните маршрути и екологични пътеки са основа за развитието на туризма, но не са разработени като туристически продукт, който да съдържа описание на забележителностите, обслужването, което могат да получат, описание на популярните местни ястия, които могат да опитат, и условията, които им се предлагат за нощувка и почивка. Всичко това трябва да бъде направено, защото само природните забележителности не са достатъчни за засилено развитие на туризма, което да го превърне вместо в допълнителен, в алтернативен източник на доходи за местното население и добра възможност за трудова реализация. В общината не се използват достатъчно съществуващите природни дадености, съществуващите водоеми, традициите в сладкарската промишленост и културните традиции, в т.ч. и занаятите.

Близостта до Тетевен и Рибарица, които са утвърдени туристически дестинации, трябва да се използва за популяризиране на района и дори да се работи съвместно за привличане на туристи. Въпреки появилите се през последните години няколко къщи за гости и един мотел в Малък извор, Голяма Брестница и Златна Панега, и частично разработените атракции, свързани с тези бази, направеното не е достатъчно. За подобряване качеството на туристическото обслужване много е важно състоянието на материалната база в местата за краткосрочно настаняване и средствата за подслон.

Анализът на условията за развитие на туризма в общината, на материалната база и нейното натоварване, дават основание да се формулират следните изводи:

- Община Ябланица притежава необходимите природни условия за развитие традиционния туризъм.
- В община Ябланица частично е изградена туристическата инфраструктура.

- Липсата на обучени екскурзоводи и водачи, недостатъчната популярност на общината като туристическа дестинация са сред причините за слабото развитие на туризма в нея.
- Необходимо е изграждане на материална база за развитие на туризма – хотели, къщи за гости, почивни селища и др.
- Основните проблеми на предприемачите са свързани с организацията и управлението на туристическата дейност, неблагоприятното съотношение цена-качество на предлагания туристически продукт, подобряване на качеството на обслужването, малкото детски кътове, лошото състояние на туристическата инфраструктура – указателни табели и информационни табла, транспортната ограниченост на района и качеството на пътната настилка, недостатъчният вътрешен транспорт между селата от общината и др.
- Успешният път за развитие на туризма в община Ябланица е в обединяването на усилията на общината, неправителствените организации и бизнеса с крайна цел превръщане на общината в желана туристическа дестинация.
- Изграждане на съвместна стратегия на общините от областта, с която да се разшири сътрудничество им, с цел привличане на повече туристи, като се рекламират забележителностите и възможностите за туризъм на областта, което ще доведе до по-добро позициониране на националния и международния туристически пазар.

1.8.1.7. ОБРАЗОВАНИЕ

По данни от Преброяването на населението през 2011 г. в община Ябланица 10 % от населението са с висше образование, 37% са със средно образование, 28 % с основно образование, 22% с начално и по-ниско образование и 3 % никога не са посещавали училище. През последните 10 години е настъпила положително промяна в образованието на населението, като се е увеличил дялът на завършилите висше и средно образование, но въпреки това в общината образователното равнище на населението не е високо, а за ромската етническа група е много ниско.

В община Ябланица функционират 1 средно общообразователно и 3 основни училища. В СОУ „В. Левски” – гр. Ябланица се обучават 458 ученици. Броят на учениците, обучавани в основните училища е както следва: ОУ “Любен Каравелов” – с. Златна Панега – 111 ученици; ОУ “Христо Ботев” – с. Брестница – 144 ученици; ОУ “Васил Левски” – с. Орешене – 57 ученици.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Демографските процеси и намалената раждаемост в последните 10-15 г. оказват влияние върху броя на образователните институции и тяхното териториално разположение. Учениците от другите населени места се извозват с 4 автобуса, които покриват всички населени места. Училището в с. Добревци е закрито поради намаления брой деца, но всички са пренасочени към СОУ „Васил Левски” – Ябланица. Общият брой на обучаваните ученици в община Ябланица е 770 ученици.

Наличната училищна мрежа отговаря на съвременните изисквания в българското образование и задоволява потребностите от основно и средно образование, като осигурява възможности за ранно чуждоезиково обучение, компютърно обучение и профилирана и професионална подготовка. В СОУ „Васил Левски” гр. Ябланица съществува професионална паралелка с профил “Производство и обслужване в заведенията за обществено хранене и развлечение”, разполагаща с подходяща материална база и оборудване.

Основна цел е намаляването на броя на отпадналите от образователната система, като към тях не се отнасят децата и учениците, които заминават в чужбина или в други общини. На територията на общината живеят роми, чиито деца се обучават в училищата, но тяхното обучение е трудно, поради нередовното посещаване на училищата, затруднения с българския език, отпадане от обучение и др. През учебната 2007/2008 г. отпадналите от обучение ученици са 6,17%, а през учебната 2009/2010 г. са се намалили на 5,01%. По този показател община Ябланица е на първо място в област Ловеч. Намаляването на броя на отпадналите от образователната система трябва да се превърне във важна задача на педагогическия персонал, на общината и неправителствените организации. Като се има предвид образователно равнище в общината големият брой на отпадналите от образователната система, то в следващите години показателят ще търпи негативно развитие.

На територията на общината функционират 5 детски заведения: ЦДГ “Райна Княгиня” – гр. Ябланица; ЦДГ – с. Брестница; ЦДГ – с. Златна Панега; ЦДГ – с. Добревци; Детска ясла гр. Ябланица. Капацитетът им е достатъчен за задоволяване потребностите на всички желаещи да ги посещават. Проблеми има в селата, в които няма детски градини. Посещаването на детски градини развива навици у децата, те са средство и за социална интеграция на ромите, за научаване на български език и за подобряване на комуникационните умения на децата.

Общата численост на персонала в системата на образованието е 150 броя, от които 145 утвърдени от МОН и 6 броя несписъчен състав.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Материално техническата база в детските и учебните заведения не е в състояние напълно да задоволи потребностите за качествено, отговарящо на съвременните изисквания образование. Правят се непрекъснато текущи ремонти, но общината не е в състояние да ремонтира всички обекти едновременно, което от своя страна не може да осигури пълно подобряване жизнената среда на учащите се.

За образованието в община Ябланица могат да се направят следните изводи:

- Материалната база в общинските детски градини, училища и обслужващи звена е в сравнително добро състояние, но се нуждае от осъвременяване;
- Необходимо е повишаване на енергийната ефективност на сградите на училищата и детските градини, като се използват различни финансиращи програми, с оглед намаляване на разходите за отопление;
- Детските и учебните заведения са кадрово обезпечени с правоспособни преподаватели по всички учебни предмети с необходимата педагогическа квалификация;
- През последните няколко години тенденцията е към намаляване общия брой на учениците като цяло, и увеличаване броя на ромските деца. Това се отнася преди всичко за основните училища, където процентът на ромските деца в някои случаи достига до 100%;
- Да се разшири професионалното обучение на учениците към отрасли, които се развиват на територията на общината, като по този начин на завършващите се дава възможност за професионална реализация, без да напускат родните места;
- С оглед развитието на туризма и недостатъчната квалификация в сферата на организацията и управлението на туристическата дейност, общината трябва да проучи възможностите за откриване на паралелки, подготвящи специалисти за туризма, търговията, общественото хранене и др.

1.8.1.8. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

На територията на община Ябланица здравното обслужване на населението се осъществява чрез предоставянето на извънболнична и болнична медицинска помощ. Населението в общината не е много добре обезпечено с лекари. На един общопрактикуващ лекар в община Ябланица се падат 2142 души, като показателят надвишава средния за областта. В община Ябланица през 2009 г. броят на общопрактикуващите лекари е 3, като на 10000 души от населението се падат 4,67 общопрактикуващи лекари.

Осигуреността на населението в общината с дентални лекари не е добра – 2142 души на един лекар по дентална медицина, при средни стойности за областта – 1233 души на един лекар по дентална медицина и средно за страната – 1181 души на души на един лекар по дентална медицина. През 2009 г. община Ябланица разполага с 3 лекари по дентална медицина, като на 10000 души от населението се падат 4,67 лекари по дентална медицина. Населението, живеещо в град Ябланица, е с по-ниска осигуреност с лекари по дентална медицина за разлика от населението на община Тетевен. Същият извод е валиден и за достъпа до болнична помощ – в град Тетевен се намира многопрофилната болница, обслужваща и община Ябланица, тъй като в нея липсва болничен стационар. Град Тетевен отстои на 24 км от Ябланица, поради което в Ябланица е оборудван Център за спешна медицинска помощ, който поема спешните случаи на територията на общината.

Мрежата за извънболнична помощ в община Ябланица включва стоматологични практики и практики за първична медицинска помощ, като лекарски кабинети има във всички населени места, а стоматологични - в с. Брестница, с. Златна Панега, с. Добревци и с. Орешене. Извънболничната помощ разполага още със следното оборудване: ехограф, рентген, оборудван кабинет с физиотерапевтична техника. Липсва рехабилитационен център, физиотерапия и други здравни услуги. На територията на общината работят две аптеки. Не е добра здравната профилактика и текущата грижа за подобряване здравния статус на местното население. Не са широко застъпени социалните грижи. На територията на общината има много здравно неосигурени лица.

Анализът на данните за здравеопазването в община Ябланица дава основание да се направят следните изводи:

- Населението на общината не е добре обезпечено с общопрактикуващи лекари, специалисти и лекари по дентална медицина, като показателите за живеещите в града, са значително по-високи в сравнение със селата от общината.
- Населението на по-малките населени места разполага с намален набор от здравни услуги и е принудено да пътува до общинския център, за да си осигури прегледи, рецепти и закупуване на лекарства.
- В град Ябланица липсва болничен стационар, поради което населението на общината се обслужва от многопрофилните болници на съседните общини.
- В Ябланица е оборудван Център за спешна медицинска помощ, който поема спешните случаи на територията на общината.
- Ниска здравна профилактика и голям брой здравно неосигурени лица.
- За повишаване на здравния статус на населението и повишаване на качеството на здравното обслужване на населението е важно да се повишава здравната култура на населението, а именно извършване на профилактични годишни прегледи и култивиране на отговорно отношение към собственото здраве.

1.8.1.9. СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ

В община Ябланица се предлагат редица социални услуги, като добри традиции има в осигуряването на: домашен социален патронаж, капацитетът на който е 105 места, а ежедневно се обслужват 80 – 90 потребители от 6 човека персонал; личен асистент за деца, възрастни и стари хора с увреждания, като в момента 10 лични асистенти се грижат за 10 потребители на услугата; личен асистент, социален асистент и домашен помощник, която се предоставя по проект, получаване на почасови социални услуги от лица с увреждания и възрастни хора и др. На територията на общината са подпомогнати 271 семейства. На територията на общината има 389 на инвалиди, но няма НПО, която да извършва дейности в сферата на социалните услуги.

В общината има нужда от разширяване на спектъра на предлаганите социални услуги: да се разкрие социална трапезария; изграждане на център за обществена подкрепа; изграждане на Център за социална рехабилитация и интеграция и др. В община Ябланица има разработена стратегия развитието на социалните услуги в община Ябланица 2012 – 2016 г., целта на която е създаване на условия за

пълноценна реализация и подобро качество на живот чрез грижа и подкрепа за местните общности, групи и индивиди в риск, защото реализацията е право на всеки един човек и допринася за развитието на общностите. За изпълнението на тази цел е необходимо както развитие на системата за социална защита от действащи структури, специализирани институции, предоставяни услуги в общността и грижи за лица и групи със специфични потребности и възможности, така и подобряване условията на живот на населението, развитие на човешкия фактор и интегриране в обществото на групи в социална изолация и малцинствени групи.

За постигането на тези цели общинската стратегия предвижда развиването на модерна, ефективна система от социални услуги, която поставя в своя център ползвателя, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп и непрекъснато подобрява своето качество.

Основните насоки за бъдещото развитие на социалните услуги в общината се свеждат до:

- Осигуряване на устойчивост на постигнатите резултати и реализираните проекти;
- Разработване на механизми за ефективно управление на социалните услуги и повишаване на качеството на предоставяните услуги;
- Ранно откриване на рискове сред деца и семейства в процеса на отглеждане, възпитание, образование и организация на свободното време на децата;
- Осигуряване на устойчивост на социалните услуги „домашен помощник” и „социален асистент” като алтернатива на институционализацията;
- Разширяване на партньорствата със здравните и лечебните заведения за предоставяне на медико-социални услуги.

1.8.1.10. УСЛУГИ

На територията на община Ябланица търговията е развита на добро ниво. Търговската мрежа обслужва както населението на общината, така и гостите на общината. Развитието на туризма ще стимулира развитието на търговията и ще допринесе за обновяването и за увеличаването на търговските обекти, за увеличаване на нетните приходи от продажби и на заетите лица.

В община Ябланица през 2007 г. функционират 9 фирми в сферата на услугите. През следващите години броят им се увеличава, главно поради развитието на общината като туристическа дестинация. През 2011 г. функционират 21 фирми, в които са заети 59 души. В сравнение с 2007 г. заетите лица в

сектора са се увеличили почти 6 пъти, като средно на година нарастването е с 12 души. Средногодишният прираст на заетите лица в услугите е 55,6%.

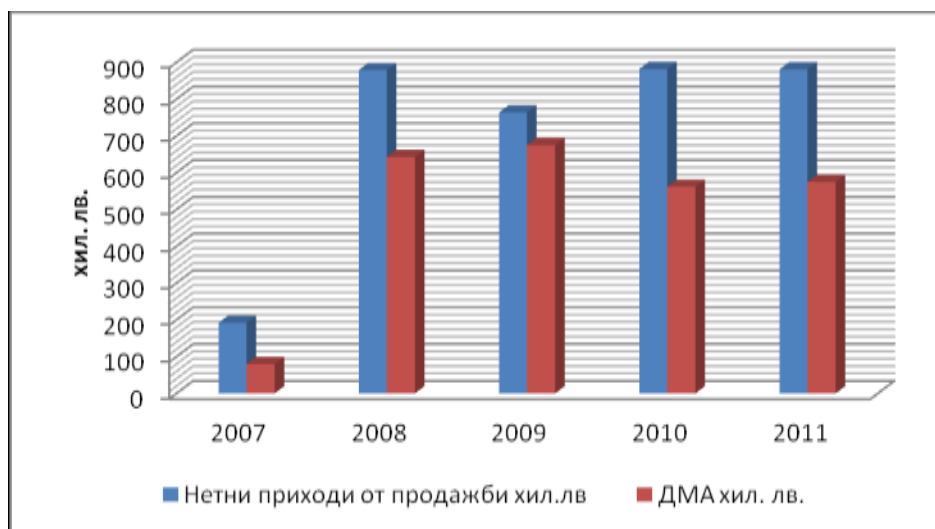
Таблица 15. Основни показатели за предприятията в сектор "Услуги" в община Ябланица за периода 2007-2011 г.

Години	Предприятия (бр.)	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Заети лица (бр.)	ДМА (хил. лв.)
2007	9	192	10	80
2008	13	879	59	643
2009	22	764	64	675
2010	20	882	54	562
2011	21	881	59	575

За периода 2007-2011 г. нетните приходи от продажби на фирмите са се увеличили с над три пъти, от 192 хил. лв. през 2007 г. до 881 хил. лв. през 2011 г. (фиг. 30.). Средно на година нетните приходи от продажби нарастват със 172,25 хил. лв. или с 46,4%. Дълготрайните материални активи на фирмите са на стойност 80 хил. лв. през 2007 г. Те се увеличават и през 2011 г. са в размер на 575 хил. лв. Средногодишното нарастване на ДМА е с 123,75 хил. лв. или 63,7%. На един процент прираст се пада нарастване на активите с 4,9 хил. лв.

В община Ябланица през 2011 г. функционират 8 фирми, извършващи операции с недвижими имоти, 4 фирми в направление професионални дейности и научни изследвания и 5 фирми, извършващи административни и спомагателни дейности. Най-големи нетни приходи от продажби реализират фирмите, извършващи административни и професионални дейности – 658 хил. лв., а най-голям размер на ДМА имат фирмите, извършващи операции с недвижими имоти.

През 2011 г. 3,3 % от предприятията, работещи в сферата на услугите в областта, се намират на територията на община Ябланица. В тях се формират 4,4 % от нетните приходи от продажби в отрасъла за област Ловеч. От всички заети в услугите в област Ловеч 5% са от община Ябланица. Предприятията от сектор „Услуги” в община Ябланица притежават едва 0,8% от ДМА в сектора за областта.

Фиг. 30. Нетни приходи от продажби и ДМА на фирмите от сектор „Услуги” в община Ябланица за периода 2007-2011 г.

Извод:

Като се има предвид ключовото местоположение на община Ябланица и възможностите за развитието ѝ като транспортен възел и туристическа дестинация, то изчислените показатели за услугите показват ниска степен на развитие на сектора, като тяхното развиване може да се превърне във важен стимул за местната икономика, за увеличаване на заетостта, т.е. в сферата на услугите се разкриват резерви за бъдещо развитие.

1.8.1.11. ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ, НЕПРАВИТЕЛСТВЕН СЕКТОР, ОБЩЕСТВЕН РЕД И СИГУРНОСТ

Общински бюджет

Бюджетът на община Ябланица за периода 2006-2009 г. нараства с 81,7 % или с 1989189 лв. Относителният дял на данъчните приходи през отделните години е различен, но тенденцията е към намаляване на данъчните приходи на общината. През 2005 г. те са 5 % от приходите, а през 2009 г. са 3,5%. Неданъчните приходи на общината са 17,2% през 2005 г. и намаляват до 9,1% през 2009 г. Неданъчните приходи на общината намаляват с 8,1 % от 438451 лв. през 2005 г. до 402711 лв. през 2009 г.

Въз основа на собствените приходи общината определя своята политика в сферата на местните дейности, които не са делегирана държавна дейност, осигурява издръжката на администрацията, дейностите по благоустрояването - поддържане на ВиК мрежата в населените места, обновява базата,

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

необходима за сметосъбирането и сметоизвозването в населените места, разходите за уличното осветление, поддържането на общинската пътна мрежа и изграждане на нови пътища, субсидирана численост в ЦДГ и допълнителна численост в администрацията и др. Това са и приходите, с които общината финансира собствени проекти за реконструкция, ремонт и рехабилитация на сгради, оборудване, пътища и др.

За периода 2005-2009 г. субсидията от централния бюджет нараства от 1675483 лв. до 3074830 лв., като нарастването е с 83,5%. Като цяло нарастването на бюджета на общината се държи на нарасналия размер на субсидията от централния бюджет. Относителният дял на субсидията от централния бюджет е 68,4% през 2005 г., през 2006 г. е 78,9%, а през 2009 г. е 69,1%.

За 2009 г. окончателно утвърденият бюджет е в размер на 5248574 лв., а изпълнението на приходната част е 4439684 лв. или 84,6%, като в сравнение с предходната година приходите са нараснали с 663453 лв. Приходите от държавен характер са изпълнени 97,3% или 7194040 лв., а местните приходи са преизпълнени 100,39% и са в размер на 4157647 лв.

Структурата на бюджетните разходи на община Ябланица е следната: Общи държавни служби – 17,9%; Отбрана и сигурност – 4,9%; Образование – 45 %; Здравеопазване – 1,9 %; Социално осигуряване – 5,9 %; ЖСТР и БКС – 13,6%; Почивно дело, Култура – 4,1%.

1.8.2. ВОДЕЩИ СЕКТОРИ И ОТРАСЛИ В ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

За периода 2007-2011 г. водещият отрасъл на местната икономика е промишлеността, в която са реализирани 185868 хил. лв. приходи от продажби през 2007 г., а през 2011 г. 73661 хил. лв. (таблица 16). През изследвания период те намаляват с 61,4%. Броят на заетите в промишлеността през 2007 г. е 575 души, но намалява до 415 души през 2011 г. Въпреки намалелият брой на заетите лица, промишлеността си остава сектора, който е водещ по този показател. През следващите години ще се запази водещото място на промишлеността в икономиката на община Ябланица.

Таблица 16. Показатели, характеризиращи водещите отрасли на местната икономика през 2007г. и 2011 г.

Отрасъл	Брой стопански субекти	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Брой заети лица
2007 г.			
Промисленост	15	185868	575
Транспорт, складиране и съобщения	19	6836	88
Строителство	5	1896	95
Услуги	9	192	10
2011 г.			
Промисленост	17	73661	415
Транспорт, складиране и съобщения	20	8532	112
Строителство	9	1784	42
Услуги	21	881	59

Малки са промените в нетните приходи от продажби и в броя на заетите лица в отрасъл „Транспорт, складиране и съобщения” и в строителството, в което нетните приходи от продажби през 2007 г. са за 1896 хил. лв., а заетите лица 95 души. През 2011 г. в строителството са заети 42 души, а нетните приходи от продажби са 1784 хил. лв.

През следващите години ще се запази водещото място на промишлеността в икономиката на община Ябланица. Секторът на услугите, макар и да не е водещ, ще продължи да осигурява заетост. Наличният потенциал за развитие на туризма трябва да бъде използван, за да се привлекат български и чуждестранни туристи, като по този начин също ще се стимулира местната икономика.

На територията на община Ябланица от сектор „Индустрия” се развиват: производство на цимент, добив на инертни материали (наличие на глина, варовик, мрамор и други и тяхната преработка: фасадни плочи, бетонни изделия, бордюри, строителни материали, предмети за бита и др.), дървообработване, металообработка, сладкарска промишленост и шивашка промишленост.

За определяне конкурентоспособността на икономическите сектори е използван коефициентът на локализация, изчислен на основата на наетите лица в икономическите сектори. Чрез него е сравнен регионалният дял на всеки икономически сектор с дела на сектора, който е реализиран извън региона.

В конкретния случай, коефициентът на локализация е изчислен на основата на сравняване дела на наетите лица в икономическия сектор на ниво община с дела на наетите в сектора на ниво област и на национално ниво. По този начин се измерва относителната специализация и концентрация на сектора в

общинската икономика, сравнен с областната и националната икономика. Изчислените коефициенти на локализация, на основата на наетите лица в икономическите сектори за община Ябланица спрямо област Ловеч и страната, са представени в таблица 17.

Таблица 17. Коефициенти на локализация на икономиката на община Ябланица спрямо област Ловеч и Република България за периода 2008-2011 г.

Икономически сектор	Спрямо област Ловеч				Спрямо България			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Селско, горско и рибно стопанство	0.23			0.70	0.34			0.90
Преработваща промишленост	0.90	0.99	0.93	0.88	1.52	1.72	1.62	1.56
Строителство	2.20	1.38	2.37	1.26	0.89	0.61	1.00	0.49
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	1.17	1.28	1.03	0.94	0.91	0.98	0.80	0.75
Транспорт, складиране и пощи	1.74	2.28	2.31	2.37	1.13	1.49	1.50	1.55
Хотелиерство и ресторантьорство	0.99	1.17	0.92	1.34	1.07	1.07	0.81	1.21
Административни и спомагателни дейности	4.08	2.98	3.63	3.42	2.00	1.42	1.55	1.68
Образование	1.22	1.24	1.38	1.46	1.38	1.42	1.62	1.68
Хуманно здравеопазване и социална работа	0.45	0.26	0.43	0.43	0.54	0.32	0.55	0.52
Други дейности	1.02	1.11	1.05	0.79	0.96	0.95	0.81	0.65

С потъмнен шрифт са посочени коефициентите на локализация, които са по-големи от 1, защото делът на отрасъла от общинската икономика е по-голям от дела на отрасъла в областната или националната икономика. Когато коефициентът на локализация е равен на 1, делът на отрасъла от регионалната икономика е същият като дела на отрасъла в националната икономика. Интерес за нас представляват коефициентите над 1, тъй като на основата на тях може да се определят водещите сектори и отрасли в местната икономика.

Както се вижда, отраслите строителство, търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, транспорт, складиране и пощи, хотелиерството и ресторантьорството, административни услуги и спомагателни дейности, образование и други дейности са локализираны в по-голяма степен, отколкото в областта и страната. Прави впечатление фактът, че коефициентът на локализация е най-висок за сектор «Административно обслужване и спомагателни дейности» спрямо областта и страната. За периода 2008-2011 г. коефициентът на локализация през всички години надвишава единица за секторите: «Административно обслужване и спомагателни дейности»; «Образование»; «Транспорт, складиране и пощи». Коефициентът на локализация за хотелиерството и ресторантьорството в общината през повечето години и особено 2011 г. показва, че този сектор също може да се разглежда като водещ и

особено перспективен за община Ябланица. Строителството има висока степен на локализация в общината в сравнение с областта, но не и при сравнение със страната. Точно обратното се установи за преработващата промишленост, за която коефициентът на локализация показва по-висока степен на локализация в общината, отколкото в страната и по-ниска степен в сравнение с областта.

На базата на изчислените коефициенти могат да се направят следните изводи:

1. За община Ябланица **водещи сектори** и отрасли в местната икономика са:
 - Административно обслужване и спомагателни дейности;
 - Образование;
 - Транспорт, складиране и пощи;
 - Строителство;
 - Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети;
 - Преработваща промишленост;
 - Хотелиерство и ресторантьорство.
2. Секторите, които не заемат водещо място и не са структуроопределящи за местната икономика, са:
 - Селското, горското и рибното стопанство;
 - Хуманно здравеопазване и социална работа;
 - Операции с недвижими имоти;
 - Финансови и застрахователни дейности.

1.8.3. БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ И БРУТНА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ

Икономическото развитие на община Ябланица, а и на областта, съответства на икономическото развитие на страната. В годините на икономически растеж икономиката на общината се развива добре, увеличава се производството, продажбите на стоки и услуги, повишава се жизненият стандарт на населението и др. Първите сигнали за започването на кризата са през третото тримесечие на 2008 г., а когато и през следващото тримесечие е регистриран спад в БВП, то според използваната методика, страната е в криза. От 2009 г. българската икономика се развива в условията на криза и нейното влияние се усеща в намаленото производство, закритите работни места, повишаване на безработицата, свитото потребление и др.

Северозападният район е на последно място сред районите по показателите за БВП и с най-малък принос към БВП на страната – само 8,3 % за 2007 г. Икономическото развитие на област Ловеч се

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

характеризира посредством по показателите БДС и БВП. За периода 2007 – 2010 г. БДС за област Ловеч намалява с 62 млн. лв. (таблица 18).

Поради липсата на данни за БВП и БДС на ниво община, анализът е направен за област Ловеч. През 2007 г. структурата на БДС по икономически сектори за област Ловеч е следната: аграрен – 8,7%; индустрия – 36,9% и услуги – 54,4%. През 2010 г. в структурата на БДС по икономически сектори настъпват малки промени, които се изразяват в нарастване на дела на аграрния сектор на 10,9% и на услугите на 56,9%. Нарастването е за сметка на намаляването на относителния дял на индустрията, която през 2010 г. формира 32,2 % от БДС в областта.

Брутният вътрешен продукт на човек от населението за област Ловеч е по-нисък в сравнение с показателя за страната, но за периода 2007-2009 г. надвишава показателя за северозападния район, а през 2011 г. е малко по-нисък от него. Като цяло показателите показват, че по БВП на човек от населението, област Ловеч е под средното равнище за страната.

Въпреки установеното увеличение БВП на човек от населението за областта, разликата със средните стойности за страната нараства, като през 2007 г. показателят представлява 76,1% от показателя за страната, а през 2010 г. е 60,1%. Този факт ясно показва как се е развивала областната икономика и какъв е приносът ѝ към развитието на националната икономика.

Таблица 18. Брутна добавена стойност и брутен вътрешен продукт за периода 2007-2010 г.

Райони Области	БДС по икономически сектори			БДС (млн. лв.)	БВП (млн. лв.)	БВП на човек от населението
	Аграрен	Индустрия	Услуги			
2007 г.						
БЪЛГАРИЯ	2 824	16 395	31 355	50 575	60 185	7 857
Северозападен район	461	1 501	2 158	4 119	4 902	5 233
Ловеч	68	290	427	786	935	5 979
2008 г.						
БЪЛГАРИЯ	4 132	17 987	35 614	57 733	69 295	9 090
Северозападен район	693	1 509	2 333	4 535	5 443	5 897
Ловеч	107	288	404	798	958	6 203
2009 г.						
БЪЛГАРИЯ	2 841	18 395	37 460	58 695	68 322	9 007
Северозападен район	512	1 361	2 497	4 371	5 087	5 595
Ловеч	76	244	437	757	881	5 784
2010 г.						
БЪЛГАРИЯ	2 976	17 881	39 860	60 716	70 511	9 359
Северозападен район	522	1 444	2 389	4 355	5 057	5 652
Ловеч	79	233	412	724	841	5 623

Източник: НСИ, 2012 г.

1.8.4. ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ В ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

Предприятия

Най-голямото предприятие в общината е “Титан” АД – с. Златна Панега, който е основен производител на клинкер и цимент, които се реализират на българския и европейския пазар. Направените в него инвестиции надвишават 51 млн. евро, като тяхната цел е въвеждане на безотпадни технологии, изграждане на водопречиствателни станции и подобряване състоянието на околната среда. През 2004 год. работните места са били 504. През 2010 работните места са намалени, поради промяна на технологиите, и в предприятието работят 350 човека.

Броят на регистрираните в общината микро, малки, средни и големи предприятия през 2008 и 2009 г. се увеличава, но липсват данни за техния оборот. През 2009 г. на територията на община Ябланица има 9 големи фирми, 70 средни и 482 малки фирми. Фирмите, които развиват активна стопанска дейност на територията на общината са:

- „Седимент приват” АД – гр. Ябланица има за основна дейност добива и преработката на скално-облицовъчни материали и вторична преработка на дотрошени фракции.
- “Речно 2002” ООД – с. Златна Панега е специализирано предприятие в производството на резервни части за нестандартно оборудване на машини и съоръжения в строителството по заявка и чертеж на клиента.
- „Лъсков” ЕООД – Стефан Димитров – производство и търговия с варов и бетонов разтвор.
- „Лиз Комерес Импорт” ООД - гр. София с клон в гр. Ябланица. Фирмата е представител на “FARBE SPA” за България и предлага всички необходими материали за първоначална и крайна обработка на интериорни и екстериорни помещения, дърво, метал, PVC, камък и др.
- „Арена” ЕООД – с. Брестница – фирмата е представител на известни марки, произвеждащи бои, лепила, лакове и др., а основната ѝ дейност е търговия със строителни материали.
- „Сторк” ЕООД – гр. Ябланица произвежда детско обзавеждане, детски колички и всичко за детето.
- „Пасати” ЕООД – с. Брестница е специализирана в производството на велосипеди. Фирмата разполага със собствена линия за наплитане и центроване на велосипедни джанти – едностенни и двустенни. Велосипедите, произведени от фирмата, са включени в сребърната серия на SHIMANO за надеждност на велосипеда. Предлагат се велосипеди за всички възрасти: детски, юношески, градски и планински.

- “Рибена” ООД – с. Златна Панега – производство и търговия с пъстърва. Производството е със завършен цикъл, работи се със съвременни машини и съоръжения;
- Специализирани в традиционното производство на халва и локуми са следните предприятия: ”Венеца” ООД – с. Добревци; ЕТ ”Богати” – с. Добревци; „Еурео” ЕООД – с. Брестница; ЕТ ”Пет плюс” – гр. Ябланица; „Вививан 1” ООД – гр. Ябланица; „Абдера” ООД – гр. Ябланица.

Инвестиции

В следващите години основен приоритет на общинската, а и на областната администрация е създаването на условия за привличане на местни и чуждестранни инвестиции, за да се и разкрият нови работни места и да се подобри жизненият стандарт на населението. На ниво община липсва статистическа информация за размера на преките чуждестранни инвестиции, поради което се анализира показателят за област Ловеч, тъй като на тази основа може да се направи оценка на инвестиционната среда в областта, а от там и за общината. За периода 2007-2011 г. преките чуждестранни инвестиции в област Ловеч са се увеличили от 79555,4 хил. евро през 2007 г. до 121997,6 хил. евро. или 53,3% (таблица 19).

Таблица 19. Преки чуждестранни инвестиции с натрупване в нефинансовите предприятия с натрупване към 31.12. 2010 г.

(хил. евро)

Статистически район	2007	2008	2009	2010
Област				
Общо за страната	15 167 125,4	19 185 002,9	20 441 581,2	22 114 446,3
Северозападен район	425 802,2	500 961,1	495 573,8	512 142,0
Ловеч	79 555,4	104 205,6	111 938,7	121 997,6
Северен централен район	437 292,6	797 173,7	759 508,1	815 908,1
Североизточен район	140 034,8	2 053 308,6	2 083 919,1	2 102 923,2
Югоизточен район	1 472 215,7	1 639 288,3	1 857 192,0	2 728 916,2
Югозападен район	10 404 969,2	12 853 513,1	13 872 872,9	14 295 496,3
Южен централен район	966 810,9	1 340 758,1	1 372 515,3	1 659 060,5

Източник: НСИ (Районите, областите и общините в България, 2010)

Преките чуждестранни инвестиции в северозападния район също се увеличават, но с по-бавни темпове, тъй като за посочения период нарастването е с 20,8 %. Темпът на прираст на чуждестранните инвестиции за страната е 45,8%. Сравняването на тези показатели показва, че темповете с които нарастват преките чуждестранни инвестиции в областта, са по-високи в сравнение със северозападния район и със страната. Същевременно трябва да се има предвид, че преките чуждестранни инвестиции в северозападния район са най-малки в сравнение с останалите райони, като след него се нарежда само

Северен централен район. Темповете, с които нарастват преките чуждестранни инвестиции в северозападния район и в областта, трябва да се увеличат значително през следващите години, за да може да достигнат по този показател останалите райони.

Изводи:

- Област Ловеч е привлекателна за инвеститорите със сравнително високото качество на човешките ресурси и относително ниските средни месечни работни заплати, наличието на свободна работна сила, доброто равнище на съществуващата инфраструктура и др.
- От разходите за придобиване на ДМА най-голям ръст за периода бележат разходите за машини, оборудване и транспортни средства, които нарастват почти двойно.

Изследването на динамиката на структурата на БВП за периода 2007 – 2010 г. показва изпреварващ темп на нарастване на брутното капиталонакопаване пред темповете на нарастване на крайното потребление. В индустрията, по-конкретно в някои отрасли на промишлеността, приоритет се отдава на инвестирането в модернизация на производството, осъвременяване на технологиите и повишаване качеството на произвежданата продукция. В резултат на направените инвестиции се увеличава конкурентноспособността на произвежданите продукти, на предприятията и на националната икономика.

Ограниченото вътрешно търсене през 2009 г. и 2010 г. има задържащ ефект върху икономическия растеж. Намалването на разходите на домакинствата е породено от неблагоприятната икономическа среда и свързаната с нея несигурност за бъдещето, за работното място, риска от безработица и др. Едновременно с това приходите на домакинствата са нараснали в номинален размер, но реалните доходи на населението са намалели поради увеличената инфлация и некомпенсирането на заплатите с нея.

Спадът във всички сектори на националната икономика е факт и въпреки започналото повишаване на икономическите показатели за тях, е трудно да се правят прогнози за бъдещото им развитие. Очакванията са за положителен икономически растеж под или около 1% годишно. За постигането на по-високи темпове на растеж на БВП е необходимо нарастване на промишленото производство, излизане на строителството от дълбоката криза, раздвижване на пазара на недвижими имоти, развитие на туризма и увеличаване на броя на туристите и приходите от туристическа дейност, развитие на земеделието и биоземеделието, нарастване на износа, привличане на чуждестранни инвестиции и др.

Повишаването на националната конкурентоспособност трябва да се превърне в основна цел и мисия, тъй като в рамките на Стратегия Европа 2020 трябва да се постигне устойчив, интелигентен и приобщаващ растеж. Развитието на регионите е важна част от тази стратегия, а в България се намират два от най-бедните региони в Европа, единият от тях е Северозападен район, към който принадлежи област Ловеч. Още повече, че в рамките на областта също са наблюдават съществени различия между отделните общини, както по отношение на социално-демографските характеристики, така и по отношение на икономическото им развитие.

Като цяло в икономическото си развитие област Ловеч следва тенденциите и решава проблеми, аналогични на проблемите в икономическото развитие на страната:

- Нестабилна икономическа среда;
- Изоставащо икономическо развитие;
- Нарастване на социално-икономическите различия между отделните общини;
- Изоставащо прилагане на иновации и ниска конкурентоспособност на икономиката;
- Ниско качество на работната сила

Основните задачи на общинската администрация и ръководството на община Ябланица през следващия седемгодишен период се свеждат до:

- Развитие на конкурентоспособна общинска икономика, основана на знанието и иновациите;
- Стимулиране на предприемачеството и на малкия и среден бизнес;
- Развитие на конкурентоспособно земеделие и горско стопанство;
- Създаване на благоприятна среда за инвестиции;
- Развитие на туризма при запазване качеството на околната среда и превръщането на общината в търсена туристическа дестинация;
- Подобряване облика на населените места и жизнения стандарт на населението.

1.8.5. БЛАГОСЪСТОЯНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

За благосъстоянието и жизненият стандарт на населението може да се съди от доходите и разходите на домакинствата, структурата на разходите, от осигуреността на населението с жилища, здравния статус и здравния риск на населението.

Общ доход и общ разход на едно домакинство

Анализът на доходите на домакинствата на човек в област Ловеч през 2007 г. и 2008 г. показва, че те нарастват, но все още са по-ниски от показателя за страната – около 75% от средните стойности за страната. Общият доход на едно домакинство за област Ловеч през 2007 г. е 7179 лв., а през 2008 г. се увеличава с 5,7% и вече е 7586 лв. (таблица 20). През 2009 г. общият доход на едно домакинство

намалява на 7008 лв., което прави намаление от 7,6%, като най-значително намалява доходът от работна заплата. В следващите години общият доход на домакинствата с малки отклонения се колебае около 7000 лв., което е значително по-ниско от средния доход за страната. По този показател жителите на област Ловеч не се различават от останалите области от северозападния и северния централен район.

Вторият по дял източник на доходи са пенсиите, които през 2011 г. формират 42% от доходите на домакинството. Като се има предвид и високия относителен дял на дохода от работна заплата – около 50%, то на останалите източници на доход се падат 8%. Доходите от пенсии са нараснали с 69,4% през 2011 г. в сравнение с 2007 г.

Таблица 20. Общ доход на домакинствата по източници в област Ловеч за периода 2007-2011 г.

Източници	2007	2008	2009	2010	2011
Общ доход	7 179	7 586	7 008	7 207	6 929
Работна заплата	3 573	3 923	3 396	3 490	3 453
Извън работната заплата	262	275	220	68	-
От предприемачество	301	554	462	541	235
От собственост	114	27	52	12	-
Обезщетения на безработни	10	-	58	39	-
Пенсии	1 691	1 865	2 061	2 649	2 865
Семейни добавки за деца	5	23	69	92	74
Други социални помощи	119	183	126	67	57
От домашно стопанство	818	423	319	81	119
От продажба на имущество	-	55	-	-	-
Други приходи	286	258	245	168	126
Приходи от спестявания	89	9	27	32	-
Взети заеми и кредити	197	53	29	72	10
Върнати заеми	5	48	8	3	-
Общо	7 470	7 696	7 072	7 314	6 939

Структурата на доходите по източници за област Ловеч е стабилна, тъй като в нея почти не се наблюдават различия или ако има, те са минимални, от порядъка на 1-2%. За целия период доходите от работна заплата са основни, но при тяхното изменение не се наблюдава тенденция към нарастване, поради факта че те в значителна степен зависят от икономическото развитие и състояние на секторите.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Работната заплата в общественения сектор продължава да бъде по-висока от работната заплата в частния сектор. За областта най-висока средна работна заплата има в общините Ловеч, Троян и Ябланица, а най-ниска – в общините Угърчин и Априлци. Средната годишна работна заплата в община Ябланица през 2009 г. е 8312 лв., в обществения сектор – 6345 лв. и в частния сектор – 8784 лв.

Анализът на данните за разходите на домакинствата показва, че дялът на потребителските разходи на домакинствата нараства от 84% през 2007 г. на 86% през 2011 г. Общият разход на домакинствата в областта през 2007 г. е 6519 лв., а през 2011 г. - 6540 лв. (таблица 21). Данните показват, че те са почти еднакви, но като се има предвид, че цените през този петгодишен период са нараснали, то потреблението на домакинствата рязко е намаляло.

Най-голям дял от потребителските разходи (42,3%) се пада на разходите за храна и безалкохолни напитки, следвани от разходите за жилище, вода, електроенергия и горива за битови нужди (18,1%). Малък относителен дял се пада на разходите за облекло и обувки, жилищно обзавеждане и поддържане на дома. Увеличават се разходите за здравеопазване, транспорт и съобщения.

Таблица 21. Общ разход на домакинствата по източници в област Ловеч за периода 2007-2011 г.

Групи разходи	2007	2008	2009	2010	2011
Общ разход	6 519	7 289	6 634	6 948	6 540
Потребителски общ разходи	5 493	6 247	5 527	5 949	5 626
Храна и безалкохолни напитки	2 467	2 818	2 575	2 434	2 398
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	200	260	278	272	251
Облекло и обувки	211	307	109	159	161
Жилища, вода, електроенергия и горива за битови нужди	929	887	954	1 075	1 019
Жилищно обзавеждане и поддържане на дома	237	235	156	160	140
Здравеопазване	286	303	299	365	368
Транспорт	352	525	362	417	366
Съобщения	370	379	371	483	420
Свободно време, културен отдих и образование	166	268	216	278	223
Разнообразни стоки и услуги	275	265	208	306	281
Данъци	284	350	355	425	385
Домашно стопанство	191	180	133	64	40
Други разходи	551	512	619	510	489
Влог	-	-	-	-	-
Покупка на валута, ценни книжа	-	-	-	-	-
Изплатен дълг и даден заем	273	201	305	249	164
Общо	6 792	7 490	6 939	7 197	6 704

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

За област Ловеч средният брой жилища на 1000 човека надвишава средните стойности за страната и продължава да нараства, но това не се дължи на засилено строителство на нови жилища, а на демографските процеси в областта. Ако за страната средният брой лица в едно жилище е около 2, за община Ловеч е около 1,6, то за някои общини от областта – Априлци и Угърчин, показателят клони към 1. Друг важен аспект на изследването на осигуреността с жилища на населението е разпределението на жилищата в градовете и селата. За периода 2007-2011 г. делът на жилищата в градовете е под 50%, при показател за страната около 60%. Като се има предвид, че над 60% от населението на областта живее в градовете, а делът на жилищата в тях е под 50%, то показателят за брой лица на едно жилище е много по-висок за градовете от областта. Налице е нерационално разпределение на жилищния фонд между градовете и селата, несъответстващ на гъстота на населението в тях.

Здравен статус и здравен риск на населението

Населението в общината не е много добре обезпечено с лекари. На един общопрактикуващ лекар в община Ябланица се падат 2142 души, като показателят надвишава средния за областта. В община Ябланица през 2009 г. броят на общопрактикуващите лекари е 3, като на 10000 души от населението се падат 4,67 общопрактикуващи лекари.

Извънболничната помощ разполага със следното оборудване: ехограф, рентген, оборудван кабинет с физиотерапевтична техника. Липсва рехабилитационен център, физиотерапия и други здравни услуги. На територията на общината работи една аптека. Не е добра здравната профилактика и текущата грижа за подобряване здравния статус на местното население. Не са широко застъпени социалните грижи. На територията на общината има много здравно неосигурени лица.

За повишаване на здравния статус на населението и повишаване на качеството на здравното обслужване на населението, е важно да се повишава здравната култура на населението, а именно извършване на профилактични годишни прегледи и култивиране на отговорно отношение към собственото здраве и здравето на децата.

1.8.6. ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПРОЦЕСИ

За периода 2007-2011 г. водещият отрасъл на местната икономика е промишлеността, в която са реализирани 485868 хил. лв. приходи от продажби през 2007 г., а през 2011 г. 73661 хил. лв. През изследвания период те намаляват с 60,4%. Броят на заетите в промишлеността през 2007 г. е 575 души, но намалява до 415 души през 2011 г. Въпреки намалелия брой на заетите лица, промишлеността си остава секторът, който е водещ по този показател. През следващите години ще се запази водещото място на промишлеността в икономиката на община Ябланица.

На територията на община Ябланица от сектор „Индустрия” се развиват: производство на цимент, добив на инертни материали (наличие на глина, варовик, мрамор и други и тяхната преработка: фасадни плочи, бетонни изделия, бордюри, строителни материали, предмети за бита и др.), дървообработване, металообработка, сладкарска промишленост и шивашка промишленост. През следващите години ще се запази водещото място на промишлеността в икономиката на община Ябланица.

За да се превърне туризмът в структуроопределящ сектор за общината, е необходимо да се разработят туристически пакети, обединяващи различни туристически продукти, в които освен природните дадености, да се включат различни атракции, свързани с културния туризъм - обичаи, демонстрация на селския бит, местни кулинарни специалитети и др. За успешното развитие на туризма в общината допринасят отличното географско разположение и удобните транспортни връзки, близостта до административните центрове, наличието на сравнително добри природни и културни забележителности. Провеждането на активна маркетингова и рекламна кампания, особено ако в сътрудничеството със съседните общини се разработи съвместна стратегия за привличане на туристи и за осигуряване на подходяща среда за развитието на туристическите услуги в района.

Секторът на услугите, макар и да не е водещ, ще продължи да осигурява заетост. Наличният потенциал за развитие на туризма трябва да бъде използван, за да се привлекат български и чуждестранни туристи, като по този начин също ще се стимулира местната икономика.

1.9. УРБАНИЗАЦИЯ И УСТОЙЧИВО УСТРОЙСТВЕНО ПЛАНИРАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА

Община Ябланица е разположена на 204 070 декара площ полупланински терен в централната част на Предбалкана и включва в себе си 9 населени места (гр. Ябланица, с. Златна Панега, с. Брестница с. Добревци, с. Орешене, с. Батулци, с. Малък Извор с. Г. Брестница и с. Дъбрава). Тя покрива 4.9 % от територията на Ловешка област и заема седмо място по големина в сравнение с другите седем общини

от областта. Граничи с общините Луковит, Правец, Роман и Тетевен. Общинският център гр. Ябланица е транспортен възел в следните направления: София – Варна, София – Русе, Тетевен – Враца.

1.9.1. АДМИНИСТРАТИВНО УСТРОЙСТВО НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

1.9.1.1. БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА

Общата площ на общината е 204 070,80 декара. Баланс по видове собственост: земеделски земи, гори и земи в горския фонд. Най-големият общински ресурс са: земеделската земя, горския фонд, водните басейни, застроената площ, улиците, площадите, пътищата, природните изкопаеми, природните обекти и др.

Общинската земя е около 31000 дка, състои се основно от общински пасища и мери. Държавният горски фонд е – 3334 ха (54%), частния горски фонд – 2 353 ха (38%), общинския горски фонд – 248 ха (4%). Към него де добавят и още 4% за временно стопанисване от общината.

1.9.1.2. УРБАНИЗАЦИЯ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

За община Ябланица не е характерно високо равнище на урбанизация, тъй като по-голямата част от населението на общината живее в селата.

Населени места и други урбанизирани територии – 8533 дка:

- застроени площи – 6592 дка.
- залесени площи – 750 дка.
- улици и площади – 1191 дка.

1.10. ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ

Основните изводи относно демографското развитие на населението на община Ябланица са следните:

1. За периода 2000-2011 г. населението на община Ябланица намалява средно с 1% на година.
2. Характерно за община Ябланица е, че 55 % от населението се разпределя между селата в общината, а 45 % живее в гр. Ябланица.
3. Община Ябланица е от малкото общини в страната, в които населението до 29 г. в селата е повече от населението в града.
4. Най-голям относителен дял в град Ябланица и в общината има населението на възраст от 40 до 49 г.

5. Относителният дял на населението на 60 и повече години не надвишава относителния дял на населението до 29 г.
6. В община Ябланица процесът на остаряване на населението не е така силно изразен, както в областта. Делът на населението над 70 г. в селата е 16,7% и като се има предвид значителният дял на населението във възрастовите групи до 29 г., с основание може да се твърди, че в селата от община Ябланица няма силно изразено застаряване на населението.
7. Населението в селата е почти равномерно разпределено между отделните възрастови групи..
8. Община Ябланица е една от общините, в които раждаемостта е доста близка до средното равнище за страната. За община Ябланица на 1000 души от населението се падат почти 13 живородени деца.
9. Смъртността в община Ябланица е с по-високи стойности от раждаемостта. Тази тенденция се запазва през целия анализиран период.
10. Коефициентът на смъртност в община Ябланица надвишава същия за показател за страната, но е по-нисък от показателя за областта.
11. Основната причина за отрицателния естествен прираст е понижената раждаемост през изследвания период, която е резултат от негативното влияние на редица социални, икономически, демографски и други фактори.
12. В Община Ябланица се наблюдава тенденция на отрицателен механичен прираст. В основата на нарастването на обема на миграцията са редица икономически и социални причини, и най-вече търсенето на работни места.
13. Миграционните процеси водят до влошаване на възрастовата структура на населението и оказват негативно влияние върху социално-икономическото развитие на общината.
14. В община Ябланица най-многобройната етническа общност е българската, на която се падат 83 % от населението.
15. В общината протича процес на бързо разрастване на ромската етническа група.
16. Налице е много ниско образователно равнище на населението от ромската етническа група и преобладаващо население със средно образование в българската общност.
17. Коефициентът на заетост е най-висок за българската общност, а коефициентът на безработица е най-висок сред лицата от ромската етническа група.
18. С оглед разработването на стратегии за развитието на общината, за прогнозиране на населението, най-подходящ е моделът за изменение на населението по експоненциална функция. Той най-точно отразява демографските тенденции и отговаря на темпа на

намаляване на населението. На основата на този модел очакваният брой на населението в община Ябланица през 2021 г. ще бъде 5590 души.

Основните изводи относно икономическата активност на населението на община Ябланица са следните:

1. Равнището на заетост в община Ябланица е много по-ниско от равнището на заетост в областта и в страната.
2. Наетите лица по трудови и служебни правоотношения в община Ябланица се разпределят между следните икономически дейности: преработваща промишленост; търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; строителство; образование; хуманно здравеопазване и социална работа; хотелиерство и ресторантьорство и т.н.
3. Анализът на структурата на наетите лица по икономически дейности показва, че в сравнение с всяка предходна година почти не настъпват промени, или ако има такива, те са незначителни.
4. Равнището на безработица в общината е много високо в сравнение с областта и страната. През 2008 г. е регистрирано най-ниското равнище на безработица в община Ябланица (16,61%), но то е 2,5 пъти по-голямо от средното за страната, което е 5,6%.
5. Най-голям е относителният дял на безработните с основно и по-ниско образование.
6. Най-малък относителен дял в структурата на безработните по образование имат безработните с висше образование 2%, което показва, че по-високата степен на образование, осигурява по-големи възможности за професионална реализация.
7. Основната причина за високото равнище на безработица в общината е малкият брой работещи предприятия, ограниченият брой работни места, липсата на образовани специалисти с необходимата квалификация.
8. Безработните лица в общината не са конкурентоспособни поради ниското си образователно равнище.
9. В общината съществува диспропорция между търсенето и предлагането на работна сила, като това разминаване е в основата на значителния процент трайно безработните лица в общината.
10. В община Ябланица възможностите за трудова и социална реализация на младите хора са ограничени. Невъзможността за трудова реализация и ниското заплащане са сред основните причини те да мигрират към по-големите градове или да емигрират.

11. Високото равнище на безработица в общината, особено сред младежите, може да се превърне в социален проблем, за решаването на който трябва да се работи в посока привличане на безработните в различни форми за обучение, за придобиване на професия, за повишаване на квалификация и др. За да се намали делът на безработните с основно и по-ниско образование е необходимо да се търсят възможности за включването им в програми за повишаване на образователното равнище, за придобиване на специалности, за усвояване на професии, които се търсят и за които има обявени свободни работни места.

Основните изводи относно икономическата дейност в община Ябланица са следните:

1. За периода 2007-2011 г. водещият отрасъл на местната икономика е промишлеността, в която работят около 35% от заетите лица. Най-голямото предприятие в общината е “Титан” АД - с. Златна Панега, който е основен производител на клинкер и цимент, които се реализират се на българския и европейския пазар.
2. На територията на община Ябланица от сектор „Индустрия” се развиват: производство на цимент, добив на инертни материали (наличие на глина, варовик, мрамор и други и тяхната преработка: фасадни плочи, бетонни изделия, бордюри, строителни материали, предмети за бита и др.), дървообработване, металообработка, сладкарска промишленост и шивашка промишленост.
3. Динамиката на нетните приходи от продажби на фирмите от отрасъл „Промисленост” показва устойчива тенденция към намаляване, която ако се запази в следващите години, ще е предпоставка за отслабване на местната икономика, за нарастване на безработицата и за намаляване на заетостта
4. Дълготрайните материални активи на фирмите от отрасъл „Промисленост” в общината се увеличават средно с 3,8%. Темповете, с които нарастват активите не са достатъчни за обновяване на производствените мощности, в резултат на което да се постигне повишаване на производителността на труда, по-високо качество на произвежданата продукция, повишаване на конкурентноспособността на фирмите, отговаряне на изискванията за намаляване замърсяването на околната среда и др.
5. В община Ябланица има традиции в промишлеността и особено в някои подотрасли, които могат и трябва да се използват с цел развитие на местната икономика, повишаване на заетостта и жизнения стандарт на населението.

6. През 2007 г. и особено през 2008 г. промишлеността е важен и доминиращ отрасъл на местната икономика, тъй като относителният дял на нетните приходи от продажби на промишлените предприятия в общината формира 20-26% от показателя за областта.
7. През изследвания период броят на заетите лица в сектор „Строителство” в община Ябланица намаляват с 69%, нетните приходи от продажби в строителството намаляват с 6%, а дълготрайните материални активи на фирмите нарастват средно със 17,3%.
8. Развитието на строителството има важно значение за развитието на местната икономика и за осигуряване на заетост.
9. Наличната земеделска площ дава възможност за създаване на нови насаждения от сливи и малини. На територията на общината има възможност за отглеждане на зеленчуци и билки.
10. С оглед високата безработица в общината, развитието на земеделието може да допринесе за решаването на проблемите със заетостта и осигуряването на доходи на населението.
11. В резултат на възможностите за усвояване на евросубсидии е възможно нарастване на интереса към намаляване процента на необработваните ниви.
12. За периода 2007-2010 г. е налице тенденция към запазване броя на едрия рогат добитък, към нарастване на броя на овцете и пчелните семейства, и към намаляване броя на отглежданите кози и птици.
13. Причините за намаляването на броя на отглежданите животни са комплексни, като се започне от високата цена на фуражите, ниските изкупни цени на произведената продукция и се стигне до високите европейски стандарти за отглеждане на животните.
14. Община Ябланица разполага със значителни запаси от дървесина, но с оглед запазването им като източник на суровина за дървообработващата промишленост и като природен ресурс, привличащ туристи, е необходимо изготвянето и спазването на планове за развитието и използването на горите.
15. Като се има предвид, че развитието на общинската икономика в значителна степен зависи от използването на горите, от важно значение е запазването на ресурсите от горския фонд, за да се запазят неговите екологични и социално-икономически функции.
16. За периода 2007-2010 г. броят на заетите лица в отрасъл „Транспорт” се увеличава с 23 %, нетните приходи от продажби и ДМА в транспорта, складирането и съобщенията намаляват.
17. За развитието на транспорта ще допринесе както модернизацията и реконструкцията на намиращата се в близост републиканска пътна мрежа, така и на общинската пътна мрежа.
18. Община Ябланица притежава необходимите природни условия за развитие традиционния туризъм.

19. В община Ябланица частично е изградена туристическата инфраструктура, но липсата на обучени екскурзоводи и водачи, недостатъчната популярност на общината като туристическа дестинация, са сред причините за слабото развитие на туризма в нея.
20. Основните проблеми на предприемачите са свързани с организацията и управлението на туристическата дейност, неблагоприятното съотношение цена-качество на предлагания туристически продукт, подобряване на качеството на обслужването, лошото състояние на туристическата инфраструктура - указателни табели и информационни табла, транспортната ограниченост на района и качеството на пътната настилка, недостатъчният вътрешен транспорт между селата от общината и др.
21. Успешният път за развитие на туризма в община Ябланица е в обединяването на усилията на общината, неправителствените организации и бизнеса, с крайна цел превръщане на общината в желана туристическа дестинация.
22. Увеличаването на туристическите обекти и маршрути може да се превърне в сериозен ресурс за развитие на туризма в общината.
23. Ключовото местоположение на община Ябланица и възможностите за развитието ѝ като транспортен възел и туристическа дестинация, са предпоставка за развитие на услугите и те могат да се превърнат във важен стимул за местната икономика, за увеличаване на заетостта, т.е. в сферата на услугите съществуват резерви за бъдещо развитие.
24. За община Ябланица водещи сектори и отрасли в местната икономика са: Административно обслужване и спомагателни дейности; Образование; Транспорт, складиране и пощи; Строителство; Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; Преработваща промишленост; Хотелиерство и ресторантьорство.
25. Секторите, които не заемат водещо място и не са структуроопределящи за местната икономика, са: Селското, горското и рибното стопанство; Хуманно здравеопазване и социална работа; Операции с недвижими имоти; Финансови и застрахователни дейности.
26. В следващите години основен приоритет на общинската, а и на областната администрация е създаването на условия за привличане на местни и чуждестранни инвестиции, за да се и разкрият нови работни места и да се подобри жизнения стандарт на населението.

Основните изводи относно социалната дейност в община Ябланица са следните:

1. Материалната база в общинските детски градини, училища и обслужващи звена е в сравнително добро състояние, но се нуждае от осъвременяване.

2. Необходимо е повишаване на енергийната ефективност на сградите на училищата и детските градини, като се използват различни финансиращи програми, с оглед намаляване на разходите за отопление.
3. Детските и учебните заведения са кадрово обезпечени с правоспособни преподаватели по всички учебни предмети и имат необходимата педагогическа квалификация.
4. През последните няколко години тенденцията е към намаляване на общия брой на учениците като цяло и увеличаване броя на ромските деца. Това се отнася преди всичко за основните училища, където процентът на ромските деца в някои случаи достига до 100%.
5. Населението на общината не е добре обезпечено с общопрактикуващи лекари, специалисти и лекари по дентална медицина, като показателите за живеещите в града са значително по-високи в сравнение със селата от общината.
6. Населението на по-малките населени места разполага с намален набор от здравни услуги и е принудено да пътува до общинския център, за да си осигури прегледи, рецепти и закупуване на лекарства.
7. В град Ябланица липсва болничен стационар, поради което населението на общината се обслужва от многопрофилните болници на съседните общини.
8. В град Ябланица е оборудван Център за спешна медицинска помощ, който поема спешните случаи на територията на общината.
9. Ниска здравна профилактика и голям брой здравно неосигурени лица.
10. В община Ябланица се предлагат редица социални услуги, като добри традиции има в осигуряването на: домашен социален патронаж; личен асистент за деца, възрастни и стари хора с увреждания; личен асистент, социален асистент и домашен помощник и др.
11. На територията на общината има нужда от разширяване на спектъра на предлаганите социални услуги: да се разкрие социална трапезария; изграждане на център за обществена подкрепа; изграждане на Център за социална рехабилитация и интеграция и др.
12. Като цяло нарастването на бюджета на общината се държи на нарасналия размер на субсидията от централния бюджет. Относителният дял на субсидията от централния бюджет е 68,4% през 2005 г., през 2006 г. е 78,9%, а през 2009 г. – 69,1%.

1.11. ПРЕПОРЪКИ ЗА ПЛАНОВ ПЕРИОД 2014-2020 Г.

На основата на направения анализ на демографското развитие на общината могат да се направят следните препоръки:

1. Тенденцията за намаляване на населението е валидна за цялата страна, но въпреки това всяка община трябва да има визия за демографските процеси и очакваните изменения, да търси решения и да предлага мерки за ограничаване на тяхното негативно въздействие.
2. Да се предприемат мерки за забавяне темповете на намаляване на населението в общината и за стабилизирането му в дългосрочен план.
3. Да се разработи стратегия, включваща мерки, насочени към насърчаване на раждаемостта, чрез създаване на среда, благоприятна за отглеждането и възпитанието на деца; увеличаване на средната продължителност на живота; значително намаляване на броя на емигриращите млади хора в репродуктивна възраст.
4. Да се овладеят процесите на демографско остаряване на населението.
5. Да се ограничат миграционните процеси в общината и да се намали броят на изселилите се лица в активна възраст, с високо образование и квалификация.
6. Да се подобри образователната структура на ромската етническа група.
7. Да се увеличи относителният дял на населението с висше и средно образование и да се намали броят на лицата с основно и по-ниско образование.
8. Да се използват възможностите, които предоставят оперативните програми за работа с младите хора, подкрепа при намиране на първа работа, стажантски програми и др. с цел да ги задържат в общината и да се ограничат миграционните процеси.
9. Община Ябланица да се превърне в добро място за живеене, с привлекателна градска среда, сигурност и спокойствие, които да я направят предпочитано място за живеене.
10. Да не се допускат диспропорции в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването на някои села.
11. Да се разработят програми, които да са насочени към конкретни етнически групи, главно от ромски произход, за повишаване на грамотността, за включване в програми за усвояване на професии, за завършване на основно и средно образование и др., които ще допринесат за интегрирането им в обществото, намаляване на социалната изолация и ще им дадат възможност за трудова реализация.

На основата на направения анализ на икономическата активност на населението от общината могат да се направят следните препоръки:

1. Да се търсят начини и възможности за повишаване на заетостта и ограничаване на безработицата в общината чрез намаляване на диспропорцията между търсените и предлаганите професии, като на безработните лица се предлагат възможности за преквалификация и усвояване на нова професия.
2. Да се обучават безработни лица в традиционни занаяти и производството на стоки, които са атрактивни за туристите и могат да допринесат за повишаване на заетостта и осигуряване на доходи.
3. Да се подобри възрастовата и образователната структура на работната сила.
4. Да се намали броят на регистрираните безработни с ниска степен на образование.
5. Да се намали равнището на безработица в селата.
6. Да се намали броят на продължително безработните лица.
7. Да се разработят програми за повишаване квалификацията както на безработните, така и на заетите лица.
8. Да се стимулира местният бизнес към разширяване на дейността и наемане на безработни лица от общината по програми и осигуряване на заетост след приключване на програмата.
9. Да се привличат местни и чуждестранни инвестиции, за да се разкрият нови работни места и да се създадат условия за професионална и трудова реализация на населението на общината, особено на младежите.
10. Да се търсят нови възможности и да се използват още по-ефективно съществуващите програми за подобряване на трудовата заетост и професионалната квалификация и преквалификация.
11. Да се подобри професионалната подготовка, квалификацията и преквалификацията на различните целеви групи с цел осигуряване на постоянна трудова заетост.
12. Да се разработи програма за социално и трудово включване на ромското малцинство с цел намаляване на безработицата сред тях и увеличаване на трудовата заетост.
13. Да се осигури включване на значително по-широк кръг работодатели в разработването и реализирането на проекти, планиращи допълнителна трудова заетост.

На основата на направения анализ на икономическото развитие на общината могат да се направят следните препоръки:

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

1. Да се стимулира развитието на местната икономика и да се запазят традициите в промишлеността и някои занаяти.
2. Общината със своите действия и решения да се превърне в партньор на бизнеса и да го подкрепя.
3. Да се намали процентът на необработваемите ниви и да се развива земеделието.
4. Да се развива животновъдството, като се следи породния му състав и да се спазват изискванията и европейските стандарти.
5. Да се изготвят планове за развитието и използването на горите, с оглед запазването им като източник на суровина за дървообработващата промишленост и като природен ресурс, привличащ туристи.
6. Да се засили контролът върху сечта, като се избягват голите сечи и да не се допуска масово изсичане на гори.
7. Да се запазят екологичните и социално-икономически функции на горския фонд.
8. Да се разшири кръга от извършваните транспортни дейности.
9. Да се създадат условия за развитие както на традиционния, така и на алтернативния туризъм.
10. Да се изгради необходимата туристическа инфраструктура, да се обучат екскурзоводи и водачи и да се увеличи популярността на общината като туристическа дестинация.
11. Да се подобри съотношението цена-качество на предлагания туристически продукт.
12. Да се обединят усилията на общинската администрация, неправителствените организации и бизнеса, с крайна цел превръщане на община Ябланица в добро място за живеене и желана туристическа дестинация.
13. Да се увеличават туристическите обекти и маршрути като предпоставка за развитие на туризма.
14. Да се използва стратегическото местоположение на община Ябланица и възможностите за развитието ѝ като транспортен възел и туристическа дестинация, които са предпоставка за развитие на услугите и те да се превърнат във важен стимул за местната икономика, за увеличаване на заетостта.
15. В следващите години основен приоритет на общинската, а и на областната администрация е създаването на условия за привличане на местни и чуждестранни инвестиции, за да се разкрият нови работни места и да се подобри жизненият стандарт на населението.

16. Да се модернизира и реконструира общинската пътна мрежа, да се обнови материалната база на транспортните фирми и да се подобрят транспортните връзки между населените места в общината.
17. Да се създадат условия за постигане на по-добри икономически резултати в туризма, чрез повишаване качеството на услугите, повишаване квалификацията на персонала, съвременен маркетинг, реклама и др.
18. Да се направи необходимото наличният потенциал за развитие на туризма да бъде използван, като по този начин допълнително ще се стимулира местната икономика.
19. Да се инициира разработване на съвместна стратегия с общините от областта, с която да се разшири сътрудничеството в областта на туризма, което да намери израз в предлагането на туристически продукт, рекламиране на забележителностите и възможностите за туризъм на областта, което ще доведе до по-добро позициониране на националния и международния туристически пазар.
20. Да се увеличат инвестициите в туризма.
21. Да се развива и разширява търговската мрежа.
22. Да се увеличат финансовите и застрахователните услуги, предлагани населението и фирмите.
23. Да се разшири сътрудничеството с останалите общини, с цел привличане на инвеститори в областта.
24. Общината да си сътрудничи с местния бизнес и да подкрепя предприемаческите идеи, които не само ще допринесат за увеличаване конкурентноспособността на местната икономика, но и ще създадат работни места, ще подобряват качеството на живот и увеличават добавената стойност на местните продукти.

На основата на направения анализ на социалната дейност в общината могат да се направят следните препоръки:

1. Да се подобри материалната база в училищата и детските градини.
2. Да се повиши енергийната ефективност на сградите на училищата и детските градини.
3. Да се намали броят и процентът на отпадналите от системата на образование.

4. Да се разшири професионалното обучение на учениците към професии, които се търсят на територията на общината, като по този начин на завършващите се дава възможност за професионална реализация, без да напускат родните места.
5. Да се повиши здравният статус и качеството на здравното обслужване на населението.
6. Да се повиши здравната култура на населението и да се култивира отговорно отношение към собственото здраве и здравето на децата.
7. Да се увеличат социалните услуги, предлагани от общината.
8. Да се осигури устойчивост на постигнатите резултати и реализираните проекти, чрез разработване на механизми за ефективно управление на социалните услуги и за повишаване на тяхното качество.
9. Да се обърне внимание на превенцията и възможностите за ранно откриване на рискове сред деца и семейства в процеса на отглеждане, възпитание, образование и организация на свободното време на децата.
10. Да се подобри обликът на населените места и да се повиши жизненият стандарт на населението.

2. SWOT АНАЛИЗ НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

При изготвянето на SWOT анализа на община Ябланица е приложена класическата схема на разграничаване на факторите на въздействие на външни – съответно благоприятни възможности или потенциални заплахи и на вътрешни, разглеждани като силни и слаби страни на общината. Тяхното идентифициране и оценяване е извършено на базата на официални статистически данни, анализи на водещи наши и чужди агенции, институти и други организации, което ни дава основание да определим благоприятните възможности и потенциалните заплахи на макроикономическата и на регионалната среда, която въздейства върху състоянието на община Ябланица, както и нейните силни и слаби страни.

Голяма част от данните са взети от представителния Анализ на социално-икономическото развитие на Република България, март, 2011 г. (www.eufunds.bg/document/1161), а международните класации и мястото на България в тях – от <http://ime.bg/bg/articles/myastoto-na-bylgariya-v-mejdunarodni-klasacii-/#ixzz2FJLP2BoY> (Виж Таблица 22. и Фигура 31.)

Таблица 22. Класация на държавите по основни индикатори и мястото на България

Индикатор	Място (от общ брой страни)	Година	Изготвил
Индекс на човешкото развитие	58 ↑ (169)	2010	United Nations Development Programme
Индекс на икономическата свобода	60 ↑ (179)	2011	The Heritage Foundation and the Wall Street Journal
Икономическата свобода по света	28 ↑ (142)	2011	The Fraser Institute
Индекс за правене на бизнес	51 ↓ (183)	2011	World Bank
Плащане на данъци	84 ↑ (183)	2012	World Bank and Pricewaterhouse Coopers
Индекс на право на собственост	64 ↑ (129)	2011	International Property Rights Index
Индекс на бюджетната прозрачност	31 ↑ (94)	2010	Open Budget Initiative
Индекс на свободата на пресата	80 ↓ (178)	2011/2012	Reporters Without Borders
Индекс на възприятието на корупцията	73 ↓ (178)	2010	Transparency International
Индекс на глобалната конкурентност	74 ↓ (144)	2011/2012	World Economic Forum
Класация на световната конкурентноспособност	55 ↓ (59)	2012	IMD Business School
Индекс за качество на живота	34 ↑ (191)	2011	International Living
Индекс на природната среда	65 ↑ (230)	2010	Socioeconomic Data and Applications Center (SEDAC)
Индекс на изменение на климата	44 ↑ (60)	2012	Germanwatch
Индекс за готовност за е-правителство	60 ↓ (184)	2012	United Nations
Индекс на информационните технологии	70 ↓ (138)	2012	World Economic Forum
Класация на е-готовността	45 ↑ (70)	2010	The Economist Intelligence Unit
Индекс на глобализацията	38 ↓ (208)	2012	KOF Index of Globalization
Индекс на конкурентноспособността в туризма и пътуването	48 ↑ (139)	2011	World Economic Forum
Глобален индекс на развитието на търговския сектор в развиващите се страни	30 ↓ (30)	2011	A.T.Kearney
Европейски индекс на медицинското обслужване	17 ↓ (29)	2012	Health Consumer Powerhouse
Индекс на демокрацията	47 ↓ (150)	2011	World Democracy Audit
Индекс на мира	39 ↑ (158)	2012	Global Peace Index
Индекс на ефективност на	63 ↓ (155)	2010	World Bank

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

логистичната инфраструктура и средата за търговия			
Резултати по математика за 8 клас според изследването TIMSS	23 ↑ (49)	2007	TIMSS and PIRLS International Study Center
Резултати по природни науки за 8 клас според изследването TIMSS	24 ↑ (49)	2007	TIMSS and PIRLS International Study Center
Резултати от изследване PIRLS за уменията на четвъртокласниците по четене	14 ↓ (45)	2006	TIMSS and PIRLS International Study Center
Програма за международно оценяване на учениците PISA по математика, 15 годишни	46 ↓ (66)	2009	OECD Programme for International Student Assessment (PISA)
Програма за международно оценяване на учениците PISA по четене, 15 годишни	46 ↓ (76)	2009	OECD Programme for International Student Assessment (PISA)
Програма за международно оценяване на учениците PISA по природни науки	46 ↓ (66)	2009	OECD Programme for International Student Assessment (PISA)

	БИЗНЕС СРЕДА	НЕЗАДОВОЛИТЕЛНО
	ИНФРАСТРУКТУРА	НЕЗАДОВОЛИТЕЛНО
	ДЕМОГРАФИЯ	СЛАБО
	ОБРАЗОВАНИЕ	НЕЗАДОВОЛИТЕЛНО
	ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	СРЕДНО
	ОКОЛНА СРЕДА	НЕЗАДОВОЛИТЕЛНО
	СОЦИАЛНА СРЕДА	НЕЗАДОВОЛИТЕЛНО

Фиг. 31. Оценка на област Ловеч, според изданието „Регионални профили: Показатели за развитие“. Институт за пазарна икономика. София, 2012.

Докладът „Регионални профили: показатели за развитие 2012. Институт за пазарна икономика. 8 ноември 2012 г.” (www.regionalprofiles.bg) извърши клъстеризация на общините в Р България според икономическия им статус, в който областите Велико Търново, Ловеч, Пазарджик, Перник, Сливен,

Хасково, Шумен, Ямбол са определени като такива в лошо социално-икономическо състояние. Състоянието и тенденциите на развитие на икономиката, демографията и околната среда са под средните за страната. Това е клъстерът с най-слабо развита инфраструктура. Същото се отнася и до състоянието на социалната сфера – всички области в клъстера са сред тези с най-ниска оценка.

С най-лоша бизнес среда измежду всички области е Перник, следвана от областите Ловеч, Хасково, Велико Търново и Шумен. Размерът на данъка върху недвижимите имоти е най-висок в област Перник – с 26,2% по-висок от средния за страната. Подобна е ситуацията и в Ловеч, Хасково, Велико Търново и Шумен.

Образованието като моментно състояние също е под средното за страната, а развитието му е сред най-негативните. Пет от областите в клъстера са на последните места измежду всички 28 области.

Фиг. 32. Клъстеризация на областите, според икономическия им статус

Таблица 23. Основни показатели за област Ловеч

НАИМЕНОВАНИЕ	СТОЙНОСТ
Коефициент на безработица (15+) (2011)	11.50%
Коефициент на заетост (15+) (2011)	40.50%
Предприятия на 1 000 души (2010)	39.00
Средногодишен доход на лице от домакинството (2011)	2825.00 лв.
Разходи за придобиване на ДМА на 1000 души (2010)	901.32 лв.
Рентабилност на продажбите (2010)	2.77%
Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовия сектор на човек от средногодишното население (с натрупване) (2010)	815.74 евро
Изплатени суми по ОП на човек (2011)	265.48 евро

На базата на извършения социално-икономически анализ, както и на данните от представителните изследвания, могат да се идентифицират следните благоприятни възможности, потенциални заплахи, силни и слаби страни на община Ябланица:

Таблица 24. Благоприятни възможности, потенциални заплахи, силни и слаби на община Ябланица

ВЪНШНИ ФАКТОРИ	
<u>Благоприятни възможности</u>	<u>Потенциални заплахи</u>
<u>Макросреда</u>	
- Макроикономическа и фискална стабилност, даваща възможност за дългосрочни прогнози и инвестиции; - Ниска данъчна ставка, стимулираща бизнеса; - Подпомагане на бизнеса със средства от ЕС; - Стимулиране на туризма, чрез по-ниски ставки на ДДС; - Подобряващ се Индекс на човешко развитие (58-мо място от 169 страни) и Индекс на икономическа свобода (60-то място от 179 страни) и сравнително висок и подобряващ се Индекс на качеството на живота (34-то място от 191 страни), които определят сравнителната привлекателност на страната за живеене и бизнес; - Благоприятни почвени и климатични условия за развитие на туризъм и селско	- Свиване на външното търсене на продукцията на българските износители; - Спад в международните цени на основни износни стоки; - Намаляване на кредитната активност на банките; - Спад на чуждестранните инвестиции в резултат на икономическата криза; - Висока междуфирмена задлъжнялост; - Спад на потреблението; - Спад на инвестиционната активност; - Влошаващ се Индекс за правене на бизнес (51-то място от 183 страни) - Нарастване на безработицата; - Лоша демографска ситуация, отрицателен естествен прираст, застаряване на

стопанство; • Благоприятно географско местоположение на пътя на важни транспортни коридори, газопроводни и нефтопроводни трасета; • Приоритетно строителство на магистрали, първокласни, второкласни и третокласни пътища, което улеснява вътрешната мобилност;	населението, емиграция; • Незадоволителна международна оценка на българската образователна система и от там проблеми с признаването на придобитите образователни степени в чужбина; • Нисък дял на разходите за научни изследвания и иновации – 1,5% от БВП и нисък иновационен индекс – 0,226 за 2010 г., който отрежда предпоследно място на страната в ЕС; • Технологична изостаналост – по показателите за степента на усвояване на технологии страната е на 127 позиция, по използване на най-модерни технологии – на 100 място, по защита на интелектуалните права – на 112 място, а по показателя за връзка между университет и индустрия – на 110 място от общо 139 държави; • Влошаващ се Индекс на глобална конкурентност (74-то място от 144 страни); • Процентно нарастване на населението, обособено в маргинализирани асоциални групи; • Висока степен на заболяемост и на смъртност на населението; • Сравнително висока безработица; • Неразвити форми на електронно правителство – едва 40% от 20-те основни публични услуги се предлагат „online“; • Недостатъчни разходи за НИРД; • Морално и материално остаряла ж.п. инфраструктура; • Остаряла материално-техническа база на здравната инфраструктура, лошо финансово състояние на голяма част от МБАЛ; • Недостиг от профилирани лечебни заведения за пациенти със завършило активно лечение (за рехабилитация и др. – 3% при средно 12% за ЕС); • Ниска ресурсна ефективност, която влияе негативно върху конкурентоспособността
---	---

	на икономиката – по показателя продуктивност на ресурсите (БВП спрямо вътрешно материално потребление) България е на едно от последните места в ЕС – 0.14 евро/кг, при средно равнище за ЕС-27 – 1.3 евро/кг.; • Недостиг на средства за издръжка и развитие на научните институти в областта на селскостопанското производство; • Екологични рискове, свързани с недостатъчни инвестиции за възстановяване, реконструкция и поддържане на съоръженията за предпазване от вредното въздействие на водите, поддържане на диги, водни корита, укрепване на брегове и др.п.; • Недостатъчен капацитет и квалификация на структурите на публичната администрация, висока средна възраст на държавните служители, слаба мотивация за активно трудоотдаване; • Висока степен на корупция в органите на публичната администрация, по оценки на международни наблюдатели и организации. Влошаващ се Индекс на възприемане на корупцията (73-то място от 178 страни); • Неефективна правораздавателна система, негативни оценки на ЕК относно работата на съдебната система и прокуратурата; • Нисък и влошаващ се Индекс на готовност за електронно правителство (60-то място от 184 страни).
Регионална среда	
• Нарастват преките чужди инвестиции в областта; • Добър процент на усвояемост на средствата от ЕС – 266 евро на човек за 2011 г. при средно 105 евро за страната; • Осигуреността с местни ресурси е фактор за развитието на отраслите “Производство на дървен материал и изделия от него” и “Производство на храни, напитки и тютюневи изделия”;	• Ловешка област се намира в най-слабо развития район в България и в страните Европейския съюз – Северозападен район; • Икономическите резултати на Ловешка област като цяло са под средните за страната; • Ниски доходите на населението от Ловешка област, която е на четвърто място по спад на доходите; • Заетостта на населението е под средната за

- Добра транспортна достъпност; - Предпоставки за развитие на възобновяеми енергоизточници – вятърни и соларни паркове; - По-висока гъстота на пътната мрежа от средната за страната;	страната; - Ж.п. мрежата в Ловешка област е с локално значение и не е достатъчно развита; - Икономическата активност в областта е по-ниска от средната за страната;
ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	
<u>Силни страни</u>	<u>Слаби страни</u>
- Застаряването на населението не е толкова силно изразено, колкото е средното за страната; - Добри традиции в преработващата промишленост и търговията; - Наличната земеделска площ дава възможност за създаване на нови насаждения от сливи и малини; - Добри условия за развитие на земеделие и на животновъдство, които могат да допринесат за решаването на проблемите със заетостта и осигуряването на доходи на населението; - Близост до основни пътни артерии от републиканската пътна мрежа; - Детските и учебните заведения са кадрово обезпечени с правоспособни преподаватели по всички учебни предмети и имат необходимата педагогическа квалификация; - Добри традиции има в осигуряването на: домашен социален патронаж; личен асистент за деца, възрастни и стари хора с увреждания; личен асистент, социален асистент и домашен помощник и др.	- Населението на община Ябланица намалява средно с 1% на година. - Смъртността в община Ябланица е с по-високи стойности от раждаемостта; - В общината протича процес на бързо разрастване на ромската етническа група, която е с много ниско образователно равнище и висок коефициент на безработица; - Равнището на заетост в община Ябланица е много по-ниско от равнището на заетост в областта и в страната; - Равнището на безработица в общината е много високо в сравнение с областта и страната; - Липсват реални възможности за трудова и социална реализация и за интеграция на младите хора. Невъзможността за трудова реализация и ниското заплащане са сред основните причини те да мигрират към по-големите градове или да емигрират; - Голям процент на заетите са в едно единствено промишлено предприятие, което прави местната икономика силно зависима от политиката на една фирма; - Голям дял на необработваемите земеделски земи; - Липсата на обучени екскурзоводи и водачи, недостатъчната популярност на общината като туристическа дестинация; - Лошо състояние на туристическата инфраструктура - указателни табели и информационни табла, транспортната ограниченост на района и качеството на пътната настилка, недостатъчният

	вътрешен транспорт между селата от общината и др.; • Намаляване общия брой на учениците като цяло и увеличаване броя на ромските деца. Това се отнася преди всичко за основните училища, където процентът на ромските деца в някои случаи достига до 100%; • Населението не е добре обезпечено с общопрактикуващи лекари, специалисти и лекари по дентална медицина, намален набор от здравни услуги; • Липсва болничен стационар; • Ниска здравна профилактика и голям брой здравно неосигурени лица; • Нараства делът на субсидиите в бюджета на общината, за сметка на местните приходи.
--	--

Направеният анализ, данните за официалните статистически показатели и представителните изследвания на международни и национални институти, позиционират община Ябланица в най-неблагоприятния квадрант на SWOT матрицата, където слабите страни се комбинират с ясно изразена неблагоприятна външна среда, където заплахите преобладават над възможностите.

3. СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

Целта на ОПР е да подпомогне осъществяването на визията, главната цел и приоритетите за развитието на общината, чрез реализация на проекти на общинската територия, чрез привличане и координирано управление на разнородни инвестиции, подпомогнати основно от структурните фондове на ЕС.

Важен момент в ОПР е отразяването на пространствените перспективи на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори на развитие, като се отчитат възможностите за преодоляване на различията между общинския център и периферните населени места и се оптимизират функциите, които играят все по-важна роля за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и устойчивото развитие на общината.

3.1. ВИЗИЯ ДО 2020 Г.

Община Ябланица да се превърне в община с привлекателна жизнена среда, устойчиво и балансирано развитие, съвременни услуги, съхранено историческо и природно наследство.

3.2. ОСНОВНА ЦЕЛ

Постигане на интегрирано устойчиво развитие, повишаващо трудовата заетост, професионалната реализация и стандарта на живот чрез ефективно използване на собствените ресурси и разширяване на местните, регионалните, националните и международните партньорства.

Основната цел е насочена към подпомагане развитието на вътрешния потенциал на местната икономика и селското стопанство, които ще осигурят устойчивост и подкрепа за развитието на местния пазар на труда и трудовата заетост като цяло. Повишената трудова активност от своя страна ще доведе до подобряване стандарта на живот на местното население. Постигането на главната цел се базира на прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност за ОПР и неговата реализация. Действията за прилагане на този принцип осигуряват прозрачност и информираност на гражданите и партньорите относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло. Това мотивира заинтересованите страни и ги активизира за участие в процеса на реализация на ОПР.

3.3. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. Постигане на икономически растеж чрез повишаване на конкурентноспособността, насърчаване на инвестициите и подобряване качеството на образованието, квалификацията и трудовата заетост.

Първата цел представя желаното състояние на икономиката в общината. Акцент се поставя върху икономическия растеж, конкурентноспособността, насърчаването на инвестициите и подобряване качеството на човешките ресурси, чрез оптимизиране качеството на образованието, квалификацията и трудовата заетост. Тази цел обхваща и селското стопанство, преработващата и хранително-вкусовата промишленост, туризма, транспортните и логистични дейности и др. Предвижда се и приложението на единен подход, насърчаващ инвестициите и иновационните решения при изграждането на съвременното предприемачество.

СТРАТЕГИЕСКА ЦЕЛ 2. Повишаване на териториалната свързаност и устойчивост за подобряване качеството на живот в община Ябланица.

Втората цел е насочена към пространственото развитие на общината. Тук се включват действия за активизиране на селата и очертаване на възможни общи инициативи между тях. Балансираната пространствено-функционална структура изисква доизграждане на липсващите и обновяване на съществуващите мрежи и съоръжения на техническите, социалните, културните и здравните инфраструктури в рамките на населените места и извън тях, насочени към тяхната по-добра свързаност и достъпност. Обновяването на местната инфраструктура и услуги ще доведе до подобряване на качеството на живот на местното население.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3. Укрепване на институционалния капацитет за предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги за гражданите и бизнеса.

Третата цел е насочена към укрепване на институционалния капацитет на общината, без който не може да се реализират ефективни дейности на нейната територия. Тази цел е от особено значение за ефективността на ОПР, тъй като укрепването на административния капацитет намалява бюрократичната тежест. Вниманието се фокусира върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства, реализацията на съвместни проекти, насочени към подобряване на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса, обучението и информираността на общинската администрация и партньорските организации по отношение на разработването и реализацията на общинските политики.

3.4. ПРИОРИТЕТИ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ

Съобразно структурата на стратегията, приоритетите не са директно обвързани и подчинени само на определена стратегическа цел, а допринасят за постигането на повече от една цел. Приоритетите представляват областите за действие, в които следва да се концентрират финансовите ресурси и общинските инициативи през следващия програмен период. Приоритетните области са организирани като съчетание от прецизно формулирани мерки, разкриващи какво конкретно трябва и може да се осъществи в общината.

За по-голяма ефективност и синергия между очакваните и постигнатите резултати различните мерки в една или повече различни области са тематично свързани и обединени от специфичните цели,

които се отнасят към съответния приоритет. Всеки приоритет съдържа една или повече специфични цели.

Мерките са отворени и могат да се конкретизират с допълнителни проекти през целия следващ програмен период. В този смисъл въздействието на мерките не се изчерпва с дефинираните проекти, включени в Програмата за реализация на ОПР. Тук могат да се насочват и всички останали инициативи в община Ябланица, възникнали като възможности до края на 2020г.

Приоритет 1. Повишаване на конкурентноспособността на селскостопанския сектор и сектора на рибарството и аквакултурите.

СЦ 1.1 Развитие на съвременно, конкурентно и пазарно ориентирано селско стопанство.

- 1.1.1. Осъвременяване на селскостопанското производство.
- 1.1.2. Реконструкция и осъвременяване на земеделските стопанства.
- 1.1.3. Подобряване на качеството и разнообразяване на неселскостопанските дейности – услугите.
- 1.1.4. Развитие на билкопроизводството.
- 1.1.5. Подобряване качеството на земеделската продукция, съобразено с изискванията на ЕС.
- 1.1.6. Подкрепа на устойчивото развитие на местната общност на територията.
- 1.1.7. Подобряване информираността на земеделските производители и предприемачите.
- 1.1.8. „Сътрудничество“ в рамките на Европейското партньорство за иновации (ЕПИ) за селскостопанска производителност и устойчивост.
- 1.1.9. Развитие на маркетинга и рекламата на селскостопанската продукция.
- 1.1.10. Насърчаване на биологичното растениевъдство, пчеларство и животновъдство.
- 1.1.11. Подпомагане развитието на рибовъдството и рибопроизводството.
- 1.1.12. Балансирано управление на горите и горския фонд.
- 1.1.13. Създаване на условия, запазващи съществуващите работни места на заетите в селското стопанство и в МСП.

СЦ 1.2. Намаляване риска от наводнения, пожари и вредители.

- 1.2.1. Изграждане на система за наблюдение, превенция и борба с пожарите.
- 1.2.2. Борба с ерозията наводненията и неблагоприятните климатични изменения.

Приоритет 2. Повишаване на конкурентноспособността на МСП чрез насърчаване на инвестициите, разнообразяване на съпътстващите производства и услугите.

СЦ 2.1. Повишаване на конкурентноспособността на МСП чрез ефективното използване на ресурсите и подпомагане прехода към устойчива на изменението на климата икономика с ниски нива на въглеродни емисии.

2.1.1. Активна подкрепа за МСП повишаваща тяхната конкурентноспособност.

2.1.2. Въвеждане на нови иновативни технологии и разнообразяване на асортиментите и услугите в МСП.

2.1.3. Внедряване на системи за качество.

2.1.4. Партньорство между общинска администрация, частния сектор, МСП и социалните партньори.

2.1.5. Повишаване на предприемаческата култура и мениджърските умения.

2.1.6. Подкрепа за преминаване към нисковъглеродна икономика и интелигентна мобилност за намаляване на климатичните промени.

СЦ 2.2. Развитие и привличане на вътрешни и чужди инвестиции по програми и проекти за трансрегионално и транснационално сътрудничество.

2.2.1. Развитие на транснационално сътрудничество между местните групи за развитие.

2.2.2. Сътрудничество с общини от Европейския съюз и други европейски страни.

2.2.3. Създаване на благоприятна среда за привличане на инвестиции.

СЦ 2.3. Развитие на интегриран туристически продукт, основан на историческите, културните, етноложките и природните дадености.

2.3.1. Формиране и маркетинг и реклама на местни туристически продукти.

2.3.2. Изграждане на туристическа инфраструктура.

СЦ 2.4. Интензифициране на процеса, създаващ работни места.

2.4.1. Създаване високо равнище на заетост като условие за постигане на по-бърз и по-траен растеж, социално сближаване и повишаване на доходите.

2.4.2. Реализация на общински проекти, осигуряващи нови работни места и гъвкави форми на заетост, финансирани от ОПЧР.

2.4.3. Обучение и професионална подготовка.

2.4.4. Създаване на условия за повишаване на трудовите доходи с акцент на младежката заетост.

ПРИОРИТЕТ 3. Развитие и модернизация на инфраструктурата, създаваща условия за устойчиво развитие.

СЦ 3.1. Инвестиции в инфраструктурата, свързана с управлението на водите и друга дребна по мащаби инфраструктура.

3.1.1. Водопреносна мрежа, канализация и пречиствателни станции.

СЦ 3.2. Подобряване на техническата инфраструктура, рехабилитация на уличната настилка, благоустрояване на обществената среда и пространствата.

3.2.1. Подобряване на техническата и транспортната инфраструктура.

3.2.2. Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на основни услуги за населението.

3.2.3. Осъвременяване на телекомуникационната мрежа на територията на общината.

СЦ 3.2. Стимулирано внедряване на иновациите и изграждането на енергийно ефективни мрежи.

3.2.1. Подобряване на енергийната ефективност.

3.2.2. Подобряване на електропреносната мрежа.

3.2.3. Изграждане на структури от алтернативни енергийни източници.

Приоритет 4. Интегрирано развитие на общината чрез изграждане на инфраструктурни мрежи и услуги, обезпечаващи по-висок стандарт на живота.

СЦ 4.1. Развитие на образованието и професионалната подготовка.

4.1.1. Обновяване на сградния фонд и подобряване на енергийната му ефективност.

4.1.2. Увеличаване дела на младото поколение със завършено средно образование и степен на придобита квалификация.

СЦ 4.2. Подобряване на здравната и социалната инфраструктура за осигуряване на качествени и достъпни услуги.

4.2.1. Изграждане, реконструкция, ремонт и обзавеждане на общинска инфраструктура за предоставяне на социални услуги за деца и възрастни хора.

4.2.2. Достъпно и качествено здравеопазване за всички жители на общината.

СЦ 4.3. Изграждане и обновяване на културната, спортната и развлекателната инфраструктура и предлаганите от тях услуги.

4.3.1. Обновяване, поддръжка и оборудване на читалищата и други културни обекти.

4.3.2. Разширяване обхвата и подобряване на услугите предоставяни от читалищата.

4.3.3. Изграждане, поддръжка, подобряване и обновяване на спортната база и спортните съоръжения.

СЦ 4.4. Изграждане на търговска и бизнес инфраструктура и откриване на услуги за гражданите.

4.4.1. Предоставяне на сервизно ремонтни, битови и други услуги.

Приоритет 5. Съхранение и развитие на човешкия капитал, предоставяне на повече и по-добри работни места.

СЦ 5.1 Подобряване качеството на човешките ресурси.

5.1.1. Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението.

5.1.2. Подпомагане наемаването и самонаемаването на работна сила и развитие на пазара на труда чрез адаптация на трудовите ресурси към потребностите на икономиката.

Приоритет 6. Насърчаване на социалното приобщаване, намаляване на бедността и подкрепа за хората в неравностойно положение.

СЦ 6.1 Интеграция на лица и групи в неравностойно физическо, социално, икономическо и етническо положение.

6.1.1. Създаване на условия за повишаване на трудовите доходи с акцент на младежката заетост.

6.1.2. Създаване на условия за спорт и пълноценно използване на свободното време на младите хора.

Приоритет 7. Подобряване на околната среда и биоразнообразието.

СЦ 7.1 Подобряване на екологичните системи и биоразнообразието.

7.1.1. Намаляване на вредното въздействие на селското и горското стопанство върху екосистемите.

7.1.2. Разработване на проекти за опазване на биоразнообразието на територията.

СЦ 7.2 Подобряване на работата с организациите по оползотворяване на отпадъците, депониране, обезвреждане и рециклиране на битови и промишлени отпадъци и рекултивация на замърсени територии.

7.2.1. Оптимизиране на организацията по оползотворяване на отпадъците.

7.2.2. Обновяване и оптимизиране на системата за сметосъбиране и сметоизвозване.

Приоритет 8. Подобряване управлението на процесите и дейностите в общинската администрация.

СЦ 8.1 Ефективно местно управление.

8.1.1. Благоустрояване на обекти на общественото обслужване за по-добър достъп до основните обществени услуги.

8.1.2. Разширяване на качеството и видовете услуги предлагани на територията на общината.

8.1.3. Обновяване на хардуера и софтуера в общинската администрация.

Приоритет 9. Добра информираност, публичност и партньорства.

СЦ 9.1 Публичност и информираност на местните общости.

9.1.1. Провеждане на мерки за публичност.

9.1.2. Обучение и обмен на добри практики.

9.1.3. Развитие на международните партньорства с цел подобряване на управлението и увеличаване на публичността в общинската администрация.

9.1.4. Подобряване прозрачността и достъпността в работата на Общински съвет и общинска администрация.

9.1.5. Оценка на управляването и обратна връзка от страна на гражданите.

9.1.6. Ефективно взаимодействие на общинската администрация със структурите на гражданското общество.

СЦ 9.2 Създаване на по-добра институционална среда.

9.2.1. Взаимодействие и сътрудничество между местните, регионалните и централни институции.

9.2.2. Опазване на общинското имущество.

4. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Индикативната финансова таблица е основен структурен елемент на общинския план за развитие. В таблицата са обобщени необходимите ресурси за реализацията на Общинския план за развитие през периода 2014-2020 г. и представлява финансовата рамка на поетите ангажменти по изпълнението на плана от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация. Индикативната финансова таблица се разгръща в конкретни ориентировъчни стойности на включените в плана проекти.

Ресурсите за реализацията на плана включват планираните средства за реализацията на всички мерки и проекти, които са генерирани като идеи и предложения на етапа разработване на ОПР. Те разширяват възможностите за инвестиции и мобилизират допълнителни ресурси от публичния и частния сектор. *В този смисъл се акцентира върху индикативността на финансовата таблица, която планира текущите разходи, средствата, които могат да бъдат получени като безвъзмездни помощи, субсидиите (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието ѝ през периода до 2020 г. Индикативната финансова таблица не включва пълния обем финансови ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции в цялостния прогнозен план, тъй като в процеса на изпълнение на ОПР могат да възникнат допълнителни потребности, които да наложат реализацията на допълнителни проекти. Освен това в процеса на работа някои от проектите могат да отпаднат или да се преработят, което ще доведе до редуциране на техните бюджети.*

Компонентите на индикативната финансова таблица обхващат:

- **определените приоритети** за устойчиво интегрирано местно развитие през периода до 2020 г., общия и годишния обем на планираните средства за тяхната реализация;
- **източниците на финансиране** за реализация на приоритетите в развитието на общината, като се имат предвид мерките и проектите, които ще бъдат включени в конкретна програма за реализация на плана;
- **относителния дял на предвидените средства** по източници на финансиране в общата сума на поетите финансови ангажменти за реализацията на плана.

Източниците за финансиране на мерките и проектите, предвидени за реализация на приоритетите на плана, включват три групи финансови източници:

- **местни публични източници:** общински бюджет, общински или други местни публични фондове и сметки (бюджетни и извънбюджетни);

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

- **външни публични източници:** централния (републиканския) бюджет, Структурни фондове и Кохезионен фонд на ЕС, фондове на ЕС в областта на земеделието, развитие на селските райони и рибарството, други източници – банки, фондове и фондации, програми на ЕС, международни финансови институции, средства на неправителствени организации в обществена полза и др. публични финансови източници;
- **частни финансови източници:** средства от частни банки, фондове, инициативи, проекти и средства на частни фирми и неправителствени организации в частна полза.

Табл. № 25 Индикативна финансова таблица

Период 2014-2020	Местно публично финансиране в хил.лв.			Външно публично финансиране в хил.лв.						Частно финансиране в хил.лв.	
ПРИОРИТЕТ	Общин-ски бюджет	Местни публични фондове	Общ дял (%)	Централен бюджет	Общ дял (%)	Фондове на ЕС ^{(1-5)*}	Общ дял (%)	Други източници	Общ дял (%)	Фондове, фирми	Общ дял (%)
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. Постигане на икономически растеж чрез повишаване на конкурентноспособността, насърчаване на инвестициите и подобряване качеството на образованието, квалификацията и трудовата заетост.											
Приоритет 1. Повишаване на конкурентноспособността на селскостопанския сектор и сектора на рибарството и аквакултурите	480	0	2.12	0	0	1 580	6,98	3 160	13,97	17 400	76,92
Приоритет 2. Повишаване на конкурентноспособността на МСП чрез насърчаване на инвестициите, разнообразяване на съпътстващите производства и услугите.	2 650	0	12,65	0	0	9 865	47,08	8 440	40,28	0	0
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2. Повишаване на териториалната свързаност и устойчивост за подобряване качеството на живот в община Ябланица.											
ПРИОРИТЕТ 3. Развитие и модернизация на инфраструктурата, създаваща условия за устойчиво развитие.	350	0	0,45	50	0,06	0	0	71 770	92,88	5 100	6,6
Приоритет 4. Интегрирано развитие на общината чрез изграждане на инфраструктурни мрежи и услуги, обезпечавачи по-висок стандарт на живота.	350	0	1,82	0	0	710	3,68	15 590	80,86	2 630	13,64

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Приоритет 5. Съхранение и развитие на човешкия капитал, предоставяне на повече и по-добри работни места.	150	0	75	0	0	50	25	0	0	0	0
СТРАТЕГИЕСКА ЦЕЛ 2. Повишаване на териториалната свързаност и устойчивост за подобряване качеството на живот в община Ябланица.											
Приоритет 6. Насърчаване на социалното приобщаване, намаляване на бедността и подкрепа за хората в неравностойно положение.	170	0	23,29	0	0	560	76,71	0	0	0	0
Приоритет 7. Подобряване на околната среда и биоразнообразието.	220	0	7,48	0	0	1 720	58,51	300	10,2	700	23,81
Приоритет 8. Подобряване управлението на процесите и дейностите в общинската администрация.	180	0	12,81	0	0	1 225	87,19	0	0	0	0
Приоритет 9. Добра информираност, публичност и партньорства.	290	0	37,42	0	0	270	34,84	215	27,74	0	0
ОБЩО:	4 840	0	3,31	50	0,04	15980	10,93	99 475	68,05	25830	17,67

5. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие се извършва при условия и по ред, определени с Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР).

Наблюдението и оценката отчитат резултатите от изпълнението на документите, които допринасят за регионалното развитие. Те се извършват с цел да се постигне ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие.

Системата от индикатори за наблюдение изпълнението на Общинския план за развитие, отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики, въз основа на събраната обективна информация и данни.

Експертната оценка на общия обем на финансовите ангажименти за реализацията на плана е разработена на базата на:

- макроикономическите показатели за страната и региона и тенденциите в социално-икономическото развитие на общината през периода до 2020 г.;
- средносрочните прогнози при съставянето и изпълнението на общинския бюджет по отношение на приходите, разходите и субсидиите в общинския бюджет;
- възможностите за използване на средствата от фондовете на ЕС;
- други частни източници.

Трябва да се има предвид, че общата сума на поетите финансови ангажименти, включително по отделните приоритети, е индикативна и ще претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на приоритетите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства чрез преразпределение между отделните приоритети на базата на аргументирани промени в предвидените мерки и проекти.

Общинският план, както и документите, свързани с действията на съответните органи по тяхното изработване, одобряване, приемане, изпълнение, наблюдение и оценка, са официална обществена информация, която активно се разпространява през всички изброени периоди.

5.1. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

Реализацията на Общинския план за развитие и неговото ефективно и ефикасно действие през периода 20014-2020 г. изискват да се изгради необходимата адаптивност към променящите се характеристики на общината и динамиката на външната обстановка. За да бъде ОПР текущо актуален от началто до края на на програмния период, се налага разработването на система за наблюдение и оценка на плана. На базата на тази система ще се отчита динамиката на промените и ще се правят актуализации на ОПР. Освен това системата включва отделни звена, извършваните от тях функции и последователността на различните операции във времето.

Системата цели да определи степента на изпълнение на планираните цели, да проследи съответствието на плана с променящите се условия и при необходимост да аргументира нуждата от неговата актуализация.

Основните задачи пред системата са:

- информационно обезпечаване;
- приложение и отчитане на системата от индикатори на ОПР;
- пълноценна координация и взаимодействие на участващите структури;
- публично представяне на резултатите от наблюдението.

Системата за наблюдение и оценка интегрира идентифицираните индикатори за измерване на резултатите и въздействието на плана, като ги подрежда в една стройна логически обвързана и подчинена система на базата на която ще се разработват различните оценки на ОПР, като предварителна, междинна и последваща оценка.

5.2. РАЗРАБОТВАНЕ НА СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ

Индикаторите в новата политика на ЕС (Стратегия „Европа 2020“ и новата Кохезионна политика на ЕС 2014 – 2020 г.) са организирани около темите за социалното, икономическото и териториалното сближаване в Европа и предлагат методология за измерване на научно-техническия прогрес, конкурентоспособността, образованието, транспорта, състоянието на околната среда, социалната интеграция, бедността и здравния

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

статус на населението. Те поставят акцент върху резултатите и постигането на възможно най-голямо въздействие на финансираните от ЕС проекти.

За засилване на ефективността на изпълнението се налага да се разработват ясни и измерими цели, хармонизирани с новото икономическо развитие и включени в обща система обединяваща събирането на информация за отчитане на резултатите, докладване, мониторинг и оценка.

Системата от индикатори за наблюдение и оценка е основен инструмент за проследяване степента на изпълнение на ОПР. Индикаторите са неразривно свързани с цялостната система за наблюдение, оценка и актуализация.

Селектирането на индикаторите се основава на специфичните характеристики на стратегическата част на ОПР и съвременните методи за мониторинг на стратегическото планиране.

Индикаторите може да обхващат както физически параметри, така и финансови по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите им могат да бъдат абсолютни или относителни.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на общината до 2020 г. са посочени в матрица на индикаторите в която за всеки индикатор се определя мерната единица, чрез която ще се измерва резултата или въздействието, източниците на информация, както и базовата стойност за отчитане изменението на всеки един от индикаторите. По този начин ще може да се отчетат достигнатите резултати в средата на периода (Междинната оценка) и в края на периода (Последващата оценка) на действие на Общинския план за развитие.

За да се проследи динамиката на промените е важно планираната система от индикатори да разполага с актуална и надеждна информация към момента на разработването на ОПР и през целия период на неговото изпълнение. Оперативността на системата зависи от точното определяне на стойностите на отделните индикатори или това са количествените индикатори, които ще се проследяват чрез използване на официалните източници на информация в страната.

В някои случаи отчитането на резултатите от ОПР извежда нуждата от дефинирането на специфични качествени индикатори, които по-трудно могат да бъдат остойностени.

За правилното протичане на процеса е задължително да се поддържа общинска база данни, на основата на която ще се следи реализацията на ОПР. Този

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

информационна банка следва да бъде неразделна част от дейностите по организирането и представянето на годишните доклади за изпълнение на ОПР, заложи в системата за наблюдение и оценка на плана.

Планирането на системата от индикатори и нейното структуриране се основава на **двата основни компонента**, залегнали в „Методическите указания...” и индикатори за въздействие и индикатори за резултат.

Индикаторите за резултат касаят наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и мерки за развитие на общината. Те измерват резултатите от конкретните проекти и мерки, включени в Програмата за реализация на ОПР. Дефинираните индикатори са в повечето случаи количествено измерими, защото по този начин могат да осигурят по-голяма обективност по отношение на оценките и изводите за постиженията при реализацията на приоритетите и мерките и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикаторите за въздействие отчитат изпълнението на специфичните и стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Този вид индикатори оценява цялостната ефективност на стратегията и достигнатото състояние на общината, спрямо визията и стратегическите цели до 2020 г.

Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на областта и региона.

Съвместяването на двата вида индикатори позволява да се определи степента на постигане на целите и да се отчете степента на приоритетите включени в съдържанието на ОПР на общината. Стратегическите цели представят желаното и възможно бъдещо състояние, докато приоритетните области представляват областите на действие и въздействие. Двата елемента изискват различните индикатори да се формулират в единство. По този начин ще се следи динамиката на реализацията на проектите, като се отчитат постиженията на стратегическите цели и се прави цялостна оценка на резултатите от изпълнението на ОПР.

Системата от индикатори покриват социалните, икономическите, физическите и финансовите характеристики на община Ябланица. Планирани са и специфични

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

индикатори, свързани с управлението, маркетинга и сътрудничеството определящи местното развитие.

Индикаторите за въздействие са разделени в три категории, спрямо трите стратегически цели на ОПР.

Индикаторите за всяка цел са формулирани въз основа на ключовите тематични компоненти от съдържанието на целите.

№	Индикатори за въздействие	Мярка/ период	Начал- на стой- ност	Междин- на стойност	Целева стойност	Източник на информа- ция	Измене- ние
			2017	2020			
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. Постигане на икономически растеж чрез повишаване на конкурентноспособността, насърчаване на инвестициите и подобряване качеството на образованието, квалификацията и трудовата заетост.							
1.	Обработваема земеделска земя	Дка/2012 г.	27 000	30 000	32 000	ОСЗ	+5
2.	Предприятия	Брой/2011	17	18	20	НСИ	+3
3.	Реализирани фирмени проекти по оперативни програми и ПРСР	Брой/2012	7	9	15	ИСУН	+8
4.	Подготвени проекти на фирми	Брой/2013	5	7	8	Общ.адм.	+3
5.	Нови фирмени инвестиции	Хил.лв.2012 г.	600 000	800 000	1 000 000	Общ.адм.	+400 000
6.	Реализирани съвместни проекти между институции, НПО и бизнес	Брой/2013	0	3	5	Общ.адм	+5
7.	Коефициент на заетост	%/2010 г.	48	50	52	НСИ	+4
8.	Равнище на безработица	%/ 2012г.	39	35	30	РСЗ/НСИ	-9
9.	Действащи предприятия	Брой/2011г.	17	18	20	НСИ	+3
10.	Заети лица	Брой/2011г.	415	430	470	НСИ	+55
11.	ДМА	Хил.лв./2011г.	160 076	161 950	170 520	НСИ	+10 444
12.	Нетни приходи от продажби на фирмите от отрасъл „Промисленост“	Хил.лв./2011г.	73 661	74 520	78 680	НСИ	+5 019
13.	Икономически субекти в селата	Брой	70	72	75	Общ.адми- нистрация	+5
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2. Повишаване на териториалната свързаност и устойчивост за подобряване качеството на живот в община Ябланица.							
1.	Застроена площ	Дка/2012 г.	6592	6 600	6 650	Общ.адм.	+58
2.	Жилища, обслужвани от изгребни, септични или попивни ями	%/2011г.	40	25	10	НСИ/Общ. адм.	-30

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

3.	Свързани с обществена канализация жилища	%/2011 г.	60%	75%	90%	Общ.адм.	+30
4.	Жилища с осигурен достъп до интернет	Брой/ 2012 г.	160	190	250	Общ.адм. /НСИ	+90
5.	Необхванати от училищата деца от ромски произход на 7 и повече години	Брой/ 2011 г.	0	0	0	Общ.адм.	0
6.	Сметосъбиране и сметоизвозване	Брой обслужени домакинства	95	100	100	Общ.адм.	+5
7.	Действащи амбулатории за първична медицинска помощ	Брой/2013 г.	3	5	7	Общ.адм.	+4
8.	Действащи амбулатории по дентална медицина	Брой/ 2013 г.	3	5	7	Общ.адм.	+4
9.	Относителен дял на общинските пътища без асфалтово покритие	%/2012 г.	0	0	0	Общ.адм.	0
10.	Гъстота на населението	Души на кв.км./2011 г.	32,3	31,5	31	НСИ/Общ. адм.	-1,3
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3. Укрепване на институционалния капацитет за предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги за гражданите и бизнеса.							
1.	Въведени нови услуги за гражданите и фирмите	Брой/2012 г.	0	3	5	Общ.адм.	+5
2.	Проведени обучения за служители в общината	Брой/2012 г.	12	12	15	Общ.адм.	+3
3.	Фирми в сферата на услугите	Брой/2011г.	21	23	25	НСИ	+4
4.	Събития за представяне и популяризиране на общината на национални и международни инициативи	Брой/2012 г.	2	3	4	Общ.администрация	+2

Индикаторите за резултат се фокусират върху предполагаемите резултати и следствия от предвидените дейности и проследяват динамиката в общинското развитие. Те разглеждат количествено измеримите мерки от състава на приоритетните области.

№	Индикатори за резултат	Мярка/ период	Начална стойност	Междин- на стойност	Целева стойност	Източник на информация	Изменение
				2017	2020		
Приоритет 1. Повишаване на конкурентноспособността на селскостопанския сектор и сектора на рибарството и аквакултурите.							
1.	Изградени хидромелиоративни съоръжения	Брой/2013 г.	0	2	5	CORINE	+5
2.	Биоземеделие и преработка на произведения по биологичен начин	Брой сертифицирани производители /2013 г.	0	1	4	Сертифициращи организации	+4
3.	Засадени нови площи трайни насаждения	Дка/2012 г.	20	30	100	ОСЗГ	+80

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

4.	Разработени и реализирани съвместни проекти между групи от села	Брой	0	1	2	Общ.адм.	+2
5.	Земеделски територии	Дка/2011 г.	118 800	118 150	119 100	НСИ/ Общ.адм.	+300
6.	Предприятия заети с рибарство и аквакултури	Брой/2012 г.	1	1	2	НСИ/ Общ.адм.	+1
7.	Отглеждани говеда, биволи, овце, кози, свине, птици, пчелни семейства	Брой/2010 г.	457, 23, 2809, 1024, 257, 7676, 1706.	465, 25, 3000, 1100, 265, 7 700, 1720.	480, 30, 3100, 1150, 280, 7850, 1750	ОСЗ	+23, +7, +291, +126, +23, +174, +44

Приоритет 2. Повишаване на конкурентноспособността на МСП чрез насърчаване на инвестициите, разнообразяване на съпстващите производства и услугите.

8.	Реализирани нощувки в община Ябланица	Брой/2012 г.	40	210	350	Общ.администрация/НСИ	+310
9.	Изградени къщи за гости, ресторанти и хотели	Брой/2013	5	9	11	Общ.адм.	+6
10.	Проведени курсове за професионално обучение	Брой/2012 г.	5	7	9	Общ.адм	+4
11.	Обучения и обучителни пътувания на предприемачи	Брой/2012 г.	4	6	8	Общ.администрация/МИГ	+4
12.	Проекти за маркетинг на туризма и местни продукти и услуги по ПРСР и други оперативни програми	Брой/2013 г.	1	2	4	ИСУН/Общ.адм.	+3

ПРИОРИТЕТ 3. Развитие и модернизация на инфраструктурата, създаваща условия за устойчиво развитие.

13.	Рехабилитирана и изградена канализационна мрежа	м/2013 г.	4375	125	500	Общ.адм.	+625
14.	Населени места с разделно събиране на отпадъците	Брой/2012 г.	5	9	9	РИОСВ/Общ.адм.	+4
15.	Подготвени технически проекти	Брой/2013 г.	3	6	10	Общ.адм.	+7
16.	Обновени (ремонтирани) улици и площади	%/2012 г. (1191 дка)	20	30	50	Общ.адм.	+30
17.	Поддръжка (частичен ремонт) на уличната мрежа	Населени места /2012 г.	8	9	9	Общ.адм.	+1
18.	Изградена нова улична мрежа	км./2012	0	1	2	Общ.адм.	+2
19.	Изградени центрове за хора в неравностойно положение	Брой/2011 г.	0	2	4	Общ.адм.	+4
20.	Изградена обществена туристическа инфраструктура	Брой/2011 г.	2	4	6	Общ.адм.	+4

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

21.	Ремонт и изграденост на междуобщинските пътни отсечки	км /2012 г.	0	10	20	Общ.адм.	+20
22.	Обновени с енергийна ефективност/санирани административни сгради	Брой/2012 г.	6	9	11	Общ.адм.	+5
23.	Обновени с енергийна ефективност/санирани жилищни сгради	Брой/2012 г.	12	28	55	Общ.адм.	+43
24.	Наети лица в хотелиерството и ресторантьорството	Брой/2011 г.	72	80	95		+23
25.	Брой къщи за гости/ресторанти	Брой/2013 г.	33	35	40	Общ.администрация/ НСИ	+7
26.	Разработени туристически маршрути	Брой/2013 г.	5	7	9	Общ.адм.	+4
27.	Разработени туристически атракции	Брой/2013	2	4	6	Общ.адм.	+4

Приоритет 4. Интегрирано развитие на общината чрез изграждане на инфраструктурни мрежи и услуги, обезпечаващи по-висок стандарт на живота.

28.	Осигурени места в детските градини на община Ябланица	Брой/2013 г.	160	160	160	Общ.адм.	0
29.	Благоустроени зелени площи и междублокови пространства	Дка/2012 г.	5	10	15	Общ.адм.	+10
30.	Изградени детски площадки	Брой/2013 г.	3	5	8	Общ.адм.	+5
31.	Спортни съоръжения	Брой/2013 г.	2	4	4	Общ.адм.	+2
32.	Реализирани културни събития	Брой/ годишно/ 2012 г.	25	27	29	Общ.адм.	+4
33.	Читалища	Брой/2013 г.	8	8	8	Общ.адм.	0
34.	Самодейни състави	Брой/2013 г.	4	4	4	Общ.адм.	0

Приоритет 5. Съхранение и развитие на човешкия капитал, предоставяне на повече и по-добри работни места.

35.	Темп на прираст на населението	%/2011 г.	1,6	1,6	1,6	НСИ/Об.адм.	0
36.	Наети лица по трудово и служебно правоотношение	Брой/2011 г.	1 163	1 175	1 192	НСИ	+29
37.	Разпределение на населението по образование (висше, средно, основно, начално, никога не посещавали училище)	%/2011 г.	10, 37, 28, 22, 3	10,38, 30,20, 2	10, 40, 30, 18, 2	НСИ/Об.адм.	0, +3, +2, -4,-1

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Приоритет 6. Насърчаване на социалното приобщаване, намаляване на бедността и подкрепа за хората в неравностойно положение.

38.	Осигурени услуги за хора в неравностойно положение	Брой/2013 г.	3	4	5	Общ.адм.	+2
39.	Изградени центрове за хора в неравностойно положение	Брой/2013 г.	0	1	1	Общ.адм.	+2
40.	Брой подпомогнати лица в неравностойно положение	Брой/2011 г.	271	280	305	Общ.адм.	+34
41.	Села без действащи амбулатории за здравни услуги	Брой/2013 г.	3	1	0	Общ.адм.	-3
42.	Обслужени от домашния социален патронаж потребители	Брой/2012 г.	90	98	110	Общ.адм.	+20

Приоритет 7. Подобряване на околната среда и биоразнообразието.

43.	Залесена площ	Дака/2011 г.	750	760	780	ТП „ДГС – Тетевен“	+30
44.	Проведени акции за почистване на замърсените терени	Брой/2013 г.	1	4	7	Общ.адм.	+6
45.	Реализирани инициативи, свързани с биоразнообразието	Брой/2012 г.	0	1	2	Общ.адм..	+2
46.	Регистрирани замърсявания на почва, въздух и вода	Брой/2012 г.	0	0	0	РИОСВ	0

Приоритет 8. Подобряване управлението на процесите и дейностите в общинската администрация.

47.	Участие на Община Ябланица в международни проекти	Брой/2012	0	1	3	Общ.администрация	+3
48.	Електронизация на предоставяните услуги	Брой /2013 г.	0	2	4	Общ.адм.	+4
49.	Подобряване на квалификацията на общ.администрация	Брой обучени общ.служители -2013 г.	77	85	98	Общ.адм.	+21
50.	Създадени партньорства между местната власт, НПО и бизнеса/конкретни инициативи	Брой/2012 г.	3	4	6	Общ.адм.	+3
51.	Аутсорсорсвани услуги	Брой/2012 г.	0	2	2	Общ.адм.	+2

Приоритет 9. Добра информираност, публичност и партньорства.

52.	Осигурен достъп до общински регистри	Брой/2012 г.	6	7	9	Общ.адм.	+3
53.	Разширени заседания на ОбС	Брой/2012 г.	1	2	3	ОбС	+2
54.	Анкетни допитвания до населението по важни въпроси	Брой/2012 г.	0	1	2	Общ.адм.	+2

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

54.	Реализирани ПЧП	Брой/2012 г.	0	1	1	Общ.адм.	
55.	Реализирани съвместни проекти (Община – НПО)	Брой/2012 г.	0	2	3	Общ.адм.	+3
56.	Охранявани общински обекти	Брой/2012 г.	3	5	6	Общ.адм.	+3

За следените от индикаторите характеристики са комбинирани разнообразни източници на информация, предоставящи точна и осъвременена информация. Подборът на индикаторите спрямо спецификата на стратегическите цели и приоритети, в съчетание с техния оптимизиран брой, позволяват успешното прилагане на системата от индикатори по време на изпълнението на плана и особено при подготовката на планираните оценки на ОПР.

6. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Особно важно за изграждането на системата индикатори е осигуряването на надеждни информационни източници. Основното средство за събиране на информация са базата данни, които може да предостави НСИ (Националният статистически институт), които в повечето случаи се осигуряват от съответната териториална единица - Териториалното статистическо бюро. Статистическите звена осигуряват голяма част от текущата статистика, както и по-подробни данни от преброяванията. Те предоставят на общините надеждна и актуална информация за населението и неговите демографски характеристики.

Други надеждни източници за получаване на търсената информация са: РИОСВ, РС към Агенцията по заетостта, Областно пътно управление към Агенция пътна инфраструктура, Енергийните дружества, Земеделските служби, Регионалната инспекция за опазване и контрол на общественото здраве, самата общинска администрация и др.

Общинската администрация Ябланица и поддържаните от нея списъци и регистри са ключов източник на информация. Поддържането на база данни за целите на наблюдението и оценката на ОПР следва да се осигурява именно от информационните масиви и наблюденията на общинските звена.

На база на информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС може да се прецени ефективността на приложението на финансовите

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

ресурси на ЕС в общината, в областта и в България като цяло. Освен това може да се регистрира и концентрацията на ресурси в конкретна област.

7. ОСНОВНИ СТРУКТУРИ И ТЕХНИТЕ ФУНКЦИИ

Разработването, управлението, наблюдението и контрола на ОПР се извършва от основни структури, които са пряко ангажирани с общинския план. Всеки от тях има специфични отговорности съгласно нормативната уредба. Това са:

- Общинския съвет на община Ябланица;
- Кмета на общината;
- Общинската администрация;
- Разнообразните институции осигуряващи информация;
- Заинтересовани страни и професионалните общности.

Съгласно чл. 23. т. 1 от Закона за регионалното развитие Кметът на общината организира изработването на общинския план за развитие и го внася за обсъждане и приемане от общинския съвет. Освен това останалите точки от чл.23, гласят, че Кметът:

1. ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на общинския план за развитие;
2. организира изграждането, поддържането и оперирането на единната информационна система за управление на регионалното развитие на територията на съответната община;
3. представя годишен доклад за наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие за одобряване от Общинския съвет;
4. осигурява публичност и прозрачност на Общинския план за развитие, както и на действията по реализацията му.

На базата на разработената система от индикатори ще се наблюдава изпълнението на ОПР и на постигнатите резултати. За да бъде ефективно това наблюдение е необходимо да се знае кой, кога и как ще се включва и какви функции ще изпълнява при наблюдението на ОПР. За по-голяма яснота по-долу са изброени задълженията на всяка основна структура.

Общинският съвет е ръководният орган за наблюдение на ОПР. Неговите представители се включиха още на етапа на разработване на ОПР. Те контролираха дейностите, свързани с неговото изпълнение. Голяма част от общинските съветници

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

съвместно с останалите заинтересовани страни активно участваха в разработването на документа, осигурявайки условията за открито осъществяване на регламентираните дейности по планирането на общинското развитие. Практиките за осигуряване на публичност трябва да бъдат продължени и във времето на реализацията на плана. Освен това трябва да се спазят изискванията и за текуща отчетност на резултатите от ОПР през целия планов период.

Кметът въвежда и контролира процедурата за подготовката на доклада, след което предлага завършения документ за одобрение от Общинския съвет. Неразделна част от процедурата е изпращането на доклада до председателя на Областния съвет за развитие на Област Ловеч.

Общинската администрация, чрез своите дирекции и отдели активно се включваха във всички етапи на разработването на ОПР. Те осигуряваха актуална информация, участваха в обсъжданията и активно генерираха предложения. Тяхната роля се допълваше от допълнителната координация и комуникация с всички останали заинтересовани страни. Тези ангажименти трябва да продължат и през целия период на изпълнение на ОПР.

Кметовете и кметските наместници също участваха в обсъжданията и дискусиите при изработването на ОПР. В периода на изпълнение на ОПР те имат за задача да наблюдават осъществяването на общите цели на общинското развитие в рамките на селата и да осигуряват информация за състоянието и тенденциите в развитието на техните землища. Те също са част от системата за наблюдение.

Заинтересовани страни са още:

- неправителствените организации;
- училищата и детските градини;
- читалищата;
- частните предприемачи и земеделските производители;
- социалните институции;
- професионалните общности, заедно с отделните жители в общината;
- гражданите.

Активната комуникация между всички заинтересовани страни чрез фокус групите и анкетното проучване допринесе за интегрираното и балансирано разработване на ОПР. От друга страна обвързването на изброените звена в единна система за взаимодействие

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

позволява всеобхватното наблюдение на ОПР и точната оценка на неговата ефективност и ефикасност в бъдеще.

8. НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР

Системата за наблюдение и оценка на ОПР Ябланица предвижда систематизираността и последователността на отделни функции, които са обединени в единна система. Съгласно законодателството в сферата на регионалното развитие, кметът на общината и Общинският съвет съвместно обезпечават дейностите по изработването, съгласуването, реализацията и наблюдението на ОПР. Двата органа осигуряват предпоставките за въвличане на обществеността в работата по създаването и прилагането на ОПР.

Кметът на общината организира цялостния процес в условията на постоянна координация и комуникация с одобряващия и приемащия орган – Общинския съвет.

Общинският съвет е определен като основен орган за наблюдение на ОПР. Функциите на ОС, съгласно чл. 81 от ППЗРР са осигуряване на необходимата информация за оценка, координация и разпределение на отговорностите между отделните административни структури, изпълняващи ОПР, поддържане на непрекъсната комуникация с централните и местните институции. ОС утвърждава необходимите мерки за промяна и усъвършенстване на системата за наблюдение и оценка на плана. Основният управляващ орган трябва да адаптира изброените дейности към действащото законодателство и утвърдените норми за обществена дейност в страната, както и да популяризира резултатите от ОПР в публичното пространство.

Кметът на общината организира изработването на ОПР и ПРОПР. Той отговаря за ресурсното осигуряване, за реализацията, наблюдението и оценката на конкретните дейности по реализацията на ОПР. Инструментът за обобщаване и представяне на резултатите от прилагането на ОПР, респективно неговото наблюдение, е **годишния доклад**. Системата за наблюдение на ОПР Ябланица предвижда изработването на общо шест годишни доклада. Изводите от съдържанието на докладите са информационната основа за междинната и последващата оценка на плана.

Годишният доклад предоставя информация за:

- Социалните, икономическите и екологичните промени в рамките на общината през изтеклия период;

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

- Степента на изпълнение на предвидените стратегически цели;
- Степента на изпълнение на приоритетите, мерките и проектите;
- Конкретните резултати от изпълнението на задълженията на компетентните органи свързани с изпълнението на плана;
- Предложения за подобряване на системата за наблюдение, за цялостния процес по изпълнението на плана, а при необходимост и за нуждата от актуализация.

Докладът трябва да предостави информация и относно:

- Предприетите мерки за осигуряване на публичност на плана;
- Идентифицираните проблеми и предложения за тяхното преодоляване;
- Използваните начини за събиране на информация;
- Функционирането на формираните конкретни партньорства.

Докладът се обсъжда и приема от ОС.

Съществена функция на ОС и Кмета е планирането на вътрешна организационна структура, където са детайлно разпределени задълженията на специализираните общински дирекции и отдели, поддържащи процеса по наблюдение на ОПР.

Изработването на **Междинна оценка на ОПР** е предвидено за 2017 година, която включва:

- Оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
- Оценка на степента на постигане на съответните цели;
- Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- Изводи и препоръки за актуализация на съответния документ.

Междинната оценка следва да проследи още:

- Досегашния прогрес на плана;
- Актуалността на стратегията му спрямо настъпилите промени в средата;
- Ефективността на координацията между компетентните органи.

Междинната оценка трябва да констатира и аргументира нуждата от актуализация на ОПР. Междинната оценка се явява ключов инструмент за оценка на изпълнението на ОПР и представлява логическо продължение на предходните годишни доклади.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Междинната оценка се изработва от експертен екип при взаимодействие между всички заинтересовани страни, предоставящи становище за досегашните резултати от плана.

При необходимост от актуализация, разработването на ОПР се планира да се направи през втората половина 2017 година, като се следва структурата на настоящия документ.

Междинната оценка обобщава дейностите по събиране и обработка на информацията, приложението на системата от индикатори, формулирането на насоките за корекция на плана. Извършването на дейностите изисква експертен екип, който активно трябва да си взаимодейства с основните структури на общинската администрация. Особено важно е в процеса да се включат активно заинтересованите страни, тъй като те предлагат други гледни точки, които са важни за обективността на оценката. Данните от специализираните институции, съхраняващи нужната статистическа информация са най-точния измерител на резултатите. След разработването на Междинната оценка, Кметът я внася в ОС за обсъждане и одобрение.

Направените изводи на Междинната оценка могат да доведат до евентуалната актуализация на ОПР поради няколко причини:

- Динамични социални и икономически процеси на общинско ниво, водещи до съществени изменения в социално-икономическия профил на общината;
- Възникнали сериозни изменения в екологичната обстановка;
- Важни промени в законодателната и стратегическата рамка на национално и европейско ниво;
- Промяна на европейските и националните законови документи;
- Промяна на основните политики и секторните планове и програми.

Междинната оценка следва да оцени значимостта на настъпилите изменения и адекватността на действащия ОПР спрямо тях и да определи дали е целесъобразно формулирането на допълнителни мерки и дефинирането на нови проекти – изработването на актуализиран документ за изпълнение за оставащото време от програмния период.

В случай на положително становище от Междинната оценка, относно потребността от актуализация на ОПР, се изработва актуализиран документ на ОПР за периода 2018-

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

2020. Възможно е да се вземе решение само за актуализиране на Програмата за реализация на ОНР.

8.1. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Елементите от системата за наблюдение, оценка и актуализация на ОНР са обобщени в прилежащата Таблица № 26 за разпределение на дейностите във времето и сред отделните участници.

Общите дейности са класифицирани в следните видове:

- Събиране на информация;
- Провеждане на дискусии, фокус групи, анкети;
- Консултиране;
- Публично обсъждане;
- Организиране реализацията на ОНР;
- Одобряване.

Дейностите сред идентифицираните компетентни органи и заинтересовани страни, във връзка с осъществяването на най-важните събития от хронологията на плана са разпределени по следния начин:

- Първоначална/последваща оценка;
- Годишен доклад;
- Междинна оценка;
- Публична информираност;
- Актуализиран ОНР;
- Изпълнение на ОНР.

Включването на заинтересованите страни в разработването на ОНР е продължителен и сложен процес, за това той е свързан с въвеждането на определени механизми за координация и комуникация между участващите, както и с извършването на конкретни операции. Тези механизми трябва да бъдат продължени и във времето на реализация на ОНР. За целта трябва да се уточни конкретния момент във времето, задаването на определени отговорности, наблюдението и контрола над тях.

Подобен подход предлага детайлно разработената система, позволяваща успешно управление на ОНР, като съчетание от взаимосвързани и подредени във времето действия, които включват:

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

- Организирането на информационна система, съдържаща данни за всички проекти включени в ОПР, както и информация покриваща изискванията на индикаторите;
- Активен диалог със заинтересованите страни, отчитащ реализираните от тях проекти, както и техните наблюдения върху общинското развитие.

Този механизъм следва да се доразвие през следващите години с изработването на годишните доклади, междинната, последващата оценка и евентуалната актуализация на документа.

Годишен доклад за изтеклите години ще се изработва през 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 г. Той ще е базиран на събраната информация от страна на общинските специалисти въз основа на разработената в настоящия документ система от индикатори. След изготвянето на доклада, задължение на общинската администрация е да се организира публичното представяне и разпространяването на доклада.

Публичността изисква информацията за ОПР да се:

- Публикува на интернет страницата на общината;
- Използват активно местните медии;
- Изпрати документа на ключовите партньори по реализацията на ОПР;
- Организира и проведе публична дискусия, въвличаща компетентните органи, заинтересованите страни и професионалните общности.

Междинната оценка следва да се извърши от външен експертен екип през 2017 година. Избраният екип, трябва да отговаря на разпоредбите на ППЗРР и задължително да използва разработената система от индикатори при постоянен контакт със общинската администрация. След одобрението на оценката от ОС, материалите ѝ се публикуват на Интернет страницата на общината.

Аналогична е и процедурата за Последващата оценка на плана, предвидена за 2020 година, която представлява финален момент от наблюдението и оценяването на Общинския план за развитие.

Последващата оценка включва:

- Оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
- Оценка на общото въздействие;
- Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

- Изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Последващата оценка дава препоръки за разработването на ОПР за програмния период започващ от 2021 година. Актуализираният документ следва реда за подготовка на ОПР, включително техническото изпълнение на задачата и формалните процедури по неговото приемане. Документът е логично продължение на изводите и решение на проблемите, описани от доклада на Междинната оценката.

Таблица № 26 Система за наблюдение и оценка на общинския план

Етапи		Разработване на ОНР							Реализиране на ОНР																													
Година	2013						2014	2015				2016				2017						2018				2019				2020								
Тримесечие	2	2	3	3	4	4	1,2,3,4	1	2	3	4	1	2	3	4	1,2	2	3	3	4	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
Дейности	Инф.	Диск.	Кон.	ПН	Обс	Од.	Изп.	Од.	Изп.	Изп.	Изп.	Од.	Изп.	Изп.	Изп.	Инф.	Диск.	Кон.	ПН	Обс	Од.	Од.	Изп.	Изп.	Изп.	Од.	Изп.	Изп.	Изп.	Од.	Изп.	Изп.	Изп.	Од.	Изп.	Кон.	Од.	
Участници	Кмет на общината																																					
	Общински съвет																																					
	Общинска администрация																																					
	Заинтересовани страни																																					

Легенда			
Събиране на информация	Инф.	Първоначална/последваща оценка	ПО
Провеждане на дискусии, фокус групи, анкети	Диск.	Годишен доклад	ГД
Консултиране	Кон.	Междинна оценка	МО
Публично обсъждане	Обс.	Публичност и информираност	ПН
Организиране реализацията на ОНР	Орг.	Актуализиран ОНР	АОП
Одобряване	Од.	Изпълнение на ОНР	Изп.

9. ИНФОРМИРАНост, ПУБЛИЧНОСТ И ПАРТНЬОРСТВО

Ръководен принцип на разработването и реализацията на ОПР съгласно Закона за регионалното развитие и прилежащият му правилник за неговото прилагане е търсенето на *партньорство, публичност и прозрачност*. Кметът на общината и Общинският съвет са органите, които осигуряват информация и публичност за дейностите по ОПР.

Общинският план за развитие може да се превърне в ефективен инструмент за управление и пълноценно развитие на община Ябланица единствено при активен обмен на идеи и координирани действия между всички заинтересовани страни. Предпоставка за формирането на партньорства и повече възможности за съвместни ефективни действия е публичното представяне на пълния набор информация и активното включване на ключовите фигури на всички етапи от разработването и реализацията на плана. За това в ОПР са разработени механизми за осигуряване и обмен на информация между отделните заинтересовани страни. Идентифицирани са възможностите за публичното представяне и разпространяване на резултатите от всички етапи от реализацията на ОПР. За целта се използват различни механизми за представяне и дискутиране на ОПР. Разработването на балансиран, реалистичен и отразяващ местната специфика документ става само ако се отчетат разнообразните интереси и съображения, които се съгласуват и приоритизират в процеса на съвместна работа. При разработването на документа, следва да се представят и популяризират работните предвиждания на ОПР, начините за тяхната реализация и очакваните конкретни ползи за развитието на общината и нейната общност. Съпричатността и анагажираността на заинтересованите страни при разработването на ОПР са особено важни за постигането на обществена ангажираност към целите на плана и неговото изпълнение. По този начин обвързването на двата етапа с партньорство, публичност и прозрачност гарантират неговия успех.

Реализацията на ОПР се осъществява като в неговата програма се включат конкретните проекти, които се реализират успешно единствено при концентрация на ресурси и усилия. Разпределението на дейностите и отговорностите между публичния, частния и неправителствения сектор води до привличането на повече ресурси и до устойчивостта на резултатите от проектите.

9.1. ИНФОРМИРАНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПАРТНЬОРСТВО ПО ВРЕМЕ НА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ОПР

Принципът на партньорство е един от основните механизми за функциониране на Европейския съюз. Основното изискване при изпълнение на този принцип е активното участие на гражданското общество в процеса на разработване, подбор, управление и мониторинг на проектите и стратегическите документи за развитие. Този принцип предполага прилагането на различни подходи за диалог и консултации на общинско и национално равнище, които да осигурят съвместното участие на местните и регионални власти, бизнеса и асоциациите на работодателите, синдикатите, неправителствените организации и други заинтересовани страни. Ефективното планиране и успешното устойчиво и интегрирано развитие се основават на отворен и прозрачен процес с широко включване на гражданите и заинтересованите страни в различните етапи. Законът за регионалното развитие и правилника за неговото прилагане определят търсенето на партньорство, публичност и прозрачност като ръководен принцип на разработването и реализацията на ОПР.

Информираността при разработването на ОПР включваше:

- Събиране на актуална и надеждна информация;
- Ситуационен анализ и оценка на направените предложения за развитие;
- Завършен и окомплектован документ на ОПР.

Публичността бе осигурена чрез работата на три фокус групи, на които експертният екип представи резултатите от работата си. В дискусиите се включиха всички заинтересовани страни – представители на Община Ябланица, общински съветници, кметове и кметски наместници, читалища, частни предприемачи и граждани.

На първата фокус група се представиха ОПР на Северозападен район за планиране и проекта на ОСР. На тази база се генерираха предложения и идеи, които да отговарят на местните потребности, но в същото време и да съответстват на приоритетите на РПР и ОСР. Определена бе визията и стратегическите цели на ОПР. Сред присъстващите беше разпространена анкета, осигурила точна информация за силните и слабите страни в общината през погледа на местната общност.

На втората фокус група се разгледаха резултатите от комплексния анализ на ситуацията в общината и направените оценки. На базата на направените изводи,

формулираните стратегически цели, приоритети и мерки се обсъди първия проектен вариант на ОПР.

На третата среща се представи завършен предварителен проект на ОПР, съдържащ всички компоненти съобразно „Методическите указания...” на МРРБ. Проведе се работна среща между екипа на ОПР от страна на Изпълнителя и Възложителя, кметовете и кметските наместници на общинските села, както и общинските съветници и граждани.

Между обществените дискусии се проведеха няколко работни срещи между Възложител и Изпълнител за конкретизиране на определена информация и изясняване на необходимите подробности касаещи дадени предложения. През целия период на разработване на ОПР се поддържаше електронна връзка между Изпълнителя и представителите на Общинската администрация, които бяха оторизирани да съдействат при разработването на ОПР в различните направления.

Проектът на ОПР през месец октомври и месец ноември в рамките на две седмици бе качен на сайта на община Ябланица за обсъждане и допълнения.

Проведената поредица от публични дискусии, в съчетание с анкети, насочените към гражданите, както и тясното сътрудничество при разработването на ОПР между Възложител и Изпълнител, осигуриха висока степен на публичност и съгласуваност на разработените проекти включени в Общинския план за развитие. Особено ценни бяха формираните активни и пълноценни контакти между Възложител, Изпълнител и заинтересовани страни. Формулирането на стратегическите предложения и дефинирането на проектите за развитие на общината ставаха на базата на изказаните мнения, коментари, препоръки и постигнатото съгласие в общността.

След това по предложение на Кмета на общината се премина към обсъждането и приемането на ОПР от страна на Общинския съвет на община Ябланица. След което решението и ОПР в неговата завършеност се публикува на Интернет страницата на общината.

9.2. ПУБЛИЧНОСТТА ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ОПР

Инструментите за управление на реализация на ОПР, определени от нормативната уредба, обезпечаваща регионалното стратегическо планиране са: **годишни доклади за изпълнението на ОПР, междинна и последваща оценка на общинския план.**

Изброените доклади съдържат информация за извършения прогрес по ОПР, несъответствията между планираното и реалното състояние на общината към

наблюдавания момент. Необходимо е публичното представяне на докладите, чрез тяхното публикуване на официалната страница на Община Ябланица, както и изпращането им на ключовите заинтересовани страни.

Следващото проявление на процеса е формирането на оперативни партньорства за реализиране на определените с общинския план приоритетни проекти за реализация. За тази цел, неразделна част от Програмата за реализация е описанието на необходимата организационна основа за изпълнение на проектите, обединяваща административна структура и партньори.

Ефективен инструмент е използването на различни медийни платформи за популяризиране на инициативите. Поради липсата на местна медия трябва да се обърне по-сериозно внимание на привличането на регионалните и националните медии при популяризирането на дейностите, свързани с реализацията на ОПР, както и да се използват активно директните контакти със заинтересованите страни.

10. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Заклучителният елемент от структурата на ОПР и водещата предпоставка за реализацията на плана и неговите цели е Програмата за реализация. Същността на програмата за реализация е обобщаването на подходящи проекти, продължаващи и конкретизиращи логиката на формулираните мерки от обхвата на приоритетните области. Тя определя начините за разпределение на наличните и потенциалните общински времеви, финансови и организационни ресурси, както и отговорните структури за реализацията на проектите.

Основната цел на програмата е да бъде осигурен оперативен капацитет и готовност за изпълнение на плана, като се следва логиката на приоритети, мерки и проекти. Отделни аспекти на основната цел са:

- Проследяване връзката между отделните мерки и следващите ги проекти;
- Определянето на ориентировъчна финансова стойност на проектите;
- Идентифициране на отговорна структура и ангажирани партньори при тяхното изпълнение;
- Определяне времето за реализация.

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

Въпреки комплексния характер на редица проекти и техният принос към повече от една приоритетна област, включените в състава на ОПР проекти принадлежат към определена мярка от приоритетните области на стратегическата част. В случая се прибегва до преобладаващата им принадлежност към една от приоритетните области. По този начин отнасянето на проектите към един приоритет се използва, за да се постигне по-голяма яснота и рационална подредба на проектите. По този начин ще се оптимизира управлението и разпределението на финансовите ресурси.

Подробният списък в **Таблица № 27** представя планираните проекти, индикативната им стойност, приблизителното време за тяхната реализация и отговорниците за тяхното изпълнение.

Таблица № 27. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР И ВРЪЗКИТЕ С ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ, МЕРКИ И ПРОЕКТИ

№	Наименование	Индикативна стойност в хил. лв.	Източник на финансиране	Отговор-на структура	Партньорска структура	Време за реализация						
						2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Приоритет 1. Повишаване на конкурентноспособността на селскостопанския сектор и сектора на рибарството и аквакултурите											
СЦ1.1	Развитие на съвременно, конкурентно и пазарно ориентирано селско стопанство											
м.1.1.1	Осъвременяване на селскостопанското производство.											
1.1.1.1.	Подобряване номенклатурата на производство и сортовата структура, съобразено с климатичните особености на района.	100	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор								
1.1.1.2.	Развитие на пчеларството, говедовъдството, овцевъдството, коневъдството, свиневъдството, птицевъдството чрез програми, кредити, лизинг, консултации и др.	1 000	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор								
1.1.1.3.	Подобряване на ресурсното и технологично обезпечаване на земеделското производство /семена, торове, препарати, горива/ чрез субсидиране и кредитни линии.	500	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор								
1.1.1.4.	Изграждане на площи на трайни насаждения на по-големи площи в частни, общински и държавен поземлен фонд.	800	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор								
м.1.1.2.	Реконструкция и осъвременяване на земеделските стопанства.											
1.1.2.1.	Оборудване на земеделските стопанства с нова техника за автоматизирана обработка на земята и земеделската продукция.	2 500	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор								
1.1.2.2.	Изграждане на нови сгради за животновъдните ферми, оборудвани със съвременни технологични линии и обзавеждане.	3 000	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор								

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

1.1.2.3.	Укрепване на жизнеспособността на стопанствата и разнообразяване на селскостопанските дейности.	2 000	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор								
м.1.1.3.	Подобряване на качеството и разнообразяване на неселскостопанските дейности – услугите.											
1.1.3.1.	Подобряване качеството на стоки и услуги.	800	ОПИК/ Частен сектор	Частен сектор								
1.1.3.2.	Разнообразяване на стоки и услуги.	500	ОПИК/ Частен сектор	Частен сектор								
м.1.1.4.	Развитие на билкопроизводството.											
1.1.4.1.	Отглеждане, обработка и преработка на билки.	400	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор								
м.1.1.5.	Подобряване качеството на земеделската продукция съобразено с изискванията на ЕС.											
1.1.5.1.	Сертифициране на земеделската продукция.	300	Частен сектор	Частен сектор								
1.1.5.1.	Внедряване на ISO 9001:2008 и еквивалентни на него.	800	ОПИК/ Частен сектор	Частен сектор								
1.1.5.2.	Подобряване на търговския вид и възможностите за реализация на продукцията.	1 200	Частен сектор	Частен сектор								
м.1.1.6.	Подкрепа на устойчивото развитие на местната общност на територията.											
1.1.6.1.	Институционално изграждане на МИГ.	2 500	ПРСР	МИГ	Община Ябланица							
1.1.6.2.	Прилагане на общностното развитие в местното икономическо развитие.	400	ОП"Добро управление"	Община Ябланица								
м.1.1.7.	Подобряване информираността на земеделските производители и предприемачите.											
1.1.7.1.	Изграждане на Информационен център към „МИГ Ябланица – Правец“ осигуряващ информираността на земеделските производители и предприемачите.	230	ПРСР	МИГ	Община Ябланица							
м.1.1.8	„Сътрудничество“ в рамките на Европейското партньорство за иновации (ЕПИ) за селскостопанска производителност и устойчивост.											
1.1.8.1.	Стимулиране трансфера на знания и иновации в областта на селското и горското стопанство.	50	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор								

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

1.1.8.2.	Обмен на информация и добри практики, чрез изграждане на устойчиви партньорства между представителите на бизнеса и земеделските производители.	150	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор	Община Ябланица										
1.1.8.3.	Стимулиране развитието и връзките между земеделските производители и създаване на браншови организации в различните сектори.	200	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор	Община Ябланица										
м.1.1.9	Развитие на маркетинга и рекламата на селскостопанската продукция.														
1.1.9.1.	Утвърждаване на местни марки.	100	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор	МИГ										
1.1.9.2.	Утвърждаване на местни био продукти и организиране на пазарната им реализация.	150	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор											
м.1.1.10.	Насърчаване на биологичното растениевъдство, пчеларство и животновъдство.														
1.1.10.1.	Производство и преработка на сливи.	450	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор											
1.1.10.2.	Производство на мед и други пчелни продукти.	550	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор											
1.1.10.3.	Изграждане на биоферми.	850	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор											
м.1.1.11.	Подпомагане развитието на рибовъдство и рибопроизводство.														
1.1.11.1.	Сформиране на браншово дружество с идеална цел.	150	ОПРА/Частен сектор	Частен сектор											
1.1.11.2.	Закупуване на съвременна техника за транспортиране на жива риба по водоемите и до търговските вериги в страната.	800	ОПРА/Частен сектор	Частен сектор											
1.1.11.3.	Изграждане на преработващи предприятия за риба и рибни продукти.	1 400	ОПРА/Частен сектор	Частен сектор											
м.1.1.12.	Балансирано управление на горите и горския фонд														
1.1.12.1.	Възобновяване и залесяване на горския фонд.	350	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор											
1.1.12.2.	Изграждане на горски пътища за обслужване на ГФ.	450	ПРСР/Частен сектор	Частен сектор											

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

1.1.12.3.	Организиране на страничните ползвания – паша, бране на билки, гъби, горски плодове.	250	Частен сектор	Частен сектор								
м.1.1.13.	Създаване на условия запазващи съществуващите работни места на заетите в селското стопанство и в МСП.											
1.1.13.1.	Включване в програми подкрепящи трудовата заетост и нейната устойчивост.	80	ОПРЧР	Община Ябланица								
1.1.13.2.	Разработване и прилагане на програми и проекти за временна и сезонна заетост.	100	ОПРЧР	Община Ябланица								
СЦ1.2.	Намаляване риска от наводнения, пожари и вредители.											
м.1.2.1.	Изграждане на система за наблюдение, превенция и борба с пожарите.											
1.2.1.1.	Изграждане на общинска мрежа за наблюдение и борба с пожарите.	80	Общински бюджет	Община Ябланица	ТП "ДГС Тетевен"							
1.2.1.2.	Превенция на пожарите и изграждане на миниреализовани ивици.	400	Общински бюджет	Община Ябланица	ТП "ДГС Тетевен"							
м.1.2.2.	Борба с ерозията наводненията и неблагоприятните климатични изменения.											
1.2.2.1.	Разработване на проекти за залесяване, намаляващи ерозията и свлачищата в общината.	280	ПРСР	ТП "ДГС Тетевен"	Община Ябланица							
1.2.2.2.	Възстановяване на горите върху обезлесените територии, особено върху тези засегнати и унищожени от пожари, съхнене, паша, незаконни сечи.	150	ПРСР	ТП "ДГС Тетевен"	Община Ябланица							
1.2.2.3.	Текущо почистване на речните корита и укрепване на речните брегове.	550	ПУДОС	Община Ябланица								
1.2.2.4.	Защита от ерозионни, абразионни и свлачищни процеси, превантивни мерки за справяне с екстремни природни бедствия.	250	ПУДОС	Община Ябланица								
1.2.2.5.	Дейности за адаптиране на населението и територията на Община Ябланица към въздействията на измененията на климата.	200	ОПОС	Община Ябланица								
Общо Приоритет 1:		22 620										

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

№	Наименование	Индикативна стойност в хил. лв.	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорска структура	Време за реализация						
						2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Приоритет 2. Повишаване на конкурентноспособността на МСП чрез насърчаване на инвестициите, разнообразяване на съпътстващите производства и услугите.												
СЦ 2.1.	Повишаване конкурентоспособността на МСП чрез ефективното използване на ресурсите и подпомагане прехода към устойчива на изменението на климата икономика с ниски нива на въглеродни емисии.											
м.2.1.1.	Активна подкрепа за МСП, повишаваща тяхната конкурентноспособност.											
2.1.1.1.	Изграждане на индустриална зона в с.Златна Панега.	200	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
2.1.1.2	Изграждане на бизнес инкубатор.	400	ОПИК	Община Ябланица	Частен сектор							
м.2.1.2.	Въвеждане на нови иновативни технологии и разнообразяване на асортиментите и услугите в МСП.											
2.1.2.1.	Реконструкция и модернизация на съществуващи МСП.	1 500	ОПИК	Частен сектор								
2.1.2.2.	Изграждане на нови малки и средни предприятия, базирани на съвременни технологии и услуги.	2 500	ОПИК	Частен сектор								
2.1.2.3.	Изграждане на иновативни преработващи предприятия.	1 500	ОПИК	Частен сектор								
м.2.1.3.	Внедряване на системи за качество.											
2.1.3.1.	Внедряване на ISO 9001:2008 и еквивалентни на него.	1 200	ОПИК	Частен сектор								
м.2.1.4.	Партньорство между общинска администрация, частния сектор, МСП и социалните партньори.											
2.1.4.1.	Проучване на бъдещите потребностите сред предприемачите и земеделските производители на нуждата от специалисти и експерти.	50	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
2.1.4.2.	Реализиране на партньорски пректи.	500	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

2.1.4.3.	Изграждане на ПЧП.	1 200	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
2.1.4.3	Аутсорсване на услуги.	100	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
2.1.4.4.	Провеждане на съвместни публични събития (между община, НПО и фирми) .	120	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
м.2.1.5.	Повишаване на предприемаческата култура и мениджърските умения.											
2.1.5.1.	Провеждане на различни форми на обучение – курсове, семинари, консултации и др.	40	ОПИК	Частен сектор	Община Ябланица							
2.1.5.2.	Обучителни пътувания в страната и чужбина за обмен на опит и добри практики.	50	ОПИК	Частен сектор	Община Ябланица							
м.2.1.6.	Подкрепа за преминаване към нисковъглеродна икономика и интелигентна мобилност за намаляване на климатичните промени.											
2.1.6.1.	Намаляване замърсяванията от земеделие, животноводство и преработваща промишленост.	150	ПРСР/ОПОС	Частен сектор	Община Ябланица							
2.1.6.2.	Намаляване замърсяванията от производствена дейност.	150	ПРСР/ОПОС	Частен сектор	Община Ябланица							
2.1.6.3.	Използване на биоторове.	500	ПРСР/ОПОС	Частен сектор	Община Ябланица							
СЦ 2.2.	Развитие и привличане на вътрешни и чужди инвестиции по програми и проекти за трансрегионално и транснационално сътрудничество.											
м.2.2.1.	Развитие на транснационално сътрудничество между местните групи за развитие.											
2.2.1.1.	Реализация на проекти съвместно с МИГ от други европейски страни.	400	ПРСР	МИГ								
м.2.2.2.	Сътрудничество с общини от Европейския съюз и други европейски страни.											
2.2.2.1	Разширяване и усъвършенстване на трансрегионалното и транснационалното сътрудничеството с други общини, бизнес структури и НПО.	400	ОППР/LLL	Община Ябланица	МИГ							
2.2.2.2	Разработване и реализиране на проекти по програми на ЕС подобряващи бизнес средата и разширяване на международните бизнес контакти.	350	ОППР/LLL	Община Ябланица	МИГ							

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

m.2.2.3.	Създаване на благоприятна среда за привличане на инвестиции.											
2.2.3.1.	Разработване на общинска инвестиционна и рекламна политика.	100	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
2.2.3.2.	Предприемане на мерки, създаващи нови инвестиционни възможности.	50	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
2.2.3.3.	Подобряване на бизнес климата, чрез подобряване на бизнес услугите.	80	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
2.2.3.4.	Насърчаване на публично-частното партньорство при изграждането на инфраструктурни проекти на територията на общината.	300	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
С.Ц.2.3	Развитие на интегриран туристически продукт, основан на историческите, културните, етноложките и природните дадености.											
m.2.3.1.	Маркетинг и реклама на местни туристически продукти.											
2.3.1.1.	Идентифициране и утвърждаване на нови местни туристически продукти и обединяването им в общи туристически продукти.	150	ПРСР	Община Ябланица	Частен сектор							
2.3.1.2.	Развитие и утвърждаване на Посетителския туристически център. (Обновяване на информацията. Разработване и обслужване на нови туристически маршрути. Посещения на международни изложения.).	350	ПРСР/Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
2.3.1.3.	Разработване на система за електронен обмен на информация и електронна система за регистрация на туристите.	180	ПРСР	Община Ябланица	Частен сектор							
2.3.1.4.	Издаване на рекламно-информационни материали за туристическите обекти и услуги.	120	ПРСР/Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
2.3.1.5.	Провеждане на рекламни кампании за популяризиране на туристическия потенциал на общината.	100	ПРСР/Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
2.3.1.6.	Разработване на проекти развиващи селския, културния и екологичния туризъм.	1 750	ПРСР/Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
2.3.1.7.	Организиране на Фестивал „Възраждане на местните традиции, обичаи и занаяти в община Ябланица“.	350	ПРСР/Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

2.3.1.8.	Участие в национални и международни туристически изложения.	50	ПРСР/Общин-ски бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
2.3.1.9.	Актуализиране на Програмата за развитие на туризма.	10	ОП"Добро управление	Община Ябланица								
2.3.1.10.	Актуализиране на Програмата за опазване на околната среда.	10	ОП"Добро управление	Община Ябланица								
2.3.1.11.	Организиране на местните културни празници и прояви, допринасящи за утвърждаване на общината като място с активно развитие на културния туризъм и туристическите услуги.	50	Общински бюджет	Община Ябланица	Читалищата							
м.2.3.2.	Изграждане на туристическа инфраструктура.											
2.3.2.1.	Изграждане на екопътеки, преминаващи през интересни от екологична гледна точка местности, пътеки до културни и исторически места и обекти.	400	ПРСР	Община Ябланица								
2.3.2.2.	Подобряване на достъпа до културните и екологичните обекти.	320	ПРСР	Община Ябланица								
2.3.2.3.	Изграждане на посетителски информационен център „Магията на карста“ непосредствено до паркинга на Съевата пещера.	150	ПРСР	Община Ябланица								
2.3.2.4.	Изграждане на къщи за гости и други обекти за туристически атракции.	1 200	ПРСР	Частен сектор								
2.3.2.5.	Изграждане на Туристически информационен център „Чудодейната сила на река Златна Панега“, изграждане на антична къпалня и озеленен участък около нея с места за отдих и развлечения.	850	ПРСР	Община Ябланица								
2.3.2.6.	Атрактивното експониране на археологичните артефакти на територията на община Ябланица.	150	ПРСР	Община Ябланица								
2.3.2.7.	Изграждане на инфраструктура за развлечения в района на язовирите.	350	ПРСР	Частен сектор								
2.3.2.8.	Планински ландшафтен парк «Драгоишки скален венец».	400	ПРСР	Община Ябланица								
С.Ц. 2.4.	Интензифициране на процеса, създаващ работни места.											
м.2.4.1.	Създаване високо равнище на заетост като условие за постигане на по-бърз и по-траен растеж, социално сближаване и повишаване на доходите.											

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

2.4.1.1.	Реализация на общински проекти, осигуряващи нови работни места, финансирани от БТ: млади хора до 29 г.; трайно безработни, хора с увреждания и др.	600	ОПРЧР	Община Ябланица	Частен сектор							
м.2.4.2.	Реализация на общински проекти, осигуряващи нови работни места и гъвкави форми на заетост, финансирани от ОПРЧР.											
2.4.2.1.	Периодично използване на програмите за временна и трудова заетост.	700	ОПРЧР	Община Ябланица	Частен сектор							
м.2.4.3.	Обучение и професионална подготовка.											
2.4.3.1.	Осигуряване на условия за квалификация и преквалификация на безработните и заплашените от уволнение.	150	ОПРЧР	Община Ябланица	Частен сектор							
2.4.3.2.	Обучение на туристически гидове и планински водачи.	15	ОПРЧР и ПРСР	Община Ябланица	Частен сектор							
2.4.3.3.	Реализация на проекти за повишаване на образованието и професионалната подготовка на хора в неравностойно положение.	150	ОПРЧР	Община Ябланица	Частен сектор							
2.4.3.4.	Адаптиране на учебните планове за професионално обучение към нуждите на пазара на труда.	20	ПРСР	Община Ябланица	Частен сектор							
2.4.3.5.	Включване на предприемачите в програми подкрепящи трудовата заетост на млади хора и дългосрочно безработните.	150	ОПРЧР	Частен сектор								
2.4.3.6.	Използване на ваучерната система за повишаване на професионалното обучение и квалификация в частния сектор.	40	ОПРЧР	Частен сектор								
м.2.4.4.	Създаване на условия за повишаване на трудовите доходи с акцент на младежката заетост.											
2.4.4.1.	Професионално обучение на младежите със средно, основно и по-ниско образование.	150	ПРСР/LLL	Община Ябланица	Частен сектор							
2.4.4.2.	Социална и професионална интеграция на младите хора, чрез включването им в различни програми, проекти и инициативи.	200	ПРСР/LLL	Община Ябланица	Частен сектор							
Общо Приоритет 2		20955										

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

№	Наименование	Индикативна стойност в хил. лв.	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорска структура	Време за реализация						
						2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ПРИОРИТЕТ 3. Развитие и модернизация на инфраструктурата, създаваща условия за устойчиво развитие.												
С.Ц.3.1	Инвестиции в инфраструктурата, свързана с управлението на водите и друга дребна по мащаби инфраструктура.											
м.3.1.1.	Водопреносна мрежа, канализация и пречиствателни станции.											
3.1.1.1.	Подмяна на водопреносната мрежа в с.Малък Извор.	1 000	ПРСР	Община Ябланица								
3.1.1.2.	Изграждане на пречиствателна система за питейна вода водохващане Видрите и Западен клон.	5 000	ПРСР	Община Ябланица								
3.1.1.3.	Изграждане и/или доизграждане на канализационната мрежа в Ябланица II етап.	40 000	ПРСР	Община Ябланица								
3.1.1.4.	Изграждане на съоръжения за рециклиране, компостиране, оползотворяване и обезвреждане на утайки от изградената ПСОВ.	400	ПУДОС	Община Ябланица								
3.1.1.5.	Възстановяване на хидромелиоративни съоръжения в районите на язовирите.	300	ПРСР	Община Ябланица	Частен сектор							
3.1.1.6.	Реконструкция и модернизация на Клон 1 – с.Орешане.	400	ПРСР	Община Ябланица								
С.Ц.3.2	Подобряване на техническата инфраструктура, рехабилитация на уличната настилка, благоустрояване на обществената среда и пространствата.											
м.3.2.1.	Подобряване на техническата и транспортната инфраструктура.											
3.2.1.1.	Рехабилитация на уличната, тротоарната мрежа и подземната инфраструктура на улиците в гр.Ябланица.	4 000	ПРСР	Община Ябланица								

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

3.2.1.2.	Рехабилитация и изграждане на уличната мрежа в селата: Брестница, Златна Панега, Добревци, Орешене, Дъбравата, Батулци, Голяма Брестница, Малък извор.	12 000	ПРСР	Община Ябланица								
3.2.1.3.	Подобряване достъпа до архитектурната среда, чрез включването ѝ като основно изискване във всички бъдещи проекти.	150	ПРСР	Община Ябланица								
3.2.1.4.	Рехабилитация и изграждане на междусешищната пътна мрежа.	7 000	ПРСР	Община Ябланица								
м.3.2.2.	Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на основни услуги на местно равнище за населението.											
3.2.2.1.	Изграждане на зелени площи, детски площадки и места за отдих в с.Златна Панега.	50	ПРСР	Община Ябланица	Частен сектор							
3.2.2.2.	Изграждане на детски площадки и прилежащите им пространства в с.Брестница и в с.Добревци.	70	ПРСР	Община Ябланица	Частен сектор							
3.2.2.3.	Обновяване на зоните за обществен отдих: градски парк в гр.Ябланица, градинки и други зелени площи в общината.	300	ПРСР	Община Ябланица	Частен сектор							
3.2.2.4.	Изграждане и модернизиране на междублоковите пространства в гр.Ябланица.	150	ПРСР	Община Ябланица	Частен сектор							
3.2.2.5.	Подобряване достъпа до гробищните паркове във всички населени места на общината.	150	Общински бюджет	Община Ябланица								
м.3.2.3.	Осъвременяване на телекомуникационната мрежа на територията на общината.											
3.2.3.1.	Изграждане и разширяване обхвата на широколенов интернет до всички обществени сгради в общината.	50	ОПТТИ	Министерството на транспорта								
3.2.3.2.	Цялостно покритие на територията от сигнала на мобилните оператори.	150	Частно финансиране	Моб.оператори								
С.Ц.3.3 .	Стимулирано внедряване на иновациите и изграждането на енергийно ефективни мрежи.											
м.3.3.1.	Подобряване на енергийната ефективност.											

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

3.3.1.1.	Поддръжка и подновяване на енергийно ефективно улично осветление в населените места на общината.	150	Фонд "Козлодуй"	Община Ябланица								
3.3.1.2.	Ремонт и саниране на сградата на Общинска администрация – Ябланица.	100	ПРСР	Община Ябланица								
3.3.1.3.	Саниране на кметствата в общината.	700	ПРСР	Община Ябланица								
3.3.1.4.	Изграждане на улично видеонаблюдение на възлови места в населените места на община Ябланица.	200	Общински бюджет	Община Ябланица								
3.3.1.5.	Подобряване на енергийната ефективност (саниране) на производствени сгради и жилища.	1 500	Частно финансиране/ОПРР	Фирми и физически лица								
3.3.1.6.	Намаляване на разхода на енергийни ресурси и въвеждане на модерни инсталации за енергийна независимост на жилищните сгради.	1 800	Частно финансиране/ОПРР	Фирми и физически лица								
м.3.3.2.	Подобряване на електропреносната мрежа.											
3.3.2.1.	Частична реконструкция на електромерната на проблемните места.	100	Частно финансиране	ЧЕЗ	Община Ябланица							
м.3.3.3.	Изграждане на структури от алтернативни енергийни източници.											
3.3.3.1.	Изграждане и въвеждане в експлоатация на алтернативни енергийни източници.	1 000	ЧЕЗ	Община Ябланица								
3.3.3.2.	Изграждане на слънчеви колектори в жилищата и фирмите за задоволяване на собствените енергийни нужди.	550	Частно финансиране/ОПРР	Фирми и физически лица								
Общо по Приоритет 3:		77 270										

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

№	Наименование	Индикативна стойност в хил. лв.	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорска структура	Време за реализация						
						2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Приоритет 4. Интегрирано развитие на общината чрез изграждане на инфраструктурни мрежи и услуги, обезпечаващи по-висок стандарт на живота.												
СЦ 4.1.	Развитие на образованието и професионалната подготовка											
M.4.1.1	Обновяване на сградния фонд и подобряване на енергийната му ефективност.											
4.1.1.1.	Ремонт и осигуряване на енергийна ефективност на училищата в с. Орешене - ОУ „Васил Левски” и в с.Брестница - ОУ „Христо Ботев”.	200	ПРСР/Доверителен Екофонд	Община Ябланица								
4.1.1.2	Ремонт и осигуряване на енергийна ефективност на ОДЗ „Райна Княгиня,,, филиалите в с.Златна Панега, с.Брестница и с.Добревци.	1 000	ПРСР/Доверителен Екофонд	Община Ябланица								
m.4.1.2	Увеличаване дела на младото поколение със завършено средно образование и степен на придобита квалификация.											
4.1.2.1	Изграждане на Център за професионална подготовка или филиал на такъв в гр.Ябланица.	30	ПРСР/ОПРЧР	Частен сектор	Община Ябланица							
4.1.2.2.	Откриване на специализирана паралелка свързана с туризма в СОУ „Васил Левски“.	15	ПРСР/ОПРЧР	Община Ябланица								
4.1.2.3	Организиране на професионални курсове осигуряващи квалификацията и/или преквалификацията на безработните млади хора.	90	ПРСР/ОПРЧР	Частен сектор	Община Ябланица							
С.Ц. 4.2.	Подобряване на здравната и социална инфраструктура за осигуряване на качествени и достъпни услуги.											
m.4.2.1	Изграждане, реконструкция, ремонт и обзавеждане на общинска инфраструктура за предоставяне на социални услуги за деца и възрастни хора.											
4.2.1.1.	Изграждане, обзавеждане и функциониране на Дом за стари хора в с.Добревци.	500	ПРСР	Община Ябланица								
4.2.1.2.	Изграждане, обзавеждане и функциониране на Дневен център за възрастни хора в гр.Ябланица.	3 000	ПРСР	Община Ябланица								

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

4.2.1.3.	Изграждане, обзавеждане и функциониране на Дневен център за хора с увреждания Ябланица.	3 000	ПРСР	Община Ябланица								
4.2.1.4.	Изграждане на дневен център за обществена подкрепа	500	ПРСР	Община Ябланица								
4.2.1.5.	Изграждане на Център за социална интеграция и рехабилитация.	500	ПРСР	Община Ябланица								
4.2.1.6.	Разкриване на социална трапезария.	560	ОПРР	Община Ябланица								
м.4.2.2.	Достъпно и качествено здравеопазване на всички жители на общината.											
4.2.2.1.	Осигуряване на достатъчно по обем медицински услуги в периферните населени места на общината.	15	Програма „Здраве за растеж“	Община Ябланица								
4.2.2.2.	Създаване на услугата здравен медиатор в ромската махала.	150	ОПЧРЧ	Община Ябланица								
4.2.2.3.	Ремонт на лекарски/ зъболекарски кабинет в селата.	100	Общински бюджет	Община Ябланица								
4.2.2.4.	Ремонт на сградата на бившата поликлиника.	5 000	ПРСР	Община Ябланица								
4.2.2.5.	Разработване и реализиране на Профилактични програми за социално значими онкологични, сърдечно-съдови, белодробни и други заболявания.	20	Програма „Здраве за растеж“	Община Ябланица								
4.2.2.6.	Прилагане на Програма за детското и майчинското здравеопазване.	10	Програма „Здраве за растеж“	Община Ябланица								
4.2.2.7.	Разработване на програма за подобряване на здравеопазването сред малцинствата, инвалидите и хората в неравностойно положение.	30	Програма „Здраве за растеж“	Община Ябланица								
С.Ц.4.3.	Изграждане и обновяване на културната, спортната и развлекателната инфраструктура и предлаганите от тях услуги.											
м.4.3.1.	Обновяване, поддръжка и оборудване на читалищата и другите културни обекти.											
4.3.1.1.	Обновяване и подобряване на енергийна ефективност на читалището в с.Орешене.	800	ПРСР	Община Ябланица								
4.3.2.2.	Подобряване на енергийна ефективност и обновяване на читалището в с.Златна Панега.	500	ПРСР	Община Ябланица								

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

4.3.2.3.	Поддръжка и ремонт на паметниците, намиращи се на територията на община Ябланица.	100	Общински бюджет	Община Ябланица								
4.3.2.4.	Оборудване за Читалищата в общината с офис техника, носии и др. оборудване.	200	ПРСР	Община Ябланица								
м.4.3.2.	Разширяване обхвата и подобряване на услугите предоставяни от читалищата.											
4.3.2.1.	Възобновяване на местни обреди и обичаи.	100	ПРСР	Община Ябланица								
4.3.2.2.	Подобряване достъпа до „Електронни библиотеки“	80	Програма на „Глобалните библиотеки“.	Община Ябланица								
м.4.3.3.	Изграждане, поддръжка, подобряване и обновяване на спортната база и спортните съоръжения.											
4.3.3.1.	Изграждане на спортен комплекс, включващ: открит плувен басейн и тенис на корт.	2 000	Частно финансиране	Частен сектор	Община Ябланица							
4.3.3.2.	Текуща поддръжка на изградената спортна инфраструктура.	100	Общински бюджет	Община Ябланица								
4.3.3.3.	Поддръжка и експлоатация на спортните съоръжения, чрез прилагане на ПЧП.	50	Общински бюджет	Община Ябланица								
4.3.3.4.	Изграждане на площадка за делтапланеризъм на Драгоица.	50	Частно финансиране	Частен сектор	Община Ябланица							
4.3.3.5.	Изграждане на вело-крос писта на Драгоица.	500	Частно финансиране	Частен сектор	Община Ябланица							
С.Ц.2.4.	Изграждане на търговска и бизнес инфраструктура и откриване на услуги за гражданите											
м.4.4.1.	Предоставяне на сервизно ремонтни, битови и други услуги.											
4.4.1.1.	Ремонт на мобилни апарати, компютри и др. офис техника.	20	Частно финансиране	Частен сектор								
4.4.1.2.	Химическо чистене.	50	Частно финансиране	Частен сектор								
4.4.1.3.	Козметични и други услуги.	10	Частно финансиране	Частен сектор								
	Общо Приоритет 4	19 280										

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

№	Наименование	Индикативна стойност в хил. лв.	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорска структура	Време за реализация						
						2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Приоритет 5. Съхранение и развитие на човешкия капитал, предоставяне на повече и по-добри работни места.												
С.Ц.5.1.	Подобряване качеството на човешките ресурси.											
м.5.1.1.	Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението.											
5.1.1.1.	Осигуряване на курсове за ограмотяване на неграмотното ромско население.	40	ОПРЧР	Община Ябланица	НПО							
5.1.1.2.	Осигуряване работа на завършилите висше образование младежи.	10	ОПРЧР	Община Ябланица								
м.5.1.2.	Подпомагане наемането и самонаемането на работна сила и развитие на пазара на труда, чрез адаптация на трудовите ресурси към потребностите на икономиката.											
5.1.2.1.	Включване на предприемачите в проекти за трудова заетост, осигурявани от Бюрото по труда.	150	БТ - Програми за заетост	Община Ябланица	Частен сектор							
Общо по Приоритет 5:		200										

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

№	Наименование	Индикативна стойност в хил. лв.	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорска структура	Време за реализация						
						2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Приоритет 6. Насърчаване на социалното приобщаване, намаляване на бедността и подкрепа за хората в неравностойно положение.												
С.Ц.6.1.	Интеграция на лица и групи в неравностойно физическо, социално, икономическо и етническо положение.											
м.6.1.1.	Създаване на условия за повишаване на трудовите доходи с акцент на младежката заетост.											
6.1.1.1.	Професионално обучение на млади роми.	30	ОПРЧР	Община Ябланица								
6.1.1.2.	Обучение на неграмотни роми.	70	ОПРЧР	Община Ябланица								
6.1.1.3.	Социална и професионална интеграция на ромите, чрез включването им в различни програми за трудова заетост и реализация.	90	ОПРЧР	Община Ябланица								
6.1.1.4.	„Равни и отговорни граждани“, за осъществяване на превенция на ранното отпадане от училище и ранните „бракове“ сред ромите.	150	ОПРЧР	Община Ябланица								
6.1.1.5.	Превенция на риска от социално изключване, чрез развитие на културни дейности популяризиращи ромската култура.	120	ОПРЧР	Община Ябланица								
м.6.1.2.	Създаване на условия за спорт и пълноценно използване на свободното време на младите хора.											
6.1.2.1.	Разработване на проекти за включване на младите хора в местните инициативи.	100	НЦ"ЕМПИ"/Младежта в действие	Община Ябланица								
6.1.2.2.	Включване на волейболния клуб за активно развитие на волейбола сред децата и младежите в общината.	90	Общински бюджет	Община Ябланица	Волейболен клуб							
6.1.2.3.	Развитие на спорта и туризма и повишаване на физическата култура на населението чрез провеждане на състезания, спартакиади и др.	80	Общински бюджет	Община Ябланица	Волейболен клуб							
	Общо по Приоритет 6:	730										

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

№	Наименование	Индикативна стойност в хил. лв.	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорска структура	Време за реализация						
						2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Приоритет 7. Подобряване на околната среда и биоразнообразието.												
С.Ц.7.1.	Подобряване на екологичните системи и биоразнообразието.											
м.7.1.1.	Намаляване на вредното въздействие на селското и горското стопанство върху екосистемите.											
7.1.1.1.	Намляване замърсяванията от селскостопански дейности.	50	ПРСР	Частен сектор								
7.1.1.2.	Подържане на екологичното равновесие чрез по-добро управление и мониторинг на околната среда.	30	ОПОС	Община Ябланица	Частен сектор							
7.1.1.3.	Насърчаване на залесяването в земеделски територии, включително и за производство на биомаса.	120	ПРСР	ТП"ДГС"	Община Яабланица							
м.7.1.2.	Разработване на проекти за опазване на биоразнообразието на територията.											
7.1.2.1.	„Биоразнообразието на територията на Драгоица и прилежащите ѝ територии“.	250	ОПОС	Община Ябланица	НПО							
7.1.2.2.	Изработване на План за управление на ЗМ „Гарванче“ и други защитени територии и зони.	150	ОПОС	Община Ябланица	НПО							
7.1.2.3.	Ефективно управление и устойчиво ползване на териториите от НАТУРА 2000.	70	ОПОС	Община Ябланица	НПО							
С.Ц.7.2.	Подобряване на работата с организациите по оползотворяване на отпадъците, депониране, обезвреждане и рециклиране на битови и промишлени отпадъци и рекултивация на замърсени територии.											
м.7.2.1.	Оптимизиране на организацията по оползотворяване на отпадъците.											
7.2.1.1.	Подобряване на системите за разделно събиране на битови отпадъци.	150	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

7.2.1.2.	Активно включване в подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата, както и отпадъци от други източници.	50	ОПОС	Община Ябланица	Частен сектор							
7.2.1.3.	Активно включване в подготовката за повторна употреба и рециклиране на строителни отпадъци.	100	ОПОС	Община Ябланица	Частен сектор							
7.2.1.4.	Изграждане на инсталации за компостиране на зелени и биоразградими отпадъци.	130	ПУДОС	Община Ябланица	Частен сектор							
7.2.1.5.	Рекултивация на старото сметище.	1 000	ОПОС	Община Ябланица	Частен сектор							
7.2.1.6.	Разработване на проекти за предотвратяване образуването на отпадъци.	70	ОПОС	Община Ябланица	Частен сектор							
м.7.2.2.	Обновяване и оптимизиране на системата за сметосъбиране и сметоизвозване.											
7.2.2.1.	Обновяване на техниката за сметосъбиране и сметоизвозване.	700	Частно финансиране	“ШЕЛЕ – Русе” ООД	Община Ябланица							
7.2.2.2.	Намаляване на локалните замърсявания, чрез системно почистване, превенция и обществени кампании.	70	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор							
Общо по Приоритет 7:		2 940										

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

№	Наименование	Индикативна стойност в хил. лв.	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорска структура	Време за реализация						
						2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Приоритет 8. Подобряване управлението на процесите и дейностите в общинската администрация.												
С.Ц.8.1.	Ефективно местно управление.											
м.8.1.1.	Благоустрояване на обекти на общественото обслужване за по-добър достъп до основните обществени услуги.											
8.1.1.1.	Разширяване обема на услугите, предлагани в Центъра за информация и услуги на гражданите.	40	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
8.1.1.2.	Оборудване с офис техника на кметсвата.	30	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
м.8.1.2.	Разширяване на качеството и видовете услуги, предлагани на територията на общината.											
8.1.2.1.	Подобряване качеството на услугите в общинска администрация, чрез предоставяне на по-голям брой електронни услуги.	50	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
8.1.2.2.	Внедряване на система за комплексен електронен документообмен в общината.	40	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
8.1.2.3.	Цялостно актуване, деактуване на общинската собственост и създаване на електронен регистър.	100	Общински бюджет	Община Ябланица								
8.1.2.4.	Актуализиране на СУК на общински услуги в съответствие с изискванията на ISO 9001:2000.	50	Общински бюджет	Община Ябланица								
8.1.2.5.	Въвеждане на базисния модел за Комплексно административно обслужване, одобрен от ПМС от 19.06.2013 г.	30	Общински бюджет	Община Ябланица								
8.1.2.6.	Въвеждане на системата на „Публичен регистър“ за осигуряване на прозрачност на общинските бази данни.	30	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
8.1.2.7.	Периодично повишаване квалификацията на служителите от общинската администрация, свързана с промяната на нормативната уредба и административните изисквания.	150	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

8.1.2.8.	Обучение на служителите при въвеждане на нов софтуер, включването им в мрежи, споделянето на информационни масиви и др.	10	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
8.1.2.9.	Възлагане на социални услуги за възрастни хора, хора с увреждания и др. социални услуги.	300	ОПРЧР	Община Ябланица								
м.8.1.3.	Обновяване на хардуера и софтуера в общинската администрация.											
8.1.3.1.	Подмяна на компютрите и останалата офис техника в Общинска администрация.	50	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
8.1.3.2.	Цифровизация на кадастралните планове.	500	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
8.1.3.3.	Изграждане на единна информационна система в общината, свързваща общината и кметствата.	20	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
8.1.3.4.	Отворени врати за публично обсъждане на качеството на публични услуги и ценообразуването.	5	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
Общо по Приоритет 8:		1 405										

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

№	Наименование	Индикативна стойност в хил. лв.	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорска структура	Време за реализация						
						2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Приоритет 9. Добра информираност, публичност и партньорства.												
С.Ц.9.1	Публичност и информираност на местните общности.											
м.9.1.1.	Провеждане на мерки за публичност.											
9.1.1.1.	Публичност и популяризиране на реализиращите се проекти и общински инициативи сред населението.	80	ПРСР и други ОП	Община Ябланица	Медии							
9.1.1.2.	Включване на гражданите и младите хора при решаването на важни общински проблеми и осигуряване на тяхната публичност.	15	НЦ"ЕМПИ"/Младежта в действие	Община Ябланица	НПО/Училищатата							
9.1.1.3.	Публичност и включване на гражданите при разработване на общински политики.	40	ОП "Добро управление"	Община Ябланица	Частен сектор							
м.9.1.2.	Обучение и обмен на добри практики.											
9.1.2.1.	Обучение и обмен на добри практики, оптимизиращи управлението на проектите.	60	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
9.1.2.2.	Обучение и обмен на добри практики на представителите на общинската администрация за подобряване качеството на услугите, за е-община и за разработване на общински политики.	20	ОП "Добро управление"	Община Ябланица								
м.9.1.3.	Развитие на международните партньорства с цел подобряване на управлението и увеличаване на публичността в общинската администрация.											
9.1.3.1.	Изграждане на устойчиви международни партньорства с европейски общини и граждански организации.	150	ОПРР/ОПРЧР/ПРСР	Община Ябланица	Частен сектор							
м.9.1.4.	Подобряване прозрачността и достъпността в работата на Общински съвет и общинска администрация.											
9.1.4.1.	По-широка информираност и популяризация на сесиите на ОбС.	15	Общински бюджет	Община Ябланица								
9.1.4.2.	Включване на граждани, граждански организации и млади хора в заседанията на ОбС.	10	Общински бюджет	Община Ябланица								

Общински план за развитие на община Ябланица 2014-2020 г.

м.9.1.5.	Оценка на управлението и обратна връзка от страна на гражданите.												
9.1.5.1.	Анкетиране за определяне ефективността на реализираните проекти и предлаганите услуги.	10	Общински бюджет	Община Ябланица									
9.1.5.2.	Проучване/допитване до общественото мнение чрез анкети, въпросници и др. по актуални обществени въпроси.	10	Общински бюджет	Община Ябланица									
м.9.1.6.	Ефективно взаимодействие на общинската администрация със структурите на гражданското общество.												
9.1.6.1.	Реализиране на съвместни проекти между община и НПО.	120	ПРСР и други ОП	Община Ябланица	МИГ								
9.1.6.2.	Изграждане на публично-частни партньорства.	70	Общински бюджет	Община Ябланица	Частен сектор								
С.Ц.9.2 .	Създаване на по-добра институционална среда.												
м.9.2.1.	Взаимодействие и сътрудничество между местните, регионалните и централни институции.												
9.2.1.1.	Предоставяне на съвместни услуги за граждани и фирми.	15	Общински бюджет	Община Ябланица	Държавни структури								
9.2.1.2.	Обмен на информация и сътрудничество.	6	Общински бюджет	Община Ябланица	Държавни структури								
9.2.1.3.	Координация на проектите в областта на е-правителство и е-община.	30	Общински бюджет	Община Ябланица	Държавни структури								
9.2.1.4.	Мониторинг на управлението на общинската собственост.	4	Общински бюджет	Община Ябланица									
м.9.2.2.	Опазване на общинското имущество.												
9.2.2.1.	Сформиране на структура за охрана и видеонаблюдение на общинските обекти.	120	Общински бюджет	Община Ябланица									
Общо по Приоритет 9:		775											